

Grästorps kommun
Årsredovisning 2016

Grästorps kommun

Innehåll

- 4 Kommunstyrelsens ordförande summerar 2016
- 5 Sammanfattning

God ekonomisk hushållning

- 8 Styrmodell
- 8 Sammanfattande analys och måluppfyllelse
- 10 Prioriterade mål

Förvaltningsberättelse

- 18 Det här är Grästorp
- 19 Organisation
- 20 Ekonomisk sammanfattning
- 20 Omvärldsanalys
- 22 Ekonomisk sammanfattning
- 27 Driftredovisning
- 28 Investeringsredovisning
- 30 Personalekonomisk redovisning
- 37 Sammanställd redovisning

Räkenskaper

- 40 Ekonomin i sammandrag
- 41 Resultaträkning
- 42 Finansieringsanalys
- 43 Balansräkning
- 44 Nothänvisningar
- 50 Redovisningsprinciper

- 51 **Allmän verksamhet**
- 59 **Teknisk verksamhet**
- 66 **Bildningsverksamhet**
- 74 **Social verksamhet**
- 83 **Miljö- och byggnämnd**
- 88 Revisionsberättelse

Kommunstyrelsens ordförande summerar 2016

När vi summerade 2015 konstaterade jag att kommunen gjorde ett ekonomiskt resultat över fyra procent; ett rekord. Vår inställning var då att ingen kunde förvänta sig så positiva resultat i framtiden. Vi hade fel. 2016 var på flera sätt ett ännu bättre år.

Det finns flera orsaker till att Grästorps mår bra. Vi kom delvis i hamn på flera områden där det tidigare varit jobbigt, som exempelvis skola och hemtjänst. Inga kommunala verksamheter visade negativa ekonomiska resultat. Alla blev bättre, även på att hålla sin budget.

I reda siffror gjorde Grästorps ett överskott på 6,4 miljoner, vilket var i nivå med budget. Bakom resultatet doldes faktiskt ett betydligt större överskott. Det totala överskottet var nämligen mycket högre. Kommunen betalade av 3,1 miljoner kronor på sitt pensionsåtagande, lade över 4 miljoner för oförutsedda integrationskostnader till 2017 och betalade för kostnader i samband med de stora översvämningarna som drabbade kommunen 2014.

Tekniska förvaltningen fick möjlighet att kontinuerligt arbeta med kommunens fastigheter, gator och underhåll. Genom en årlig tilldelning i investeringsbudgeten på cirka 6 miljoner kronor för mindre investeringar och planerat underhåll samt åtgärder på gator och VA-nät, skapades förutsättningar för en långsiktig planering på ett sätt som tidigare inte var möjligt.

Ett stort lyft under 2016 var befolkningstillväxten. Vi blev 77 personer fler, vilket var mycket positivt för ekonomin. Pengarna gör att vi kan satsa vidare.

Byggandet av bostäder kom igång på ett sätt som jag aldrig upplevt förut. Det handlade om ett 20-tal villor och 20 nya lägenheter som blev klara under året. Det är en trend vi måste göra allt för att behålla. Från kommunens sida handlade det bland annat om att Grästorps kan erbjuda vård, barnomsorg, skola och infrastruktur av hög kvalitet samt ett omfattande fritidsutbud.

Politiken har oftast varit samsynt i de flesta frågor. Det är en balansgång mellan att våga satsa och att vara försiktig och återhållsam. Ingen har facit på hur allt blir, eller kan överblicka alla konsekvenser av det

ena eller andra beslutet. Vi förtroendevalda får förlita oss på expertisen från tjänstemännen och sedan, till viss del, gå på magkänslan.

Jämte kommunens egna arbetsinsatser, är min tro att tillgängligheten med dubbelspåret och motorvägen mellan Trollhättan och Göteborg var en starkt bidragande orsak till att det gick bra och det ser ut att fortsätta göra det.

Inför 2017 tror jag på fler samarbeten i olika former. Grästorps har en bra framtid och jag hoppas på en lagom tillväxt med cirka 15 lägenheter, ett 15-tal villor och ett antal nya företagsetableringar årligen.

Kent Larsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sammanfattning

Grästorps kommun var välskött med bra styrning och ledning. Kvaliteten i verksamheterna var god och för de stora verksamheterna som förskola, skola och äldreomsorg redovisade Grästorp goda resultat. Det var ingen tillfällig trend, utan ekonomistyrning och kvalitetsarbete hade en långsiktig hållbar utveckling till det bättre. En framgångsfaktor var att fullmäktige i sitt inriktningsdokument 2010 prioriterade tre verksamhetsmål och sedan höll fast vid dem. Det krävdes ett långsiktigt och uthålligt kvalitetsarbete för att nå resultat. Kommunen har en god grund för att möta framtidens utmaningar. Enligt den ekonomiska långtidsprognosen i Grästorpsanalysen kommer äldreomsorgens kostnader att öka. Det beror på den demografiska utvecklingen med en allt större andel äldre i befolkningen. Kommunens äldreboenden ligger i topp i nationella kvalitetsmätningar. Sist men inte minst förbättrades skolans resultat avsevärt, jämfört med för några år sedan.

Vision 2020

Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket – allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

Arbete i linje med visionen

Visionen för Grästorps kommun fastställdes av kommunfullmäktige redan 2008. Mycket har hänt sedan dess. Alla verksamheter utvecklades åt rätt håll med en hållbar ekonomi och ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolverksamheten fortsatte sitt utvecklingsarbete under rubriken *Skola 2020 – en modern skola i framtiden* samt med värderiktningen *vårdskap i en lärande och innovativ organisation*. Skolan visade goda resultat i de nationella proven i årskurs 6 och 9. Effekten av utvecklingsarbetet märktes även på den ökade andelen behöriga till gymnasiestudier och på de förbättrade meritvärdena. En toppnotering gjordes i Sveriges Kommuners och Landstings (SKL) mätning där Grästorp placerade sig på plats nummer två i Sverige.

Kommunens satsning på landsbygdsutveckling handlade framförallt om vatten, avlopp och bredband. På så vis skapas attraktiva boenden i hela kommunen. Föreningen i Flo utvidgade under 2015 sitt område till resten av landsbygden. Det innebär att i stort sett hela landsbygden nu är med i samma förening. Den nya översiktsplanen antogs under hösten. Detta skapar även fortsättningsvis goda förutsättningar till attraktivt boende i hela kommunen. Det gäller såväl i tätorten som i byar och övrig landsbygd. Redan nu ser kommunen ett betydligt ökat bostadsbyggande. Det visar att Grästorp lyckats göra kommunen mer attraktiv.

Verksamhet och viktiga händelser

År 2016 var ett händelserikt år på många vis!

Ombyggnaden av Åsevi, som den kooperativa hyresrättsföreningen Trygga Hem äger, slutfördes. Detta innebär att den sista etappen av omdaning av våra äldreboenden nu är slutförd. Kommunen har nu äldreboenden i absolut toppklass.

Värdskapsatsningen fortsatte med temat värdskap i en lärande och innovativ organisation på såväl medarbetardag som chefsutvecklingsdagar.

Grästorps kommun och NSG (Näringslivssamverkan Grästorp) tog ett nytt grepp kring strategi och aktiviteter när den nya näringslivsutvecklaren rekryterades.

Ombyggnaden av Backens förskola projekterades under hösten med byggstart under våren 2017. Även projektering av eventuell ombyggnation av Lunneviskolan pågick. Detsamma gällde ombyggnation, alternativt nybyggnation, av en ungdomsgård. Ombyggnaden av skolan och förskolan sker i flera etapper och beräknas vara klar under andra halvan av 2018.

Under hösten 2016 påbörjades projekt Centrumutveckling. Kommuninvånare, medborgarpanel, handlare och ungdomar bjöds in till flera workshops för att samskapa i olika konstellationer. Arbetet fortsätter under 2017.

Kommunstyrelsen beslutade att anta den nya översiktsplanen. Detaljplanearbetet fortsätter under 2017. Planen bygger på kommunfullmäktiges vision, verksamhetsplaner och varumärkesplattform.

Resultat och måluppfyllelse

Verksamhetsåret 2016 var mycket bra. Kommunen hade en stabil ekonomi med ett gott resultat där samtliga finansiella mål uppfylldes. Kvaliteten i verksamheterna var god. För de stora verksamheterna som förskola, skola och äldreomsorg redovisades god måluppfyllelse. Hemtjänst och skola visade toppnoteringar i nationella mätningar. Det var ingen tillfällig trend. Även ekonomistyrning och kvalitetsarbete visade en långsiktigt hållbar utveckling till det bättre. Verksamheterna visade hög effektivitet, vilket senaste rapporten från Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) redovisade för. Medarbetarenkäten visade goda siffror och hög trivsel. Detta visar även medborgarenkäten som gjordes under året.

Framtiden

Grästorps kommun kan dra nytta av de fördelar som en liten kommun har – med korta beslutsvägar och goda möjligheter att kommunicera visioner och mål till alla anställda. Kommunens styrmodell ska fortsätta att utvecklas i allt, från styrningen från fullmäktige till planering och uppföljning inom alla enheter. Det innebär ett allt starkare fokus på att utveckla och förbättra den verksamhet som de förtroendevalda prioriterar. Det blir också lättare för alla förtroendevalda att följa upp verksamheten och dess resultat. En grundläggande framgångsfaktor i kvalitetsarbetet är att dialogen och samspelet mellan de förtroendevalda och tjänstemannaorganisationen fungerar väl. De förtroendevalda är tydliga med vad de vill åstadkomma, medan verksamheten får genomföra uppdragen med frihet under ansvar utifrån sina professionella roller. Kommunkompassens resultat visade också att området politisk styrning, uppföljning, resultat och effektivitet fick de högsta värdena. Det var helt i nivå med kommuner som utsetts till årets kvalitetskommun. Målet är att fortsätta kvalitetsarbetet och kandidera till utmärkelsen Årets kvalitetskommun 2018. Framtidsplanerna handlar mycket om hur verksamheten ska skapa en effektiv organisation för utmaningarna med en allt äldre befolkning. En liten kommun måste alltid välja vad den ska klara själv och vad som ska göras i samverkan med andra. Kommunstyrelsens beslut om lönesamverkan mellan Skövde och Grästorp samt mellan Lidköping och Grästorp inom upphandling samt miljö- och byggverksamheten är exempel på den väg som Grästorp valt för att fortsätta vara en fristående kommun. Under 2015 undertecknade sex kommuner en avsiktsförklaring om utökad samverkan. Inför 2017 har redan några nya samverkansområden skapats. Exempel på det är inträdet i Göliska IT där fem av sex kommuner samverkar med en gemensam IT-verksamhet. Det finns goda förutsättningar för en fortsatt utveckling. Digitalisering hör till både nutid och framtid. De kommande åren innebär förändringar och omställningar i alla verksamheter för att ta steget fullt ut i den digitala framtid som redan är här. Insatser behövs för att även fortsättningsvis vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetet med att ställa om till den lärande och innovativa organisationen kommer att bli ett viktigt steg. Även det fortsatta värdearbete och kulturarbetet kommer att vara ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde.

God ekonomisk hushållning

olan

Styrmodell

Målstyrning

Grästorps kommuns styrmodell bygger på målstyrning. Syftet är att tydliggöra prioriterade mål och säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i verksamheterna, så att kommunens vision och mål uppfylls. Styrmodellen baseras på dialog mellan förtroendevalda och tjänstemän samt mellan chefer och medarbetare, både vid verksamhetsplanering och uppföljningar. Resursfördelningen görs utifrån prioriterade mål och uppföljningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Styrmodellen ska även underlätta för Grästorps invånare, så att de vet vad de kan förvänta sig av kommunen och vilka som är de prioriterade utvecklingsområdena.

Den röda tråden

Utifrån visionen beslutar kommunfullmäktige om vilka övergripande mål som ska gälla. Målen blir mätbara genom att koppla mått till alla mål. Varje verksamhet ansvarar för att arbeta fram aktiviteter som bidrar till att uppfylla målen.

Fyra perspektiv

Kommunens verksamheter styrs, planeras och följs upp utifrån fyra perspektiv. På så sätt får de förtroendevalda en helhetsbild av kommunens verksamheter.

De fyra perspektiven är:

- Kund/medborgare
- Verksamhet
- Personal
- Ekonomi

Uppföljning

Ekonomi och verksamhet följs upp kontinuerligt under året. Tre gånger om året redovisas resultatet för kommunfullmäktige. Redovisningarna omfattar första tertiet, delårsbokslut och årsredovisningen. Syftet är att visa hur ekonomin utvecklas och om verksamheterna når sina mål. Uppföljningarna ska innehålla en analys och en slutsats, där verksamheterna redogör för om de måste vidta åtgärder för att nå sina mål. Den ekonomiska uppföljningen sker kontinuerligt utifrån kommungemensamma rutiner och rapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sammanfattande analys och måluppfyllelse

Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som använts i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Godkänt resultat/målet är uppnått
	Målet är delvis uppnått
	Underkänt resultat/målet är inte uppnått
  	Utveckling jämfört med förra året

Kvaliteten i verksamheterna var god under 2016 och de stora verksamheterna som förskola, skola och äldreomsorg redovisade god måluppfyllelse. Inom samtliga prioriterade mått uppnåddes målvärdet – eller hade en positiv utveckling – vid senaste mätperioden. Ett av måtten inom skolan var lägre än 2015, men låg fortfarande förhållandevis högt. Kvalitetsutvecklingen var ingen tillfällig trend, utan berodde på att ekonomistyrning och kvalitetsarbete bidrog till en långsiktigt hållbar utveckling till det bättre. Även hemtjänsten visade en positiv utveckling och gick så gott som i mål. Antalet kommuninvånare ökade under 2016 och flera nya bostäder byggdes. Sammantaget bedömde kommunen, utifrån beskrivningen ovan, att Grästorp levde upp till begreppet god ekonomisk hushållning.

Mål	Målupp- fyllnad	Utveckling jämfört med förra året
God ekonomisk hushållning, sammanfattande analys av verksamhetsmål		

Mål	Mått	Målupp- fyllnad	Utveckling jämfört med förra året
Invånare och kunder ska vara nöjda	Nöjd medborgar-index (NMI) relativt riksnittet	●	↗
	Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende (Öppna jämförelser)	●	↗
	Elevens syn på skolan och undervisningen i åk 8 (KKiK)*	■	↘
Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet	Andel personer med bra eller mycket bra hälsotillstånd relativt regionen	◆	↗
Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen	Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	◆	↗
	Meritvärde	◆	↗
En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande	Antal invånare	●	↗
	Antal nyproducerade boenden	●	↗
	Nöjd region-index (NRI)	●	↗
Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Nöjd medarbetar-index (NMI)	●	↗
Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser	Nettokostnad per invånare jämfört med riket, (VKV)	◆	↗

* Kommunens Kvalitet i Korthet

Vid en sammanfattande bedömning konstaterades att de övergripande fullmäktigemålen antingen uppnåddes eller hade en positiv utveckling, med något enstaka undantag.

Alla kommunens verksamheter låg på en kostnadsnivå som understeg eller låg i paritet med den beräknade standardkostnaden, det vill säga den kostnad som är beräknad i utjämningsystemet. Samtidigt kunde kommunen se en positiv utveckling av måluppfyllelsen inom alla verksamheter. Det innebär att Grästorp uppfyllde kravet på god ekonomisk hushållning, inte bara för de finansiella målen, utan även för verksamhetsmålen.

Finansiella mål

Mål	Målupp- fyllnad	Utveckling jämfört med förra året
God ekonomisk hushållning, sammanfattande analys av finansiella mål	●	↘
	Målupp- fyllnad	Utveckling jämfört med förra året
Årets resultat	●	↘
Beredskap – finansiell reserv	●	↘
Risk – ränterisk/åtaganden	●	→
Likviditet – betalningsberedskap	●	↗
Investeringar – självfinansiering	●	↘

Analys

I Grästorps kommun definieras god ekonomisk hushållning utifrån fem olika finansiella mål. Dessa riktlinjer beslutades av kommunfullmäktige redan 2013. För de finansiella målen gjordes en samlad bedömning om kommunen uppnådde god ekonomisk hushållning utifrån fem områden.

Områdena beskriver:

- resultat
- beredskap
- risk
- likviditet
- finansieringsgrad av investeringar.

Resultatet visade en försämring av det finansiella och ekonomiska resultatet. Samtliga områden som definierar god ekonomisk hushållning i Grästorp uppfylldes under 2016. För tre av områdena var trenden negativ, utan att måluppfyllelsen påverkades negativt.

Slutsats

Kommunen uppfyllde kravet vad gäller god ekonomisk hushållning för de finansiella målen. Tre av de områden som ingår i bedömningen försämrades dock jämfört med 2015, medan området risk redovisade en stabil nivå. Ett område visade en positiv utveckling: likviditeten. Nivån på årets resultat är det finansiella mål som väger tyngst i den sammanvägda bedömningen. Beredskapen för förändrade kostnads- och intäktsnivåer försvagades eftersom medel till finansiell reserv låg på en betydligt lägre nivå under 2016. Dessutom disponerades delar av reserven efter beslut i kommunstyrelsen. En minskad beredskap skapar sämre förutsättningar för en finansiell handlingsfrihet. Kommunen hade en god likviditetsnivå vid bokslutstillfället. Den blev också starkare än 2015, då likviditeten mäts utifrån summan av likvida medel och korta fordringar i relation till korta skulder.

Området för risk i bedömningen av god ekonomisk hushållning avser ränterisker. Området avser även risken när kommunen går i borgen för kommunala företag, föreningar och organisationer. Genom en låg ränta, omplaceringar av lån samt varierande löptider minimerades ränterisken. Det totala borgensåtagandet ökade visserligen under 2016, men risken bedömdes inte ha ökat i samma omfattning. Även självfinansieringen av investeringar uppfylldes

under 2016. En god resultatnivå bidrog till att målet för självfinansiering av investeringarna kunde uppnås. Investeringsnivån 2016 var något lägre jämfört med 2015, bland annat beroende på en förskjutning i tiden på genomförandet av olika projekt. En lägre investeringsnivå är också enklare att finansiera med egna medel och lånefinansiering kunde därför undvikas. Inför kommande år planeras för en betydligt utökad investeringsnivå, vilket kommer att kräva upplåning för att kunna finansiera investeringarna. Sammantaget var bedömningen att kommunen uppfyllde nivån för god ekonomisk hushållning.

Prioriterade mål

Förklaring till färgmarkeringar och symboler i rapporten framgår av tabellen nedan.

- Målvärdet är uppnått
- ◆ Målvärdet är delvis uppnått
- Målvärdet är inte uppnått

Kund/medborgare

Invånare och kunder ska vara nöjda

		Mått	Utfall	Målvärde
↗	●	Nöjd medborgar-index (NMI) relativt rikssnittet	62	55
		Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende (Öppna jämförelser)	90 %	90 %
↘	●	Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten (Öppna jämförelser)	89 %	90 %
↗	◆	Elevers syn på skolan och undervisningen i åk 8 (KKiK)	76 %	85 %
↘	■	Nöjda vårdnadshavare skola/förskola (enkät)	69 %	85 %
		Andelen nöjda brukare inom daglig verksamhet LSS (egen mätning med mätverktyget Pict-O-Stat)	80 %	80 %
↘	●			

Analys

Den sammanlagda bedömningen är att kommunen hade en god måluppfyllnad. Skolan visade ett något sämre resultat, vilket gav röda målvärden. Värdena bedömdes dock som goda av verksamheten. Tidigare års resultat bestod snarare av toppnoteringar än att de visade en trend.

Måluppfyllnaden var ett resultat av satsningen på ett gott värdskap. Kunder inom alla verksamheter märkte skillnad. Kommunen upplevs som framgångsrik med god ekonomi och allmän god ordning och reda. Det skapade förutsättningar för satsningar på lokaler, gator, parker och VA-saneringar.

Kommunens kultur- och fritidsverksamhet visade också på goda resultat med ett ökat antal besökare inom alla delar av verksamheten.

En annan bidragande orsak till det goda resultatet var myndighetsutövningen inom miljö- och byggnämndens område. Här fick kommunen mycket goda resultat i alla mätningar, liksom i återkopplingen från medborgare och företagare.

Medborgarundersökningen som görs vart tredje år, visade att samtliga resultat i de tre olika delarna förbättrades. Index låg långt över det normala värdet i en liten landsortskommun.

Slutsats

Kommunen får inte låta nöja sig med de här goda resultaten utan nu är det dags att spänna bågen ännu lite till. Hålla fast vid en fortsatt kvalitetsutveckling i verksamheterna, fortsätta satsningen på värdskap och ha ordning och reda på ekonomi och förvaltning skapar goda förutsättningar för en positiv utveckling. Ett ökat bostadsbyggande bör även fortsättningsvis vara ett högt prioriterat område för att se till att kommunen och näringslivet kan rida på framgångsvägen och det goda rykte kommunen skaffat sig, och därmed skapa ökad tillväxt.

Verksamhet

Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

	Mått	Utfall	Målvärde
↗	Andel personer med bra eller mycket bra hälsotillstånd relativt regionen	70 %	73 %
↘	Andel personer med stillasittande fritid (16–84 år) relativt snittet i regionen	14 %	15 %
↘	Hur tryggt och säkert kan du vistas utomhus på kvällar och nätter? (Medborgarundersökning)	6,9	6,5
↗	Känner du dig trygg på skolan? (Drogvanundersökning)	95,5 %	95,0 %

Analys

Bakgrunden till att förebyggande hälsoarbete blev ett av de tre högst prioriterade områdena beror på demografiutvecklingen som, om inget görs, kommer att leda till allt högre kostnader utifrån kommunens åldrande befolkning.

Att jobba hälsoförebyggande är en av de strategiska satsningar som ska minska kostnaderna för ohälsa och mänskligt lidande. Det gäller inom alla områden; från barn och unga till egna medarbetare samt befolkningen i stort – inte minst bland de äldre.

Här fattas fortfarande några viktiga nyckeltal. Verksamheterna arbetar för att få fram dessa.

Sociala verksamheten konstaterade att den upplevda hälsan var hög bland aktiva i olika pensionärs- och seniororganisationer. Mäns hälsa var bättre än kvinnors – vilket även gällde för hela rikets befolkning. Här behövs en djupare kartläggning inom respektive verksamhet, för att sedan sätta in rätt åtgärder.

En annan analys utgick från den upplevda tryggheten i Grästorps kommun och att skolverksamheten uppnår de aktuella måtten.

Slutsats

Då hälsan är bättre hos aktiva äldre och bland fler män än kvinnor, har kommunen långt kvar till att nå målet om en jämställd hälsa bland de äldre.

Samordnarna för Team Agera, familjecentralen och tidiga insatser kommer att ta fram nya mått och aktiviteter för det förebyggande hälsoarbetet. Även inom teknisk verksamhet ska folkhälsoperspektivet finnas med i alla projekt och prioriteringar.

Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

	Mått	Utfall	Målvärde
↗	Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	93 %	100 %
↗	Meritvärde åk 9	234	225

Analys

Både meritvärdet och andelen behöriga till gymnasieskolan förbättrades, precis som tidigare år. Verksamheten menar att det berodde på förebyggande elevhälsa och snabba, riktade stödinsatser i varje arbetslag. All personal tog ansvar för att alla elever blir sedda. Verksamheten satsade på kompetensutveckling och lyckades bra med rekryteringar. En kompetent och närvarande personal och skolledning skapade en bra kultur med trygghet och lärande i centrum.

Slutsats

Verksamheten fortsätter på framgångsvägen och kvalitetsarbetet utvecklas inom alla delar. Den planerade familjecentralen kommer förhoppningsvis att bidra till ökad måluppfyllelse i framtiden. Kommunen har byggt en stark organisation för att ge alla barn och ungdomar goda livschanser. Målet har funnits med sedan styrmodellen infördes och nu märks de positiva effekterna utifrån ett långsiktigt och målmedvetet arbete.

En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

	Mått	Utfall	Målvärde
↘	Nyföretagande under året	19	10
↘	Nyetableringar under året	2	2
↗	Svenskt Näringslivs ranking	26	50
↗	Arbetsstillfällen i kommunen	1 769	1 850
↘	Arbetslöshet relativt rikssnittet	5,2 %	7,8 %
↗	Antal invånare	5 721	5 653
↗	Antal nyproducerade boenden under året	38	20
↘	Antal hushåll i kommunen	2 440	2 620
↗	Nöjd region-index (NRI), medborgarundersökning	66	65

Analys

Framgångskonceptet med Näringslivssamverkan Grästorp fortsätter att leverera resultat. Kommunen hamnade på 26:e plats i den senaste näringslivsrankningen, som bland annat bygger på en enkät till företagarna. Här ser kommunen återigen förbättrade resultat.

Arbetslösheten sjönk i kommunen och hamnade på 5,3 procent – vilket fortfarande var för högt, men det går åt rätt håll. Kommunens arbetsmarknadsenhet gjorde värdefulla insatser och överträffade sina målvärden. 70 procent av deltagarna i deras verksamhet nådde målet om självförsörjning efter avslutad insats.

Inflödet av bygglov fortsatte på samma höga nivå som tidigare och tomterna på Brännebacka och Skogsglantan var i princip slutsålda. Dessutom blev de två flerfamiljshusen med totalt tjugo lägenheter vid Velandagatan färdiga under hösten.

Invånarantalet ökade under hela året. Förklaringen är att nya enfamiljshus nu är bebodda och att ett flerfamiljshus fylldes. Detta skapade flyttkedjor som bidrog till de förbättrade siffrorna. Bostadsbyggande i kombination med en allt attraktivare kommun ger resultat.

Översiktsplanen fastställdes av kommunfullmäktige under hösten. Översiktsplanen syftar till ökat bostadsbyggande i hela kommunen; på landsbygden, i byarna och i tätorten där nya exploateringsbara områden ska identifieras.

Slutsats

Översiktsplanen fastställdes under hösten och detaljplanarbetet behöver komma igång för att möjliggöra fortsatt bostadsbyggande.

Näringslivssamverkan Grästorps (NSG) gjorde en ambitiös handlingsplan som skapade förutsättningar för en fortsatt god utveckling inom det lokala näringslivet.

Personal

Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

	Mått	Utfall	Målvärde
↗ ●	Nöjd medarbetar-index (NMI)	76	70
→ ◆	Önskad sysselsättningsgrad	94 %	100 %
↘ ■	Sjuktal (helår)	6,4 %	4,0 %

Analys

Grästorps övergripande mål vad gäller personalpolitiken är att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare. Målet innehåller flera olika delar, där bland annat kommunen ska ha lätt att rekrytera och behålla rätt kompetens.

Under senare år har det varit svårt att rekrytera rätt kompetens till skola och förskola samt socialsekreterare. Inför semesterperioden blev det svårare att rekrytera vikarier till social verksamhet än tidigare år. Inom dessa yrkesgrupper är konkurrensen från andra arbetsgivare stor och det blir därför ännu viktigare att arbeta med personalpolitik – och att Grästorps kommun framstår som en attraktiv arbetsgivare där medarbetarna är ambassadörer för verksamheten. Vad gäller rekrytering av lärare märktes dock en ljusning. Grästorps kommun har ett gott rykte bland lärare i närområdet, vilket gjorde att fler behöriga lärare sökte sig till Grästorps än tidigare.

En del i att vara en attraktiv arbetsgivare är ledarutvecklingsprogrammet för framtida ledare. Det första programmet genomfördes tillsammans med kommunerna i Västra Skaraborg och avslutades under våren. Flera av deltagarna fick snabbt ledaruppdrag i någon av de sex kommunerna. Under hösten planeras nästkommande program för blivande chefer.

Sjuktalet för perioden 1 januari–31 juli blev högre än motsvarande period 2015. Sjuktalet ökade flera år i rad, precis som i Skaraborg och resten av riket. När Grästorps sjukstatistik jämfördes med övriga kommuner i Skaraborg, så skilde den sig inte markant. Ett par kommuner visade något lägre sjuktal än Grästorps, men flera kommuner hade högre.

Målsättningen för sjuktalet är att de på helårsbasis inte ska överstiga 4 procent. För att uppnå målet vid årets slut är det viktigt att arbeta aktivt med rehabilitering, samt att verka förebyggande för att begränsa inflödet av sjukskrivningar. Identifiering av friskfaktorer på arbetsplatsnivå är exempel på en insats som kan medföra färre sjukskrivningar.

Dessvärre kunde uppföljningar av sjuktalet inte göras under den senare delen av hösten på grund av att HR-systemet byttes ut.

Bildningsverksamhetens medarbetare hade möjlighet att gå en utbildning i mindfulness under våren. Syftet var att lära sig vara i nuet och att stanna upp och tänka efter. Av de medarbetare som deltog var omdömena om utbildningen positiva. Det blir spännande att se om utbildningen avspeglar sig i sjukstatistiken på sikt.

Slutsats

Att få ner sjuktalet till en lägre nivå är högt prioriterat. Politikerna är mycket intresserade av frågan och vill veta vilka resurser som krävs för att nå målet om 4 procent. Diskussionen kommer delvis att handla om i fall nuvarande mål är realistiskt eller ej. Under 2016 uppnåddes inte fyraprocentmålet. En rad åtgärder planeras för att minska sjuktalet. Den viktigaste åtgärden handlar om ledarskap och förutsättningar för att arbeta med rehabiliteringsärenden.

Under 2017 införs ett verktyg som ska hålla ihop dokumentation och uppföljning av varje rehabiliteringsärende. Systemet i sig kommer inte att få ner sjuktalet. Men det blir ett medel för att underlätta den administrativa processen, där påminnelser och statistik är verktyg för att hålla ordning på sjukfrånvaron.

Alla verksamheter ansvarar för åtgärder och aktiviteter som ger de anställda önskad sysselsättningsgrad. Ett exempel på ett framgångsrikt arbete är LSS-verksamheten som lyckats höja den genomsnittliga sysselsättningsgraden avsevärt, och därmed skapat

attraktivare anställningar för både män och kvinnor. Ett annat exempel är att verksamheterna alltid strävar efter att erbjuda lämpliga vikariat till de som önskar utökad sysselsättningsgrad. En mer riktad satsning på heltid utformades under hösten för att kunna införa heltidsnorm i en avgränsad del av den sociala verksamheten.

Kommunen arbetar ständigt för att nå målet att vara en attraktiv arbetsgivare. I november genomfördes medarbetarenkäten för tredje gången. Resultatet i 2013 års enkät var överlag mycket bra, men resultatet för 2016 blev ännu bättre. Fortsatta analyser genomförs under 2017.

Ekonomi

Grästorps kommun ska leva upp till begreppet god ekonomisk hushållning

Analys

Kommunens ekonomi var fortsatt stabil, vilket tydligt framgår i årsredovisningen. Alla verksamheter redovisade ett överskott mot budget, vilket var första gången sedan balanskravet infördes år 2000. Detta inträffade trots att 2016 var ett verksamhetsår med stora förändringar i löpande verksamhet. Kommunen visade hög effektivitet med kostnadseffektiva lösningar på ekonomiska och finansiella utmaningar.

Slutsats

Resultatet i bokslutet präglades i stor utsträckning av ekonomiska effekter av det stora mottagandet av flyktingar. Detta gällde särskilt de ensamkommande barnen, vilket märktes redan i bokslutet 2015. Denna verksamhet låg kvar på en hög nivå även under 2016 och gav tydliga avtryck i ekonomin, vilket framgår av driftredovisningen.

Den ekonomiska situationen kan snabbt förändras i samband med att regelverken skapar väsentligt ändrade förutsättningar. Förändringar har också aviserats i budgetpropositionen för 2017. Därför är det mycket viktigt att noga följa utvecklingen för att klara ekonomin när förutsättningarna ändras. För att möta förändrade kostnads- och intäktsnivåer under löpande verksamhetsår finns en buffert i finansförvaltningen. Den är en reserv för att kommunen ska klara kravet på en god ekonomisk hushållning även när marginalerna krymper.

Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

	Mått	Utfall	Målvärde
↗	Nettokostnad per invånare jämfört med riket (VKV)*	50 142	48 792
↗	Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola	-17 %	0 %
↘	Nettokostnadsavvikelse grundskola	0,5 %	0 %
—	Nettokostnadsavvikelse förskola inklusive öppen förskola	2,7 %	0 %
↘	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg	17,1 %	0 %
↘	Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg	2,3 %	0 %

* Vad kostar verksamheten i din kommun (2015)

Analys

Utfallet för nettokostnad per invånare jämfört med riket, Vad kostar verksamheten i din kommun (VKV), är från 2015. Där låg kommunen något högre jämfört med alla kommuner i riket. Men ett annat och bättre resultat visades när jämförelsen gjordes med kommungruppen som hade under 10 000 invånare. Nettokostnadsavvikelserna indikerar om en kommun har högre eller lägre kostnader än vad som motiveras av den egna strukturen, enligt det statliga kostnadsutjämnings-systemet. Samtliga värden avsåg 2015.

Slutsats

Inför budget 2016 fick alla verksamheter uppdraget att minska sina kostnader med 1,5 procent. Detta uppfylldes i den fastställda budgeten för 2016. Verksamhetsåret innebar visserligen en kraftig ökning av de totala kostnaderna eftersom nya verksamheter startade. Det gällde framförallt social verksamhet och bildningsverksamheten, som har en direkt koppling till mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar. Även intäkterna ökade kraftigt då kommunen erhöll ersättning från Migrationsverket för den högre kostnadsnivån. Det är tydligt att verksamheten klarade den snabba och omfattande omställningen på ett mycket kostnadseffektivt sätt. Verksamheten uppfyllde även en bra kvalitet i uppdraget. Det fortsatta uppdraget består av att öka effektiviteten för att frigöra tid till värdeskapande arbete och utveckling av kvaliteten i hela den kommunala organisationen.

Miljöpolicy

Begränsad klimatpåverkan

	Mått	Utfall	Målvärde
→ ●	Andel miljöbilar i kommunorganisationen (KKiK)*	74 %	60 %
↘ ■	Kommunens byggnaders normalårskorrigerade energiförbrukning (kWh/kvm och år)	198	171
↘ ◆	Årets energisparåtgärder (kWh/år)	205 000	213 000
— —	Minskat matsvinn		

* KKiK, Kommunens Kvalitet i Korthet

Analys

Kommunen tillhör fortfarande de främsta vad gäller fossilfri drift av de egna fordonen. Tyvärr finns en del problem med biogasdriften. Det gäller tankstationen och bilar som måste tankas ofta, vilket innebär minskad effektivitet.

Det finns ännu inga mätetal för matsvinn. Enligt verksamheten minskade matsvinnet betydligt på skolan efter att tre alternativa rätter infördes på menyn.

Slutsats

Under 2016 tog de förtroendevalda ställning till hur kommunen ska uppfylla målet om fossilfri fordonsflotta. Därför köptes nya biogasbilar in.

Gifrfri miljö

	Mått	Utfall	Målvärde
↘ ■	Andel inköpta ekologiska livsmedel	24 %	26 %

Analys

Andelen ekologiska livsmedel låg i stort sett kvar på samma nivå som tidigare. I det nya miljöprogrammet ligger nivån på 30 procent. Därför är det viktigt att ekologiska livsmedel prioriteras även i framtiden.

Barn har rätt att vistas i en gifrfri miljö, vilket inkluderar alla kommunala lokaler. En kartläggning bör göras av nuläget och därefter kan en handlingsplan upprättas. I samband med projekteringen av det stora ombyggnadsprojektet för förskolorna och de första åren i grundskolan ska planer för en gifrfri miljö finnas med.

Slutsats

Kommunens miljöarbete bör få en bättre struktur, till exempel genom att utveckla verksamhetsplan och uppföljningar. En miljöstrategi tillsattes under slutet av 2016.

Särskilda uppdrag och inriktningar

Jämställdhet och likabehandling

	Mått	Utfall	Målvärde
↗	■ Andel utrikesfödda i orten Grästorps	7,2 %	10,0 %
→	■ Andelen av det underrepresenterade könet ska öka i kommunens alla verksamheter	1 %	5 %
↗	● Andel underrepresenterat kön av tjänstemän i ledande ställning (kommunledningsgrupp)	57 %	40 %
↗	◆ Andel underrepresenterat kön bland de förtroendevalda	39 %	40 %
↗	■ Andel underrepresenterat kön av förtroendevalda i ledande ställning (presidiet)	21 %	40 %

Analys

Jämställdheten ser inte så bra ut. Det enda godkända resultatet var andelen ledande tjänstemän i kommunen, där det fanns en jämn könsfördelning. Andelen män minskade betydligt ett steg längre ned i organisationen. Undantaget var den tekniska verksamheten där situationen var precis tvärtom.

Andelen anställda män inom kommunen ökade dock totalt, vilket var positivt. Andelen män låg på 18,3 procent, vilket innebar en ökning med 0,6 procentenheter. Då måttet är satt utifrån ökningen i sig så blev trendkurvan negativ, eftersom ökningen i procentenheter var högre vid förra mätningen. Även om andelen män ökade, sker förändringen långsamt över tid. För att se större förändringar i könsfördelningen krävs mycket stora resurser, inte bara inom Grästorps kommun utan i hela samhället.

Andelen kvinnor på ledande poster i förtroendemannorganisationen var försvinnande liten. Endast en av 14 var kvinna. Det är en effekt av partiernas manliga toppnamn på valsedlarna och därmed ett resultat av valutgången, där inga kvinnor valdes framför de nominerade män som stod högst upp på listan.

Slutsats

Under många år har det varit svårt att få de flyktingar som kommer till Grästorps att stanna kvar. Nu görs fler insatser för att öka andelen. Kommunen har en integrationssamordnare och en integrationscoach. Grästorps sökte även medel för ökad samverkan med föreningslivet som redan är god och kan bli ännu bättre.

Mansdominansen bland de ledande förtroendemännen är svårt att förändra under nuvarande mandatperiod. Men det går ändå att ge kvinnor ett större inflytande i det pågående arbetet; till exempel vid tillsättning av styrgrupper samt val av representanter till råd som kan ha stor betydelse för kommande prioriteringar och beslut. Den senaste tiden har utvecklingen gått i motsatt riktning. I alla betydande sammanhang utsågs KS-presidium med endast män som förtroendevalda.

Förvaltningsberättelse

Det här är Grästorp

Vision Grästorp 2020

I Grästorp finns energi

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

Kommunen är belägen söder om Vänern. Kommunen ligger mitt i Västra Götalands län där centralorten Grästorp har goda väg-, buss- och tågförbindelser.

Från Grästorp till Trollhättan/Vänersborg är det cirka tre mil och till Göteborg är det nio mil.

Kommunen gränsar till Lidköping, Vara och Essunga kommuner samt i väster mot Trollhättan och Vänersborgs kommuner.

BEFOLKNING 31/12 RESPEKTIVE ÅR

	2016	2015	2014	2013	2012
Årlig förändring	77	14	-11	2	-35
Totalt:	5 721	5 644	5 630	5 641	5 639
- därav 0-6 år	410	399	400	405	419
7-15 år	591	566	552	548	539
16-24 år	536	556	586	622	642
25-64 år	2 793	2 779	2 762	2 782	2 782
65-84 år	1 200	1 151	1 139	1 097	1 070
85- år	191	193	191	187	187
- varav män	2 902	2 890	2 870	2 859	2 851
- varav kvinnor	2 819	2 754	2 760	2 782	2 788

UTDEBITERING

	2016	2015	2014	2013	2012
Kommunal utdebitering	21,57	21,57	21,57	21,57	21,57

MANDATFÖRDELNING 2015-2018

Totalt 27 mandat i kommunfullmäktige fördelat på:

Moderaterna (M)	8 mandat
Socialdemokraterna (S)	8 mandat
Centern (C)	6 mandat
Liberalerna (L)	2 mandat
Sverigedemokraterna (SD)	2 mandat
Miljöpartiet (MP)	1 mandat

Den politiska maktfördelningen domineras av Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna. Ordföranden i kommunfullmäktige representerar Centerpartiet och i kommunstyrelsen är ordföranden från Moderaterna.

ARBETSMARKNAD

Arbetsstillfällena i Grästorps kommun efter näringsgren (procent)	Grästorp	Riket
Vård/omsorg	25	17
Handel	14	12
Byggsamverksamhet	13	8
Utbildning	12	11
Jordbruk/skogsbruk	10	2
Företagstjänster, finans/försäkring	6	13
Tillverkning	5	12
Personliga/kulturella tjänster	4	5
Hotell/restaurang	4	3
Transport	3	5
Information/kommunikation	2	4
Civila myndigheter och försvar	1	6
Ej specificerad verksamhet	1	2

Anmärkning: Avser 2014, vilket utgör senast tillgängliga uppgifter.

Organisation

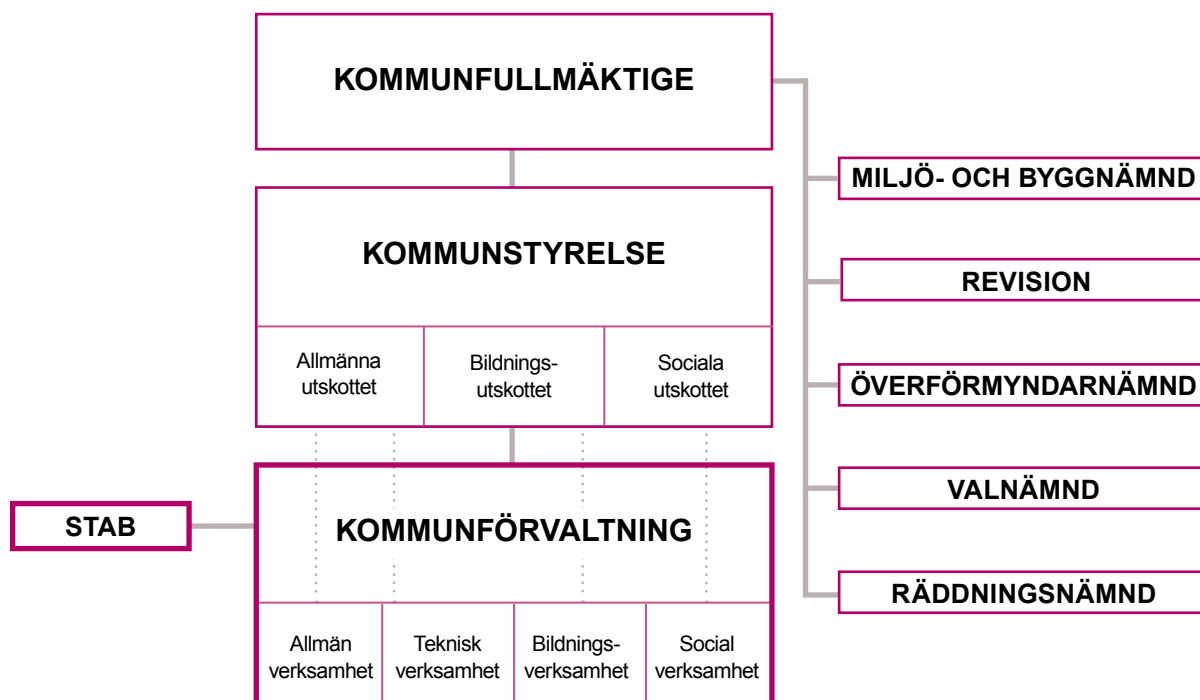
Kommunstyrelsen har tre utskott som utgör beredningsorgan. Dessutom finns miljö- och byggnämnden som arbetar med myndighetsfrågor samt tillsyn inom området miljö och bygg. Räddningsnämnden är gemensam för Grästorps, Lidköping, Vara och Essunga kommuner.

I kommunstyrelsen fattas alla beslut med undantag av de som beslutas i miljö- och byggnämnden. Det är bara kommunstyrelsen som kan lämna förslag till kommunfullmäktige och ge uppdrag till kommunens gemensamma förvaltning.

Utskottens främsta uppgifter finns inom följande områden:

- Verksamhetsuppföljning
- Beredning för förslag till mål, inriktningar och särskilda uppdrag
- Medborgardialog
- Beslut i enskilda individärenden

Det allmänna utskottet är även personalutskott.

Ekonomisk sammanfattning

Årets resultat visade ett överskott på 0,4 mkr mot budget och gav ett totalt resultat på 6,4 mkr. Därmed uppfyllde Grästorp kommunallagens krav, både vad gällde ekonomisk balans och god ekonomisk hushållning. Under 2013 definierade kommunfullmäktige vad god ekonomisk hushållning ska innebära utifrån fem finansiella mål. Resultatet var lägre än 2015. Men verksamhetsåret 2016 innehöll flera stora poster av engångskaraktär som belastade resultatet med cirka 8,8 mkr. Om dessa jämförelsestörande poster exkluderas, betyder det att resultatet ligger runt 15,3 mkr. Sedan balanskravet infördes år 2000 har kommunen visat positiva resultat, med undantag av 2003 och 2004. Med resultatet 2016 har kommunen redovisat överskott tolv år i rad.

Budgetavvikelserna i den löpande verksamheten, som nämnder och utskott ansvarar för, varierade mellan 1,4 mkr och 0,7 mkr. Alla verksamheter redovisade därmed ett positivt resultat. Totalt redovisade den löpande verksamheten ett överskott på 4,8 mkr mot budget med en nettokostnad på 287,4 mkr. Budgetavvikelsen blev därmed cirka 1,6 procent i den löpande verksamheten. År 2015 redovisade verksamheterna ett sammanlagt överskott på 3,3 mkr mot budget, vilket motsvarade 1,1 procent i budgetavvikelse. Kommunens kostnader och intäkter i den löpande verksamheten påverkades starkt av den förändrade nivån på flyktingmottagningen under hela verksamhetsåret. I redovisningen tillämpades försiktighetsprincipen vid bedömningen av storleken på statsbidragen från Migrationsverket. Risken var annars att nivån på intäkterna övervärderas gällande utbetalningarna 2017 för verksamheten 2016. Osäkerheten kring omfattningen bedömdes som stor. Finansförvaltningen redovisade en stor negativ avvikelse, -10,7 mkr, vilket förklarades av de stora engångsposterna under 2016. Den viktigaste uppgiften framöver är att behålla den goda kostnadskontrollen, för att även i fortsättningen få positiva resultat. Genom god kostnadskontroll och budgetdisciplin kan Grästorp ha stabil ekonomi och långsiktigt klara en nivå som uppfyller kraven för god ekonomisk hushållning.

Investeringsvolymen var 17,4 mkr netto, vilket blev en något lägre nivå än 2015. Investeringarna 2015 uppgick till 18,9 mkr och 2014 till 54,2 mkr. Investeringsnivån 2014 var den högsta någonsin under ett enskilt budgetår. Finansnettot, det vill säga skillnaden mellan kostnads- och intäktsränta,

var något bättre än 2015 och belastade kommunens resultat med cirka 1,0 mkr. Kommunen behöver göra en noggrann prioritering av olika behov för att hålla investeringarna på en nivå som kan finansieras långsiktigt, utan alltför stora påfrestningar på ekonomin. En ökad upplåning för att finansiera höga investeringsnivåer ökar det negativa finansnettot. Den procentuella ökningen av nettokostnaderna på 6,1 procent var betydligt högre än ökningen av skatte- och bidragsintäkterna, som ökade med 3,4 procent jämfört med 2015. Här påverkade engångskostnaderna nettokostnadsökningen med cirka 3,0 procentenheter. För att klara de finansiella målen och en god ekonomisk hushållning, måste verksamhetens nettokostnader ligga på en nivå som är anpassad till de ekonomiska förutsättningarna. Kommunens negativa finansnetto behöver förbättras för att inte räntekostnaderna ska tränga undan det ekonomiska utrymmet för olika verksamheter. Pengar som då frigörs kan användas till att stärka ekonomin, vilket ökar möjligheterna till verksamhetsutveckling.

Omvärldsanalys

Samhällsekonomin

De ekonomiska förutsättningarna för Sveriges kommuner – även för Grästorp – påverkas av utvecklingen både inom landet och i omvärlden. Den svenska ekonomin utvecklades starkt under 2016 och förväntas utvecklas starkt även under 2017. Drivande bakom den kraftiga tillväxten av bruttonationalprodukten, BNP, på cirka 3,2 procent, var kraftigt ökande investeringar och en snabbt växande offentlig konsumtion. Detta var ett resultat av det stora antalet asylsökande. Exporten och hushållens konsumtion ökade i relativt liten omfattning. Sammanfattningsvis befann sig Sverige i en högkonjunktur under 2016 och som väntas fortsätta under inledningen av 2017. Antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin ökade med 1,8 procent under 2016. De följande åren, 2018–2019, blir uppgiften att finansiera verksamheterna betydligt svårare. Det beror delvis på att skatteunderlaget då inte längre växer lika snabbt. Den starka tillväxten i den svenska ekonomin bidrog till att sysselsättning och skatteunderlag växte snabbt och arbetslösheten pressades ner. Sysselsättningsökningen och växande pensionsinkomster gjorde att skatteunderlaget fortsatte att växa under 2016. Framför allt medförde konjunkturuppgången en stark

ökning av arbetade timmar. Skatteunderlagets utveckling bedöms bli betydligt svagare under 2018–2020 som en följd av att antalet arbetade timmar inte förväntas utvecklas lika starkt som under 2016.

Ekonomi kommer att påverkas av ett ökat kostnadstryck, framför allt på grund av befolkningsförändringar. Det är känt sedan lång tid att den demografiska utvecklingen, tillsammans med ökad efterfrågan av välfärd, kommer att innebära ökade utmaningar inom välfärdssektorn. Förutom en åldrande befolkning, så tillkommer en stor invandring till Sverige. Detta var speciellt tydligt under andra halvan av 2015 och 2016. Att en relativt stor andel av invandrarna är i yrkesverksam ålder bör på sikt ha en positiv inverkan på möjligheten att finansiera välfärden genom att försörjningskvoten förbättras. En sådan utveckling kräver att de nyanlända etableras på arbetsmarknaden. En växande fråga är den kostnadsdrivande effekten av de riktade och tillfälliga statsbidragen, med försämrade förutsättningar för planering som följd. Det finns i nuläget cirka 80 riktade statsbidrag som vart och ett motsvarar någon statlig reform som eventuellt ska leda till förbättringar i kommunal verksamhet. Här finns en rad exempel på riktade bidrag som snarare ställer till än löser problem. Ett exempel är *lönehjften* inom utbildningssektorn som höjer lönenivån. Samtidigt har kostnaden för lönerrevision och ökade pensionskostnader inte finansierats med statliga medel. Kostnadsökningen blir därför ett kommunalt ansvar. Genom att staten styr med riktade bidrag frångår den lokala nivån ansvaret. Detta minskar den lokala anpassningsförmågan som finns i ett decentraliserat styrsystem. Det är just det som är styrkan i den svenska välfärden: den decentraliserade kommunala nivån.

Grästorps kommuns ekonomi

Ekonomi i Grästorps kommun var stark från 2005 och framåt. Sedan balanskravet infördes år 2000 har kommunen redovisat positiva resultat alla år, utom 2003 och 2004. Resultatet för 2016 blev 6,4 mkr. Det betyder att kommunen redovisat överskott tolv år i rad. Redovisningen innehöll flera engångsposter som påverkade resultatet negativt. Vid eliminering

av dessa jämförelsestörande poster skulle resultatet hamna på cirka 15,3 mkr. Den förändrade nivån på flyktningmottagningen påverkade både kostnads- och intäktssidan för 2016. Den löpande verksamheten redovisade ett överskott på 4,8 mkr. Resultatet på verksamhetsnivå 2015 var 3,3 mkr och 0,9 mkr under 2014. Utvecklingen av skatteunderlaget är en viktig del i kommunens ekonomi. Skatteintäkterna var 0,5 mkr lägre än budget. 2015 var skatteintäkterna 1,1 mkr lägre än budget och 2014 var skatteintäkterna i nivå med budget. Det är värt att notera att skatteintäkterna varit lägre än budget de senaste åren. Tidigare år har situationen varit den omvända: positiva skatteavräkningar har starkt bidragit till de positiva resultaten för kommunen.

En annan viktig del i den kommunala ekonomin är invånarantalet och hur det förändras. Grästorps kommun ökade sitt invånarantal med totalt 95 personer 2006–2009, efter att befolkningen minskat tio år i rad. En kraftig förändring inträffade 2010 då kommunen blev 81 personer färre. Trenden fortsatte även 2011, då befolkningen minskade med 102 personer. Totalt innebar det en minskning med 183 personer på två år, vilket medförde kraftiga minskningar av skatte- och bidragsintäkter. En analys av förändringen visar att det främst var inflyttningen till kommunen som minskade. År 2012 fortsatte invånarantalet att minska, men planade ut. Totalt uppgick förändringen till ett minus på 35 personer. 2013 vände utvecklingen och kommunen ökade med 2 invånare. 2014 minskade invånarantalet återigen, denna gång med 11 personer. Den minskningen hämtades igen 2015 då invånarantalet ökade med 14 personer. Även 2016 ökade invånarantalet, nu med 77 personer.

Det budgeterade resultatet 2017 uppgår till 8,1 mkr. Inför kommande år är förutsättningarna för den kommunala planeringen osäkra. För att höja beredskapen för kostnadsökningar eller intäktsminskningar finns därför en finansiell reserv i budgeten. Det är också nödvändigt att kommunen fortsätter att effektivisera, förändra organisationsmönster samt samverka med andra aktörer. Därmed minskar riskerna för en försämrad ekonomi.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat blev 6,4 mkr, vilket motsvarade 1 128 kronor per invånare. Resultatet var 0,4 mkr bättre än budget. Mellan 1993 och 1999 redovisade kommunen negativa resultat på sammantaget 52,8 mkr. Åren 2000–2002 var resultaten positiva, totalt 9,8 mkr, medan resultaten åren 2003–2004 återigen var negativa och gav ett sammanlagt underskott på 12 mkr. Från och med 2005 uppgick de sammanlagda resultaten i Gråstorp till 79,2 mkr. Sedan balanskravet infördes har kommunen redovisat ett ackumulerat resultat på 77,0 mkr.

Balanskravet

Från budgetåret 2000 kräver lagen att kommunens budget ska vara balanserad, det vill säga att intäkterna måste vara större än kostnaderna. För att uppfylla kravet räcker det inte med att kommunen redovisar ett positivt resultat på sista raden i balansräkningen. En särskild balanskravsutredning måste göras för att svara på frågan om kommunen uppnår ekonomisk balans. Uppställningsformen är delvis reglerad. Har kommunen en resultatutjämningsreserv ska förändringen av reserven också redovisas i balanskravsutredningen.

Balanskravsutredning (mkr)

	2016	2015	2014
Årets resultat enligt resultaträkningen	6 446	13 199	6 775
Reglering av samtliga realisationsvinster	-	-	-511
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Justering för realisationsförlust enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-
Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	6 446	13 199	6 263
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-6 985	-520
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Balanskravsresultat	6 446	6 214	5 743

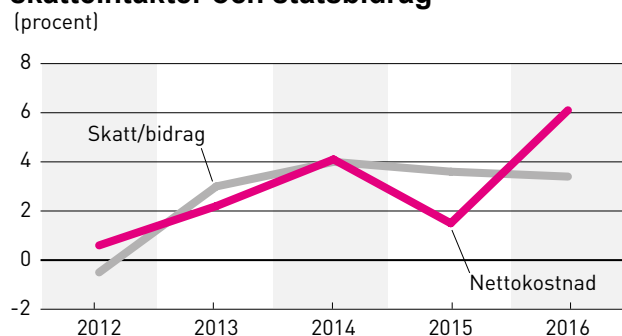
Av utredningen framgår att kommunen klarade balanskravet 2016. Av tidigare balanskravsutredningar framgår även att kommunen klarade balanskravet 2000–2002 och 2005–2015, men inte åren 2003 och 2004. Enligt kommunallagens kapitel 8, § 5, ska kommunen reglera det negativa resultatet om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna. Kommunen ska även återställa det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen under de närmast följande tre åren. Kommunfullmäktige kan besluta att låta bli att göra en sådan reglering, om det finns synnerliga skäl att inte återställa resultatet. Den kommunala redovisningslagen anger i sin tur att om fullmäktige beslutar att inte göra en reglering av ett negativt resultat, ska kommunen i förvaltningsberättelsen för det aktuella året skriva att man beslutat att inte reglera underskottet. Kommunen ska redogöra för sina skäl till beslutet och även beskriva när och på vilket sätt man i stället tänker återställa det negativa resultatet. Genom resultatet 2005, efter genomförd balanskravsutredning, återställde kommunen det egna kapitalet i sin helhet utifrån 2003 och 2004 års underskott. Kommunen uppfyllde därmed kommunallagens krav och är på så sätt i fas med regelverket och kraven på en ekonomi i balans. Av balanskravsutredningen 2016 framgår även att det inte fanns utrymme för någon ytterligare avsättning av medel till resultatutjämningsreserven enligt kommunens beslutade riktlinjer. Av balansräkningen framgår att resultatutjämningsreserven uppgick till 10,5 mkr vid årsskiftet.

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader visade hur mycket kommunens verksamheter kostade under året. Här ingick även delar av finansförvaltningen, inklusive avskrivningar. Nettokostnaderna visade hur mycket skatteintäkter och bidrag som behövde skjutas till för att finansiera den löpande verksamheten. Nettokostnaderna var 300,0 mkr år 2016, vilket innebar en ökning med 6,1 procent från 2015. I nettokostnaderna för 2016 ingick cirka 8,8 mkr som avsåg engångskostnader som störde jämförelsen mellan åren. Vid en eliminering av dessa jämförelsestörande poster var ökningen av nettokostnaderna cirka 3,0 procent. För att klara en ekonomi i balans är det viktigt att verksamhetens kostnader anpassas till kommunens ekonomiska förutsättningar. Verksamhetens förmåga att hålla budget är avgörande för resultatet. För att kunna

jämföra olika år, måste nettokostnadernas utveckling ställas i förhållande till skatteintäkterna, statsbidraget och utjämningsystem. Intäkterna från skatte- och utjämningsystem ökade med 3,4 procentenheter och uppgick till 307,5 mkr i bokslutet. Det extra statsbidraget på 3,0 mkr som utbetalades i december 2015 för att täcka betydande kostnadsökningar inom flyktmottagningen, fördes i sin helhet över till 2016. Ökningen av intäkterna, räknat i procent, var alltså något större än den procentuella ökningen av de löpande nettokostnaderna när engångsposterna exkluderades. Skatteintäkter och statsbidragen i utjämningsystemen blev 4,1 mkr högre än budget. Det berodde bland annat på att hela det extra statsbidraget 2015 för flyktmottagningen fördes över till 2016. 2015 var intäkterna 2,6 mkr sämre än budget och 2014 var intäkterna i nivå med budget. Av redovisningen framgick att nettokostnadsökningen de senaste fem åren var större än ökningen av skatte- och bidragsintäkter under 2012 och 2016. Förändringen var lika stor 2014. Åren 2013 och 2015 ökade skatteintäkter och statsbidrag mer än verksamhetens nettokostnader. Kostnads- och intäktsförändringen över tid signalerar hur kommunens ekonomi utvecklas. Det är viktigt att nettokostnaderna inte ökar mer än skatte- och bidragsintäkterna. Målet är att kommunen ska kunna skattefinansiera sina investeringar, vilket är ett av de finansiella målen. Resultatutvecklingen får därför inte försämrats. Utvecklingen 2016 stabiliserade förutsättningarna för en ekonomi i balans när engångsposterna exkluderats. Ökningen av intäkterna under 2013 och 2015 gav en positiv inverkan på ekonomin. 2012 och 2016, med utgångspunkt från det redovisade resultatet, var situationen den omvända, vilket gav direkt effekt på resultatet. Det minskade förutsättningarna att finansiera kommunens investeringar med skatteintäkter.

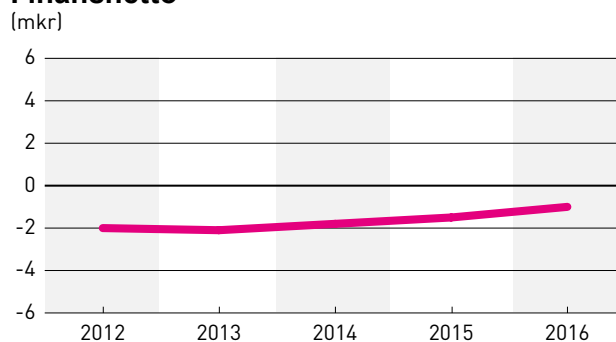
Utveckling av nettokostnader, skatteintäkter och statsbidrag

Resultat före extraordinära poster

Resultatet visade hur mycket årets verksamhet inklusive finansförvaltningen kunde bidra med till investeringar eller påverka rörelsekapitalet. Årets resultat på 6,4 mkr blev sämre än 2015. Finansnettot – som påverkar resultatnivån – är skillnaden mellan ränteintäkterna på kapital och räntekostnaderna för kommunens lån, inklusive räntekostnaden på avsättningen till pensioner. Från 2015 redovisades även intäkterna av kommunens borgensavgifter under finansiella intäkter i resultaträkningen. Finansnettot 2016 var cirka 1,0 mkr i kostnader, vilket betyder att kommunens räntekostnader var högre än intäkterna. Finansnettot var något bättre 2016 än både 2015 och 2014. Utvecklingen av finansnettot påverkade kommunens totala ekonomi. Det berodde på att räntekostnaderna upptog ett utrymme som annars kunnat användas till verksamhet.

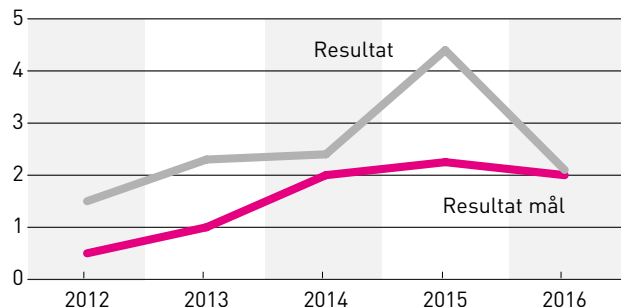
Finansnetto

Årets resultat

Resultatet blev 6,4 mkr. Ett annat mått på resultatutvecklingen är hur stor andel resultatet utgör i förhållande till skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem. Miniminivån – en ekonomi i balans – är långt ifrån tillräcklig för att kommunen ska ha långsiktigt stabila, ekonomiska förutsättningar. I ett längre perspektiv kan kommunen därför inte nöja sig med att nå ett nollresultat eller strax över noll. Kommunen måste ha ett ekonomiskt överskott. Det behövs för att skapa handlingsutrymme och hantera svängningar i skatte- och utjämningsystem, eller andra oförutsedda händelser som påverkar kostnads- och intäktsutvecklingen. Resultatet var 2,1 procent av skatte- och bidragsintäkterna. Därmed klarade kommunen resultatmålet som var 2,0 procent i budgeten för 2016.

Årets resultat av skatter och statsbidrag (procent)

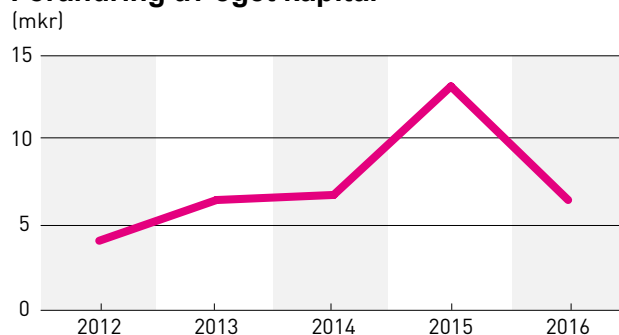

Eget kapital

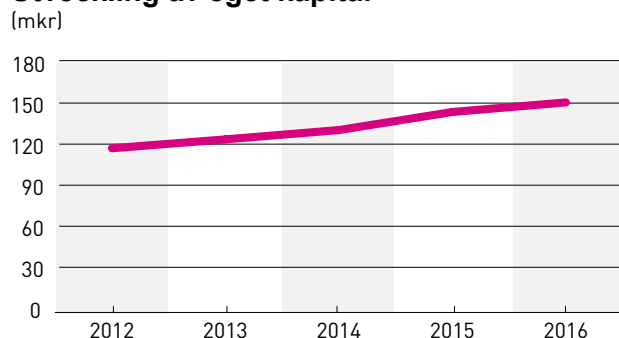
Förändringen av det egna kapitalet i balansräkningen var 6,4 mkr, vilket skiljer sig något mot det redovisade resultatet i resultaträkningen. Orsaken till skillnaden, 26 tkr, är en outredd differens som uppkom vid införande och driftsättning av ett nytt lönesystem under slutet av 2016. Det egna kapitalet uppgick till 153,5 mkr i bokslutet. Den del av pensionsåtagandet som intjänades före 1998 redovisades i sin helhet som en ansvarsförbindelse enligt den så kallade blandmodellen. Ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelserna uppgick till 111,1 mkr, inklusive ränta. Totalt, med löneskatten inräknad, uppgick pensionsåtagandet till 138,1 mkr. Det var en minskning med 7,7 mkr jämfört med 2015. Den relativt stora minskningen av ansvarsförbindelsen är en följd av att en partiell inlösen av intjänad pensionsrätt genomfördes i december. Beloppet som löstes in var 3,1 mkr. Det är viktigt att kommunen skapar utrymme för dessa kostnader under lång tid framöver. På skuldsidan i balansräkningen redovisas bara de pensionsförpliktelser som intjänats från och med 1998, och som gäller det tidigare pensionsavtalet PA-KL. För övriga pensionsåtaganden har kommunen en försäkringslösning som regleras via premieinbetalning. Premien för försäkringen redovisades i finansförvaltningen. Under 2013 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för en resultatutjämningsreserv (RUR). Beslutet innefattade även att avsätta medel till reserven. Det innebär att cirka 2,0 mkr av resultatet för åren 2010–2012 redovisas som en separat post under rubriken Eget kapital i balansräkningen. 2013 avsattes ytterligare cirka 1,0 mkr

till reserven. För 2014 avsattes ytterligare 0,5 mkr till resultatutjämningsreserven enligt regelverket i kommunallagen och kommunens riktlinjer som styr hanteringen av reserven. Även 2015 fanns utrymme att avsätta 7,0 mkr till reserven. RUR uppgick därmed till 10,5 mkr som en del av det egna kapitalet. Någon avsättning till RUR gjordes inte i bokslutet för 2016. Resterande del på 143,0 mkr utgjordes av övrigt eget kapital. Kommunen hade inga andra avsättningar specificerade inom det egna kapitalet.

Förändring av eget kapital

Utveckling av eget kapital

Pensionsförpliktelserna i sin helhet

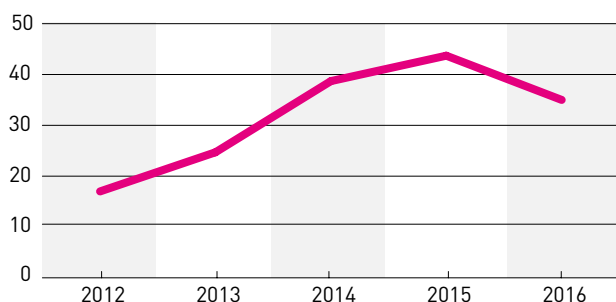
(mkr)	2016	2015	2014
Avsatt för pension inklusive löneskatt	4,5	4,2	3,7
- Pensionsförpliktelser inklusive löneskatt som redovisas som ansvarsförbindelse	138,1	145,8	148,9
Summa pensionsförpliktelser (återlån)	142,6	150,0	152,6

Rörelsekapital

De likvida medlen minskade med 8,7 mkr och var vid årsskiftet 35,0 mkr. Förändringar i kortfristiga skulder och fordringar påverkade också kommunens rörelsekapital. De kortfristiga fordringarna ökade med 12,1 mkr och var vid årets slut totalt 42,5 mkr. Ökningen avsåg till största delen fordringar på Migrationsverket för den ökade flyktingmottagningen. De kortfristiga skulderna minskade med 0,6 mkr till 77,2 mkr vid årsskiftet. Statsbidraget på 3,0 mkr (för att täcka kostnaderna för ett ökat flyktingmottagande) som utbetalades i december 2015 flyttades över till 2016. Effekten blev att skulderna minskade jämfört med 2015. De korta skulderna till kommunens leverantörer ökade med 0,6 mkr. Rörelsekapitalet var totalt 2,2 mkr, vilket innebär att omsättningstillgångarna (79,4 mkr) var större än kommunens kortfristiga skulder (77,2 mkr).

Likvida medel

(mkr)

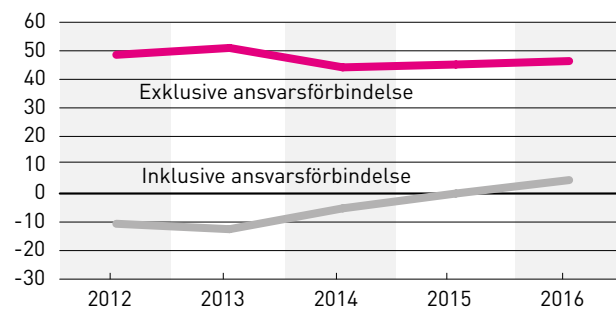
Soliditet

Soliditet är ett mått på den finansiella styrkan. En sjunkande soliditet är ett tecken på en ekonomi i obalans. Inom den privata sektorn är soliditetsbegreppet viktigt för att mäta den ekonomiska styrkan i ett företag. Inom den offentliga sektorn har inte soliditetsmättet samma tyngd, bland annat på grund av beskattningsrätten. Soliditeten i Grästorps var 46,4 procent, det vill säga 1,2 procentenheter högre än 2015. Ett annat och tydligare sätt att redovisa soliditeten är att räkna in det totala pensionsåtagandet – även de pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen som intjänats före 1998. Med det sättet att räkna hade kommunen en svag, positiv soliditet. Det berodde på att det egna kapitalet (153,5 mkr) i balansräkningen var något högre än pensionsförpliktelserna i ansvarsförbindelsen (138,1 mkr). Soliditeten 2016 uppvisade ett positivt värde även när hela pensionsåtagandet lyftes in i underlaget för beräkningen. Då var soliditeten 4,7 procent. Hela ansvarsförbindelsen minskade med 7,7 mkr mellan 2015 och 2016. En partiell inlösen med 3,1 mkr av intjänad pensionsrätt, inklusive löneskatt, genomfördes under 2016. Utbetalningarna av pensionsmedel från ansvarsförbindelsen blev 5,7 mkr inklusive löneskatt. Detta minskade skulden. Motsatt effekt – en ökning av skulden – får den finansiella posten som värdesäkrar åtagandet. Förändringen var 2,1 mkr inklusive löneskatt.

Diagrammet visar utvecklingen av soliditeten; dels exklusive pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen (den övre rosa kurvan) och dels inklusive ansvarsförbindelsen (den nedre grå kurvan).

Soliditet

(procent)

Låneskuld

Av finansieringsanalysen framgick att kommunen amorterade låneskulden med 14,0 mkr. Summan bestod av en amortering enligt löpande kreditavtal (4,0 mkr) samt omsättning av befintliga lån (10,0 mkr). Upplåningen (10,0 mkr) som redovisades i finansieringsanalysen avsåg i sin helhet omsättning av befintliga lån. Viss upplåning är budgeterad för 2017 avseende finansiering av om- och tillbyggnad av förskola/skola. Enligt balansräkningen hade kommunen långfristiga skulder på 85,7 mkr vid årsskiftet 2016/2017. Av dessa skulder utgjorde 82,9 mkr anläggningslån. Den faktiska låneskulden till kommunens långivare var 87,1 mkr. Skillnaden utgör 2017 års planerade amorteringar, som i redovisningen betraktas som kortfristig skuld. Övrig redovisad långfristig skuld i balansräkningen, 1,6 mkr, utgjordes av värdet på periodiserade anslutningsavgifter. Grästorps kommun har inga utlandslån. 76,5 procent av den totala låneskulden har bunden ränta, medan resterande 23,5 procent löper med rörlig ränta. Att ha delar av den totala låneskulden med rörlig ränta innebär att kommunen är känslig för ränteförändringar och därmed utsatt för en viss ränterisk. Då låneskulden ökade från 26,7 mkr 2010 till nuvarande 87,1 mkr har en större del av låneskulden bunden ränta för att minska ränterisken. Genomsnittsräntan

2016 för kommunens krediter var 1,7 procent. Samtliga krediter finns hos Kommuninvest AB.

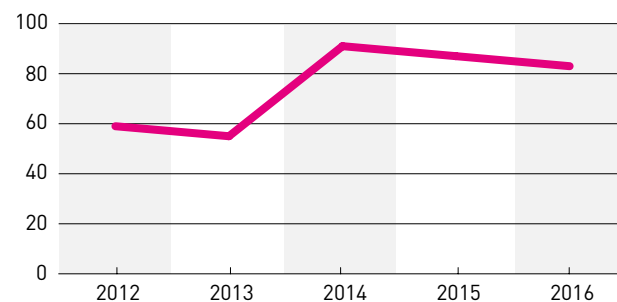
Krediter med bunden ränta, 66,7 mkr, fördelas enligt följande:

- 12,8 mkr omsätts i maj 2017
- 11,1 mkr omsätts i maj 2018
- 42,8 mkr omsätts i juni 2019

Fördelningen av den samlade låneskulden vad gäller ränte- och kreditförfall avvek något i förhållande till normalfallet i finansieringspolicyn. Den aktuella fördelningen vid årsskiftet innebär att beloppen för ränte- och kreditförfall på längre löptider, 2–3 år, var högre än riktvärdet i policyn. Orsaken till avviken var den relativt snabba ökningen av låneskulden de senaste åren, samt en strävan att minska ränterisken.

Låneskuld

(mkr)

Driftredovisning

Sammanställningen visar verksamhetens redovisade resultat och fördelningen mellan kommunens olika verksamheter. En utförligare redovisning av ekonomin finns i kommunstyrelsens och miljö- och byggnämndens enskilda redovisningar. I driftredovisningen ingår verksamheternas interna kostnads- och intäktsposter. Dessa poster elimineras sedan i finansförvaltningens redovisning för att resultatet ska bli detsamma som visas i kommunens externredovisning – resultaträkningen. Av sammanställningen framgår att resultatet på verksamhetsnivå var 4,8 mkr. Sammanfattningsvis överskred kostnaderna budgeten med 38,9 mkr. Intäkterna blev 43,7 mkr högre än budgeterat. De kraftiga avvikelserna mot budget orsakades i huvudsak av ekonomiska effekter, vilket var en följd av mottagningen av ensamkommande barn och ungdomar. De förändrade nivåerna, och därmed budgetavvikelsena, för både kostnader och intäkter påverkade resultatet redan i årsredovisningen för 2015. Den rådande situationen påverkade både kostnads- och intäktsutvecklingen inom många olika områden i den löpande verksamheten. Statsbidragen från Migrationsverket, som kommunen fick för att finansiera mottagandet av ensamkommande barn, bedömdes enligt försiktighetsprincipen för att inte övervärdera den ersättning som kommer att betalas ut under 2017. Budgetavvikelsena varierade mellan tekniska verksamhetens överskott på 1,4 mkr och bildningsverksamhetens överskott på 0,7 mkr. Det är värt att notera att alla verksamheter redovisade överskott mot budget för 2016.

Finansförvaltningen redovisade ett underskott på 10,7 mkr exklusive avskrivningar. Underskottet

berodde främst på att flera engångsposter belastade finansförvaltningens resultat. Dessa poster ska betraktas som jämförelsestörande poster i redovisningen. Kostnader för genomförda och befarade skaderegleringar uppgick till 5,8 mkr. En partiell inlösen av intjänad pensionsrätt i ansvarsförbindelsen belastade finansförvaltningen med 3,1 mkr. Detta innebar en kostnad på sammanlagt 8,9 mkr som inte var budgeterad för 2016. Arbetsgivaravgifter och kostnader för arbetsmarknadsförsäkringar blev också högre än budgeterad nivå, eftersom lönekostnaderna ökade kraftigt under 2016. Det berodde på att många nya tjänster tillskapades i nyinrättade verksamheter och att olika, riktade lönelöft gjordes i verksamheten. Därmed påverkades också nivån för arbetsgivaravgifter och arbetsmarknadsförsäkringar med cirka 2,8 mkr i ökade kostnader. I finansförvaltningen redovisades även 0,3 mkr som utgjorde en kostnad motsvarande 1/25-del av kostnaden för medfinansieringen av utbyggnaden av E20. I redovisningen fördelades kostnaden för förändringen av semesterlöneskulden till verksamheterna. Resultatet för avskrivningarna var en följd av genomförda investeringar. Avskrivningarna uppgick till 12,6 mkr för 2016, vilket var cirka 1,5 mkr lägre än budget. Den lägre avskrivningskostnaden var ett resultat av lägre investeringsvolym än budget, samt en effekt av att allt fler anläggningstillgångar omfattas av komponentavskrivning. Avskrivningarna var cirka 2,2 mkr lägre än 2015. Pågående investeringsprojekt belastas inte med avskrivningar. Totalt blev nettokostnaderna i den löpande verksamheten 4,8 mkr lägre än budgeterat. Det motsvarade 1,6 procent av de budgeterade nettokostnaderna för 2016.

Driftredovisning

NÄMND (tkr)	KOSTNAD		INTÄKT		NETTOKOSTNAD	
	Redovisning	Avvikelse mot budget	Redovisning	Avvikelse mot budget	Redovisning	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelsen						
- allmän verksamhet	50 783	-335	14 593	1 465	36 190	1 130
- teknisk verksamhet	88 848	-5 511	61 953	6 919	26 895	1 408
- bildningsverksamhet	140 800	-7 947	21 492	8 619	119 308	672
- social verksamhet	197 080	-25 176	89 278	25 930	107 802	754
Miljö- och byggnämnd	1 442	107	1 414	714	28	821
Summa	478 953	-38 862	188 730	43 647	290 223	4 785
Finansförvaltningen	-65 423	-2 226	-62 572	-8 522	-2 851	-10 748
Summa	413 530	-41 088	126 158	35 125	287 372	-5 964
Avskrivningar	12 608	1 489			12 608	1 489
SUMMA	426 138	-39 599	126 158	35 125	299 980	-4 475

Investeringsredovisning

Kommunen investerade i fastigheter och anläggningar för totalt 17,4 mkr netto.

De mest omfattande investeringarna var:

- inventarier, maskiner och utrustning till den tekniska verksamheten: 2,7 mkr
- gata, vatten- och avloppsnät inklusive saneringsåtgärder: 2,3 mkr
- förskola/skola: 2,1 mkr
- exploatering av Brännebacka Södra: 2,0 mkr
- förbättringsåtgärder i reningsverket: 1,7 mkr.

Cirka 2,5 mkr förbrukades på mindre investeringar och planerade underhållsåtgärder, eftersom dessa aktiveras fullt ut från redovisningsåret 2016.

Ovanstående sex projekt motsvarade drygt 76 procent av de totala investeringarna. I november 2015 fastställde kommunfullmäktige 2016 års investeringsbudget till 16,8 mkr. Kommunstyrelsen beslutade i april att ombudgetera cirka 11,1 mkr för pågående projekt och/eller täckning av underskott i investeringsredovisningen 2015. Efter detta beslut ökade budgeten för investeringar 2016 till totalt 27,9 mkr.

Investeringsutgifterna uppgick till 18,4 mkr och investeringsinkomsterna till cirka 1,0 mkr för 2016. Därmed blev investeringsvolymen 10,5 mkr lägre än budgeterat. En del av dessa återstående medel avsåg pågående investeringsprojekt och fördes över till 2017 års investeringsbudget.

Under de senaste åren har kommunen haft för höga nettoinvesteringar i förhållande till resultatutvecklingen över tid. Nettoinvesteringarna 2016 var cirka 1,0 mkr lägre än 2015 och hela 36,8 mkr lägre än 2014. Investeringsnivån har legat på en konstant hög nivå sedan 2008, med undantag av 2013 och de senaste två åren.

Den lägre investeringsnivån 2016 medförde att kommunen inte behövde lånefinansiera några delar av investeringarna. De senaste tio åren redovisade kommunen en nettoinvesteringsnivå som var högre än 20 mkr vid fyra tillfällen: åren 2009, 2011, 2012 och 2014. De senaste fem åren, 2012–2016, investerade kommunen 144,5 mkr netto, vilket motsvarar 28,9 mkr årligen.

Inför 2017 budgeterade kommunen 36,8 mkr till investeringar. Det gjorde att nivån ökade i förhållande till tidigare år. I den totala nivån för 2017 ingår ett anslag för att påbörja nybyggnation av en förskola. Detta projekt kommer att pågå under flera år. Kommunfullmäktige beslutade därför att utöka den totala investeringsvolymen för projektet genom att tillföra ytterligare medel i investeringsplanen för 2018. Vidare ingår ett anslag på 4,0 mkr för planerat underhåll. Det ska betraktas som investeringsutgifter enligt det nya regelverket. Dessutom finns ett anslag om 0,5 mkr som kommunstyrelsen disponerar och som kan fördelas i investeringsbudgeten under löpande år. Nivån på investeringsutgifterna under de senaste fem åren (144,5 mkr), i relation till 2016 års resultat och avskrivningar för samma period (103,1 mkr), visade en obalans på totalt 41,4 mkr sedan 2012. Det motsvarar 8,3 mkr per år. Denna obalans måste varje år finansieras med ökad upplåning eller minskning av likviditeten. En alltför hög investeringsvolym över tid medför också ökade driftkostnader och avskrivningsnivåer. Det medför även behov av lånefinansiering som påverkar kommunens räntekostnader, finansnetto och årets resultat. Med de planerade nivåerna i investeringsbudgeten för 2017 och planen för 2018–2019 kommer kommunen att öka lånefinansieringen betydligt de kommande åren. Nedanstående tabell visar pågående och avslutade investeringsprojekt. För en fullständig investeringsredovisning, se not 12 i finansieringsanalysen.

INVESTERINGSREDOVISNING

Nämnd/projekt (tkr)	Proj nr	Nettoanslag per projekt	Nettoinv t o m 2015	Utgifter 2016	Inkomster 2016	Nettoinv 2016	Nettoinv t o m 2016
Kommunstyrelsen							
- <i>allmän verksamhet</i>				1 212		1 212	
varav							
IT	0002,'0183, 0190	9 320	7 909	1 212		1 212	9 121
- <i>teknisk verksamhet</i>				16 924	949	15 975	
varav							
Stallbyggnad	0197	2 250	2 841	83	300	-217	2 624
VA/gata	0208	9 300	6 580	2 813	475	2 338	8 918
Reningsverket, förbättring	0233	1 000	35	1 654		1 654	1 689
Proj ombyggn Centralskolan	0175	54 700	50 393	867		867	51 260
Utemiljö Nya Centralskolan	0237	990	748	236		236	984
Förskola/kök/skola	0201	2 200	112	2 102		2 102	2 214
Brännebacka, södra	0242	4 000	0	1 970		1 970	1 970
Skogsgläntan	0234	5 250	3 453	104		104	3 557
- <i>social verksamhet</i>				228		228	
SUMMA				18 364	949	17 415	

Kolumn "Nettoinv t o m 2016" innehåller investeringar fr o m redovisningsåret 2006.

Personalekonomisk redovisning

Syftet med redovisningen är att följa upp det personalpolitiska arbetet samt ge en bild av personalrelaterade aktiviteter och åtaganden.

Projekt *Värdskap – med hjärta och kunskap* som inleddes 2013 fortsatte hela 2016. En höjdpunkt var årets medarbetardag den 13 maj. På programmet stod en egenproducerad föreställning för att på olika sätt berätta om Grästorps kommuns verksamhetsidé *Värdskap med hjärta och kunskap i en lärande och innovativ organisation*. Konferencier under föreställningen var Martina Nyberg – känd Grästorpsprofil och nyanställd lärare i bildningsverksamheten. Utmärkelsen *Årets värdskapare* delades ut för första gången. Under våren hade alla medarbetare möjlighet att nominera anställda i kommunen till Årets värdskapare. Kriterier togs fram och en motivering skulle bifogas till nomineringen. Ett tjugotal nomineringar kom in och juryn, som bestod av kommunledningsgruppen, tog fram tre finalister. Finalisterna presenterades under medarbetardagen och priset till Årets värdskapare delades ut till Johan Eriksson, vaktmästare i bildningsverksamheten.

En stor förändring var bytet av HR-system. Sedan flera år lönesamverkar Grästorp med Skövde kommun. Det innebär att all löneadministration sker i Skövde, vilket fungerar mycket bra. Skövde kommun valde ett nytt HR-system för att effektivisera HR-processerna och för att i första hand underlätta för användaren. Införandeprocessen påbörjades under hösten 2015 och planerades att driftsättas i februari 2016. Under processens gång uppdagades ett antal utmaningar från leverantörens sida, vilket innebar att driftstarten av schemasystemet flyttades fram till september. Den första lönen i det nya systemet utbetalades i oktober. Eftersom driftstarten blev drygt sex månader försenad, fick verksamheterna stora problem. Leverantören kunde inte följa ursprunglig tidplan, vilket innebar att personalstatistik för helåret 2016 inte fanns tillgänglig i den utsträckning som Grästorp önskade.

I de fall det inte fanns statistik för hela året redovisas nyckeltal till och med 31 augusti. I varje avsnitt anges vilken period som redovisas.

Antalet anställda och personalkostnader

I det här avsnittet redovisas statistik för mätdatum fram till och med 31 augusti. Det innebär att när värdena jämförs med föregående år, så täcker de inte samma tidsperiod.

Antalet anställda omfattar alla månadsanställda, det vill säga både tillsvidare- och visstidsanställda. 31 augusti hade Grästorps kommun 536 anställda. Det var en ökning med 52 personer sedan årsskiftet 2015–2016. Antalet visstidsanställda med månadslön var vid tidpunkten 75 personer. Drygt 80 procent av samtlig personal arbetade inom bildningsverksamheten och social verksamhet. Undersköterskor var den största enskilda yrkesgruppen i kommunen, följd av lärare. Under de närmaste tio åren kommer 155 personer i kommunal anställning att nå pensionsålder. Hälften av undersköterskorna kommer att gå i pension inom tio år. Inom personlig assistans blir cirka 30 procent 65 år inom en tioårsperiod. Kostpersonalen är också en grupp där hälften av personalen går i pension de närmaste tio åren. Verksamheterna måste därför planera för den framtida organisationen och vilken kompetens som behövs. Behovet av kompetens kommer också att öka på grund av demografiska förändringar, då det blir fler äldre medborgare i kommunen. Inom förskolan väntar också flera pensionsavgångar bland både förskollärare och barnskötare. Pensionsavgångarna och den

politiska intentionen att öka befolkningen i kommunen gör att det behövs mer personal inom förskolan.

Personalomsättningen var 9,5 procent under årets åtta första månader. För helåret fanns ingen säkerställd siffra. 2015 var personalomsättningen för hela året 11,4 procent. Ett antagande är att personalomsättningen helåret 2016 var likvärdig eller något högre än under 2015. En personalomsättning om ungefär 10 procent är bra för organisationen, eftersom det ger möjlighet till ny kompetens och erfarenhet.

En konsekvens av fler medarbetare var att den totala lönesumman ökade kraftigt jämfört med 2015. Sedan 2015 har kommunen fått drygt 10 procent fler medarbetare, vilket ökade den totala lönesumman. Den årliga löneöversynen tillkom, samtidigt som det statliga lärarlönelyftet bidrog till ökade löner för ungefär en tredjedel av lärarna.

Personal

	2016	2015	2014
Årsarbetare	--	468	452
Anställda	536	484	463

Antal årsarbetare för 2016 går inte att ta fram då komplett personalstatistik för hela året saknas i samband med bytet av HR-system.

Personalkostnader

(mkr)	2016	2015	2014
Lönesumma inklusive personalomkostnader	250,2	221,9	209,6

Alder och könsfördelning

Medelåldern bland medarbetare i Grästorps kommun var hög. Någon exakt siffra är svår att ta fram, men medelåldern var strax under 50 år. Störst andel anställda bland både kvinnor och män fanns i åldersgruppen 50–59 år, medan kommunen hade få medarbetare i åldern 20–29 år. Totalt sett var könsfördelningen 81,7 procent kvinnor och 18,3 procent män. Det fanns flest kvinnliga medarbetare inom traditionellt kvinnodominerade yrken som till exempel undersköterska, barnskötare och personlig assistent. Andelen män var låg, men en liten ökning märktes under året. Vid nyrekrytering är det viktigt att försöka få in det underrepresenterade könet. Förutsättningen är att det finns rätt kompetens på arbetsmarknaden.

Löneöversyn

Löneöversyn för samtliga tillsvidareanställda medarbetare genomfördes. Löneöversynsprocessen var mycket speciell under 2016. Flera centrala avtal var klara, vilket gjorde att löneöversynsprocessen för Vårdförbundet, Akademikeralliansen och Allmän kommunal verksamhet (Ledarna, Akademikerförbundet SSR och Vision) genomfördes enligt plan med utbetalning av nya löner i april. Lärarnas samverkansråds avtal löpte ut under året men i november 2015 enades parterna om en förlängning av avtalet. Det innebar att löneöversynen genomfördes utan förseningar och med utbetalning av ny lön i april. Kommunals avtal löpte ut under våren 2016 och centrala parter förhandlade fram ett nytt treårigt avtal. Avtalet innehöll en satsning på undersköterskor, vilket vällade mycket diskussion på både central och lokal nivå.

I löneöversynen beslutade personalutskottet att inte prioritera några särskilda befattningsgrupper. I stället prioriterades individer i grupper med konkurrens om arbetskraft och där Grästorp månade om att behålla medarbetare för att säkerställa kvaliteten i verksamheten. Lönesamtal hölls i februari inom samtliga avtalsområden. Inom Kommunals avtalsområde lämnades inget förslag till ny lön då avtalet inte var klart i tid. Här betalades inte lönerna ut förrän i november. Det berodde på att det centrala avtalet som tecknades i maj innehöll skrivningar som tolkades på olika sätt av arbetsgivaren och Kommunal lokalt. Oenigheten i tolkningen gjorde att processen försenades.

Modellen chef–medarbetare användes fullt ut i organisationen. Lönekriterierna som tillämpades i årets löneöversyn används sedan 2012. Avsikten är att behålla samma lönekriterier under några år, för att medarbetarna ska känna igen sig i struktur och innehåll. Lönekriterierna ska vara kända för medarbetarna och tydligt kommunicerade. Resultatet blev bäst i de enheter där arbetsgivare och fackliga företrädare diskuterade kriterierna under en arbetsplatsträff.

Jämställdhet

Grästorp hade en ojämn könsfördelning, precis som de flesta kommuner. Inom vård och omsorg var cirka 90 procent av medarbetarna kvinnor. Totalt var andelen kvinnor 81,7 procent. Arbetsmarknaden i kommunerna är könssegregerad då drygt 80 procent av medarbetarna är kvinnor. Det finns många grupper med enbart kvinnor och ytterligare några grupper med endast ett fåtal män. Det finns också grupper exempelvis inom teknisk verksamhet med bara män. Att bryta den könsstereotypa uppdelningen är ingen snabb process för landets arbetsgivare. I de fall det går är det värdefullt att få in det underrepresenterade könet vid nyrekryteringar.

Arbetsmiljö

Gemensamma rutiner och riktlinjer för det systematiska arbetsmiljö- och hälsoarbetet förfinades och utvecklades. Syftet är att underlätta för cheferna, så att det systematiska arbetsmiljöarbetet flyter på under året. Alla chefer ska känna sig trygga med att arbetsmiljöarbetet är en naturlig del av verksamheten. Genom att koppla ett hälsoperspektiv till arbetsmiljöfrågorna förväntas arbetsmiljöarbetet lyftas till en högre nivå.

31 mars 2016 trädde föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö i kraft. Föreskriften fick mycket massmedial uppmärksamhet. Den nya föreskriften betonar frågor kring arbetsbelastning och psykosocial arbetsmiljö. Föreskriften gör att arbetsmiljöfrågorna behöver behandlas på ett särskilt sätt. De rutiner som redan fanns för arbetsmiljö- och hälsoarbetet kompletterades med några avsnitt ur föreskriften. Därmed fick cheferna verktyg för att kunna leva upp till de nya kraven.

Medarbetarenkät

Under senhösten genomfördes en medarbetarenkät i hela organisationen. Syftet var att få en bild av hur medarbetarna upplever sin arbetsmiljö, arbetssituation, organisationsklimat och ledarskap. Resultatet färdigställs i början av 2017 och ska presenteras i rapporter på övergripande-, verksamhets- samt enhetsnivå. Alla svar sammanvägs till ett indexvärde: Nöjd medarbetar-index (NMI). NMI-värdet går att jämföra mellan åren, men är svårt att jämföra med andra organisationer. Sveriges Kommuner och Landsting formulerade nio frågor som gav ett sammantaget mått för hållbart medarbetar-engagemang, HME. Grästorps HME-frågor fanns i slutet av enkäten för att få fram ett värde som går att jämföra med andra kommunala arbetsgivare.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron (mätt i procent av arbetad tid) ökade marginellt från 6,3 procent till 6,4 procent. Både de långa sjukskrivningarna och korttids-sjukfrånvaron var höga under året. Trenden var att antalet långtidssjukskrivningar inte ökade nämnvärt, men befintliga sjukskrivningar pågick under längre tid. Denna trend redovisade Försäkringskassan till personalenheten. Det finns idag ingen statistik där sjukfrånvaron är uppdelad per verksamhet eller kön.

Personalenheten och cheferna gick igenom både långtidssjukskrivningar och korttidsfrånvaro. Den psykiska ohälsan ökade. Enligt Försäkringskassans statistik utgör den psykiska ohälsan mer än hälften av sjukdomsorsakerna vid längre sjukskrivningar. Enligt Försäkringskassan ökar sjukskrivningarna i kontaktyrken som ofta finns i offentlig sektor.

Sjukfrånvaron ökade i hela landet 2016. Fokus låg på sjuktal och åtgärder för att få ner sjukfrånvaron. Det finns ingen universallösning för lägre sjuktal. Flera olika insatser krävs, till exempel förebyggande åtgärder samt rehabilitering för att få tillbaka medarbetarna till arbetsplatsen.

Sjukfrånvaro totalt/verksamhet

(Procent av arbetad tid)	2016	2015	2014
KS/allmän verksamhet	4,6*	3,1	3,3
KS/teknisk verksamhet	5,9*	6,5	6,1
KS/bildningsverksamhet	7,1*	5,4	4,7
KS/social verksamhet	6,5*	6,7	6,1
Miljö- och byggnämnd	0	0	0
Totalt	6,4	6,3	5,4

*Siffrorna för 2016 är uppdelade per verksamhet och avser perioden 160101–160831. Den totala sjukfrånvaron för 2016 avser helåret.

Sjukfrånvaron uppdelad i intervall

(Dagar)	2016	2015	2014
Dag 1	-	1 068	893
Dag 2–14	-	3 712	2 873
Dag 15–90	-	1 347	1 244
Dag 91–	-	2 689	2 062
Totalt	-	8 816	7 072

Sjukfrånvaron uppdelad per intervall går inte att redovisa för 2016 eftersom det inte går att ta fram statistik som visar relevanta och jämförbara tal med föregående år.

Sjukfrånvaro

(%)	2016	2015	2014
Total sjukfrånvaro av total ordinarie arbetstid	6,4	6,3	5,4
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar) av total sjukfrånvarotid	-	51,3	46,1
Sjukfrånvarotid av total ordinarie arbetstid för kvinnor	-	6,6	5,7
Sjukfrånvarotid av total ordinarie arbetstid för män	-	5,2	4,2
Sjukfrånvarotid av total ordinarie arbetstid, 29 år eller yngre	-	4,4	3,1
Sjukfrånvarotid av total ordinarie arbetstid, 30–49 år	-	5,9	5,2
Sjukfrånvarotid av total ordinarie arbetstid, 50 år eller äldre	-	7,1	5,4

Det finns bara uppgifter som avser den totala sjukfrånvaron för 2016. Det finns inte uppgifter uppdelat på kön eller ålder. Andelen långtidssjuka går inte heller att få fram för hela året.

Frisknärvaro

Frisknärvaro är ett mått som mäter hur stor andel av medarbetarna som har låg eller ingen sjukfrånvaro alls under en period. Då måttet mäter antal sjukfrånfall under en 12-månadersperiod är det inte relevant att ta fram ett mått som enbart visar årets första åtta månader. Avsnittet utgår därför helt ur personalredovisningen 2016.

Rehabilitering

Rehabilitering är mycket viktigt för att medarbetarna ska kunna komma tillbaka till arbetet. I september hölls en utbildning för cheferna för att på nytt gå igenom Grästorps modell för arbetslivsinriktad rehabilitering. Cheferna behöver mer stöd i arbetet med rehabilitering för att inte tappa fart när en medarbetare är sjukskriven. En personalspecialist har uppdraget att stödja cheferna och att delta i olika möten med medarbetarna under rehabiliteringen. Cheferna har fortfarande ansvar för rehabiliteringen, men personalenheten kan stödja dem på en operativ nivå.

Företagshälsovård

Företagshälsovården är en viktig stödresurs för arbetsmiljöarbete, rehabilitering och förebyggande hälsofrågor. Grästorp har ett avtal med Previa där kommunen köper tjänster. Det kan handla om lagstadgade undersökningar, samtalskontakter, arbetsplatsbesök med ergonomisk inriktning eller utredningar av olika slag.

En viktig del är förebyggande åtgärder. Om en verksamhet vill ha annat stöd än de tjänster som är upphandlade, kan företagshälsovården vara en part i den delen.

Hälsoutveckling

Hälsa Grästorp är en satsning för både medarbetare och medborgare i kommunen. *Hälsa Grästorp* tog fram ett friskvårdsprogram med ett urval av aktiviteter som passar alla. Målet är att öka medarbetarnas trivsel och minska sjukfrånvaron. Under året erbjöds flera olika aktiviteter; bland annat yoga, morgon-simning, vattengymnastik, spinning, core-training och gyminstruktörer. Flera av aktiviteterna var mycket populära. Vissa aktiviteter riktade sig till både medarbetare och medborgare.

Hälsa Grästorp ordnade även föreläsningar och andra aktiviteter under temat hälsa och trivsel. Ett område som *Hälsa Grästorp* började utveckla var friskvårdsaktiviteter för de medarbetare som vanligtvis inte utför så mycket fysisk aktivitet. *Hälsa Grästorp* skaffade två cyklar som medarbetare kan använda i tjänsten för att förflytta sig inom tätorten. Cyklarna var ett sätt att få medarbetare att röra på sig mer och samtidigt minska korta körsträckor med bil.

Hälsa Grästorp genomförde en hälsovecka tillsammans med folkhälsoplaneraren. Veckan innehöll aktiviteter, föreläsningar och andra hälsoinsatser för både medborgare och medarbetare. Verksamheterna erbjöd även interna aktiviteter eller tävlingar för att öka trivselen, samvaron och den upplevda hälsan.

I teknisk verksamhet genomfördes hälsoprofilbedömningar. Alla medarbetare erbjöds en hälsoprofilbedömning som utfördes av ett externt företag. Syftet var att gå igenom den upplevda hälsan, kartlägga motionsvanor och göra ett konditionstest. Även medarbetare i allmän verksamhet fick möjlighet att göra hälsoprofilbedömningen. Många medarbetare ändrade sina vanor och en uppföljning av hälsoprofilbedömningen ska göras under 2017.

Ledarskap

Goda ledare är en förutsättning för en välfungerande organisation. Cheferna deltog i tre gemensamma utbildningsdagar. Ledarutvecklingen bestod bland annat av att cheferna fick utbildning och information om den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. En av dagarna ägnades åt ledningsvisionen om den innovativa och lärande organisationen. En ledardag ägnades åt rehabilitering. 2016 års ledarskapsutveckling genomfördes i egen regi som ett led i att vara en lärande organisation. Det finns mycket kompetens internt och det är värdefullt att nyttja de kunskaper som redan finns i organisationen.

Den lilla kommunens fördel är att det är lätt att samla cheferna och informera om vad som händer i organisationen. Alla chefer träffas regelbundet för att diskutera aktuella frågor eller ta del av kortare utbildningar. Basgrupper samlar cheferna i mindre konstellationer för att diskutera ledarskapsfrågor, få en form av kollegial handledning och bolla idéer. Under våren avslutades den första omgången av *Framtida ledare*, ett program för blivande ledare. Det vänder sig till medarbetare som ännu inte har ett ledaruppdrag, där arbetsgivaren bedömer att medarbetaren har utvecklingspotential och är ett ledarämne. Grästorp hade tre deltagare i programmet denna omgång.

Under hösten genomfördes ett utbildningsprogram för nya chefer. Programmet planerades och genomfördes tillsammans med Essunga kommun. Totalt deltog tretton chefer från de båda kommunerna. Syftet var att ge de nya cheferna en grund för kunskap i politisk styrning, ledarskap, HR-frågor, ekonomi och kvalitetsutveckling.

Kompetensutveckling

Verksamheterna genomförde kompetensutveckling inom en rad olika områden. Nedan följer några exempel på kompetensutveckling som genomfördes.

Medarbetarna i kostenheten fick tillsammans med en kock lära sig att laga maträtter med grönsaker och rotfrukter. Syftet var att få inspiration och kunskap om vegetariska alternativ för att öka andelen gröna rätter och tillbehör i förskolan, skola och äldreomsorgen. Tanken är att fler ska välja gröna alternativ som gynnar både miljön, hälsan och ekonomin.

Allmän verksamhet gjorde ett studiebesök i Kungälv kommun för att lära sig mer om hur de arbetar med budgetuppföljning, personalfrågor och arbetsmarknadsverksamheten. Ett studiebesök på

molntjänstföretaget Stratsys visade olika innovationer inom verksamhetsstyrning.

Medarbetarna i äldreomsorgen utbildades i beteendemässiga och psykiska symptom vid demens, BPSD. Enheter i social verksamhet deltog i utvecklingsdagar med olika teman och innehåll. Ett tema var *den lärande organisationen* med övningar och dialog.

All personal i förskolan samt Backenskolan och nyanställda på Lunneviskolan utbildades i systemteoretiska och styrkebaserade metoder och förhållningssätt. Ett samarbete med Frivolten.

Arbetslagsledare, förskolechefer och rektorer utbildades också i samarbete med Frivolten inom samma grund, men med inriktning mot ledarskap.

Förskoleklasspedagogerna gick igenom Matematiklyftet med stöd från Skolverket och kollegialt lärande. Förskolan deltog i kollegialt lärande på gemensamma förskolekonferenser. De jobbade även med utveckling av pedagogisk dokumentation.

Ambjörnsgården påbörjade sin kompetensutveckling genom en ansökan till ett ESF-projekt. Syftet är bland annat att besöka Reggio Emilia i Italien under 2017.

Förstelärarna ansvarar för kollegialt lärande kring lärares ledarskap sedan höstterminen 2016.

En kurs i mindfulness genomfördes för ett antal medarbetare i bildningsverksamheten.

I samband med bytet av HR-system utbildades alla medarbetare i planeringssystemet *Medvind* vid olika typer av anpassade utbildningsinsatser. Övergången till Göliska IT medförde en del mindre utbildningsinsatser för personalen.

Kompetensutveckling ska prioriteras i verksamheterna. Det är viktigt för att medarbetarna ska vara uppdaterade inom nya forskningsresultat och de senaste arbetssätten. Samtidigt blir kommunen en attraktiv arbetsgivare som erbjuder möjlighet till utveckling.

Framtida strategier

2016 var händelserikt på många sätt. Kommunchefen valde att gå i pension efter drygt åtta år på posten. En ny kommunchef rekryterades och rekryteringsprocessen avslutades genom att Linda Esseholt anställdes som ny kommunchef.

När HR-systemet byttes ut uppstod många frågor eftersom den nya leverantören inte levererade flera av de upphandlade tjänsterna. Under 2017 handlar mycket av arbetet med HR-systemet om att komma ikapp. De brister som finns ska rättas till.

Resultatet i medarbetarenkäten kommer att presenteras i början av 2017. Resultatet ger en bild av hur medarbetarna upplever sin arbetssituation, organisationsklimatet och trivseln på arbetsplatsen. Medarbetarna och cheferna ska tillsammans jobba med resultatet för att identifiera förbättringsområden och utveckla verksamheten.

Under 2017 kommer personalenheten att undersöka förutsättningarna för att införa önskad sysselsättningsgrad med start i social verksamhet. En möjlighet till högre sysselsättningsgrad är viktigt ur ett kompetensförsörjningsperspektiv, men också för att vara en attraktiv arbetsgivare. Det är även en viktig jämställdhetsfråga eftersom en högre andel kvinnor arbetar deltid, jämfört med män.

Frisknärvaron behöver öka i samtliga verksamheter. Sjukfrånvaron ökade marginellt under 2016, sett till helåret. Siffrorna är dock höga och långt från målet om 4 procent sjukfrånvaro. Det krävs förebyggande insatser för att öka medarbetarnas frisknärvaro. Därför är det viktigt med aktiv rehabilitering för sjuka medarbetare som är frånvarande från arbetet. Samordningsförbundet Trollhättan/Lilla Edet/Grästorp beviljades ESF-projekt för att arbeta med målgruppen sjukskrivna bland personal inom de tre kommunerna. Under senare delen av våren 2017 kommer projektets uppstartsfas att planeras. Då blir det tydligare vad projektet innebär för medarbetare i Grästorps kommun.

2017 blir ett år då ledarutvecklingen i kommunen tar ny fart. En utvecklingscoach börjar sin tjänst i mars. Utvecklingscoachen ska arbeta enskilt med cheferna samt med olika former av grupputveckling. Det kan handla om coachning och handledning enskilt eller i grupp samt ledarutveckling för gruppen som helhet. Ett ledarutvecklingsprogram med delaktighet som ledord är i fokus. Ledarutvecklingen ska även innehålla arbetsmiljö, diskriminering och andra områden där cheferna behöver mer kunskap och

verktyg för att få ihop momenten som en naturlig del av verksamheten.

Tillsammans med övriga V6-kommuner planeras ett nytt program för framtida ledare. Det ska startas i september 2017 och pågå till början av 2018. Målgruppen är medarbetare som ännu inte har ett ledaruppdrag, men som bedöms ha potential för ledarskap. De framtida ledarna ska identifieras och få förutsättningar att påbörja ett ledaruppdrag.

Samverkan med kommunerna i V6 och personalcheferna i hela Skaraborg fortsätter. Samverkan ger Grästorp större möjligheter att utveckla personalfrågorna inom en rad olika områden.

Värdsvarsarbetet är viktigt och här behövs planering för nästa steg. Alla nya medarbetare får grundutbildningen i värdsvarsarbete i samband med den kommunövergripande introduktionen. Det är också viktigt att fortsätta grundarbetet med värdsvarsarbete och att påminna varandra i vardagen om att ”tänka turkost”, ”inte prata om varandra utan med varandra” och att göra det lilla extra för både medarbetare och medborgare. En medarbetardag med föreläsningar och en efterföljande personalfest planeras till oktober. Temat är delaktighet.

Personalpolitiken utvecklades positivt. Det finns dock flera utmaningar inför framtiden, till exempel stora pensionsavgångar och konkurrens om kvalificerad personal. Den ökade sjukfrånvaron och en hållbar arbetsmiljö, inte minst för chefer i organisationen, behöver också lösas. Genom samverkan med de andra kommunerna i V6 öppnas möjligheterna för samverkanslösningar som hade varit svåra att ordna på egen hand. Ledarutvecklingsprogrammet *Framtida ledare* är ett exempel. Utbildning för nya chefer diskuteras också inom V6-kommunerna. Att vara en attraktiv arbetsgivare är grunden inför framtida rekryteringar. De medarbetare som ser positivt på kommunen som arbetsgivare är de bästa ambassadörerna för Grästorp. Kompetensutveckling är viktigt för att vara en attraktiv arbetsgivare. Under 2016 genomfördes inga generella, kommunövergripande värdsvarsutbildningar. Dock fortsätter utvecklingen på arbetsplatsnivå. En medarbetardag med all personal genomfördes i maj 2016. Önskad sysselsättningsgrad i kommunens verksamheter finns med i inriktningsdokumentet för mandatperioden. Under 2017 ska personalenheten göra beräkningar för kostnaden att införa önskad sysselsättningsgrad. Personalenheten ska även se hur det är möjligt att genomföra det med så bra arbetsförhållanden för medarbetarna som möjligt.

Sammanställd redovisning

Redovisningen ger en samlad bild av det totala ekonomiska åtagandet för kommunen och dess bolag, oavsett verksamhetsform. I den sammanställda redovisningen ingår Grästorps kommun och Grästorps Fjärrvärme AB, GEAB. Sammanställningen baseras på kommunens och bolagets resultat- och balansräkningar. Alla interna mellanbavanden mellan enheterna i koncernen är borttagna. Kommunens redovisningsprinciper var vägledande när redovisningen upprättades. I aktiebolag anses kommunen ha ett väsentligt inflytande om den har en röstandel på minst 20 procent. Kommunens andel i Grästorps Fjärrvärme är 40,2 procent. Grästorps kommun är även delägare i andra verksamheter, men kommunens andel är där mindre än 10 procent. Det gör att kommunens ekonomiska åtagande i dessa verksamheter är försumbar. Därför ingår de inte i den sammanställda redovisningen.

Grästorps Fjärrvärme AB

Grästorps Fjärrvärme AB startade 1999 med produktion och försäljning av fjärrvärme till det befintliga kulvertnätet i Grästorps tätort. Bolaget ägdes tidigare helt av Grästorps kommun. Numera är det den andra delägaren i bolaget, Lantmännen Agrovärme AB, som har en ägarandel på 59,8 procent.

Bolaget producerar och säljer färdig värme. Energin framställs av bibränsle och distribueras via fjärrvärmekulvert till fastigheter i Grästorps tätort. Panncentralen i Grästorp är integrerad med kulvertnätet. Bolagets verksamhet är anmälningspliktig enligt miljöbalken. Den anmälningspliktiga produktionen stod för den klart dominerande delen av bolagets nettoomsättning. Bolaget har ett kontrollprogram för att besikta utsläpp och ta hand om restprodukter.

Det finns planer på att bygga ut kulvertnätet ytterligare och att ansluta nya kunder till det befintliga kulvertnätet. Av bolagets redovisning framgick att årets resultat blev 1 728 tkr. Försäljningsintäkterna uppgick till 8 762 tkr och kostnaderna, inklusive avskrivningarna, var 6 972 tkr. Detta gav ett rörelseresultat på 1 790 tkr. Finansnettot uppgick till -62 tkr. Bolagets balansomslutning blev 25 659 tkr, varav eget kapital utgjordes av 22 541 tkr. De långfristiga skulderna uppgick till 1 575 tkr på balansdagen. Bolagets soliditet uppgick till 87 procent.

Nytt delägarskap under 2016

Under 2016 blev kommunen medlem i Göliska IT som är ett kommunalförbund och ägs tillsammans av Essunga, Götene, Lidköping, Skara och Grästorps kommuner. Göliska IT levererar IT-drift till medlemskommunerna och ett flertal kommunala bolag. Ägarandelen för Grästorps kommun uppgår till 7 procent enligt årsredovisningen för Göliska IT, där ägarandelen enligt förbundsordningen motsvarar den relativa omfattning som kommunen köper verksamhet av förbundet. Resultatet blev 1,8 mkr och det egna kapitalet uppgick till 4,3 mkr. Soliditeten i förbundet var 27 procent.

Grästorps kommun tog i balansräkningen upp 737 tkr som finansiell tillgång i Göliska IT.

Eftersom kommunens ägarandel var relativt låg, ingår inte Göliska IT i den sammanställda redovisningen.

SAMMANSTÄLLD RESULTATRÄKNING 2016

Belopp i tkr	Kommunen	Koncernen	Koncernen	
	2016	2016	2015	2014
Verksamhetens intäkter	126 158	128 526	96 895	83 133
Verksamhetens kostnader	-413 530	-414 803	-363 636	-346 855
Avskrivningar	-12 608	-12 984	-15 980	-14 746
Verksamhetens nettokostnader	-299 980	-299 260	-282 721	-278 468
Skatteintäkter	231 566	231 566	221 049	215 774
Generella statsbidrag	75 886	75 886	76 434	71 336
Finansiella intäkter	645	647	361	332
Finansiella kostnader	-1 671	-1 698	-1 929	-2 205
Resultat före extraordinära poster	6 446	7 141	13 194	6 769
Årets resultat	6 446	7 141	13 194	6 769

SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING 2016

Belopp i tkr	Kommunen	Koncernen	Koncernen	
	2016	2016	2016	2014
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	251 795	254 879	245 515	240 175
Immateriella anläggningstillgångar	490	490	0	0
Nyttjandetilstånd	490	490	0	0
Materiella anläggningstillgångar	233 460	239 232	230 884	229 934
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	222 168	222 467	222 523	221 289
Maskiner och inventarier	11 292	16 765	8 361	8 645
Finansiella anläggningstillgångar	17 845	15 157	14 127	10 241
Aktier och andelar	10 585	7 897	6 587	2 421
Långfristiga fordringar	1 100	1 100	1 100	1 100
Bidrag till statlig infrastruktur	6 160	6 160	6 440	6 720
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	79 392	83 936	79 694	62 735
Förråd	1 862	1 950	1 948	650
Fordringar	42 524	43 108	31 017	21 433
Kassa och bank	35 006	38 878	46 729	40 651
SUMMA TILLGÅNGAR	331 187	338 814	325 209	302 909
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
EGET KAPITAL	153 513	159 850	146 864	126 902
Därav årets resultat	6 472	7 167	13 204	6 474
AVSÄTTNINGAR	14 702	14 776	11 247	4 263
Pensioner och liknande förpliktelser	4 502	4 502	4 247	4 263
Avsättningar	10 200	10 274	7 000	0
SKULDER	162 972	164 187	167 098	119 684
Långfristiga skulder	85 736	86 369	88 783	57 300
Kortfristiga skulder	77 236	77 818	78 314	62 384
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	331 187	338 814	325 209	250 849

Räkenskaper

Ekonomi i sammandrag

NYCKELTAL

		2016	2015	2014	2013	2012
Antal invånare 31 dec		5 721	5 644	5 630	5 641	5 639
förändring under året		77	14	-11	2	-35
Verksamhetens						
kostnader, inklusive avskrivning	mkr	426,2	377,4	359,5	346,2	333,3
intäkter	mkr	126,2	94,7	81,1	78,8	71,6
nettokostnader	mkr	300,0	282,7	278,5	267,4	261,6
nettokostnader/inv	kr	52 438	50 096	49 465	47 409	46 398
Nettoinvesteringar	mkr	17,4	18,9	54,2	11,8	42,2
Nettoinvesteringar/inv	kr	3 044	3 352	9 628	2 089	7 492
Utdebitering	%	21,57	21,57	21,57	21,57	21,57
Skatteintäkter	mkr	231,6	221,0	215,8	211,0	207,5
Totala tillgångar	mkr	331,2	323,7	301,3	247,8	247,0
Totala tillgångar/inv	kr	57 890	57 350	53 519	43 935	43 810
Anläggningstillgångar/inv	kr	44 013	43 811	42 865	35 669	36 376
Omsättningstillgångar/inv	kr	13 877	13 469	10 654	8 266	7 434
Avsättning/skuld, pensioner	mkr	4,5	4,2	3,7	4,3	4,3
Ansvarsförbindelse, pensioner	mkr	138,1	145,8	148,9	157,5	146,3
Anläggningslån, faktisk skuld	mkr	87,0	91,0	94,9	59,0	62,5
Låneskuld/inv	kr	15 207	16 123	16 856	10 459	11 084
Eget kapital	mkr	153,5	146,5	133,3	126,5	120,0
Eget kapital/inv	kr	26 833	25 951	23 671	22 424	21 284
Soliditet	%	46	45	44	51	49
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	%	5	0	-5	-13	-11
Borgen och förpliktelser ¹⁾	mkr	178,6	163,9	116,0	100,6	109,9
Borgen och förpliktelser/inv	kr	31 214	29 035	20 606	17 839	19 494
Likvida medel	mkr	35,0	43,7	38,7	24,7	17,0
Likviditet ²⁾	%	100	95	89	75	65
Finansnetto	mkr	-1,0	-1,5	-1,8	-2,1	-2,0
Årets resultat/inv	kr	1 128	2 339	1 203	1 147	721
Årets resultat i % av skatt och statsbidrag	%	2,1	4,4	2,4	2,3	1,5

¹⁾ Exklusive ansvarsförbindelse pensioner²⁾ Likvida medel och korta fordringar/korta skulder

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	Budget	2016	2015	2014
Verksamhetens intäkter	1	91 033	126 158	94 658	81 056
Verksamhetens kostnader	2	-372 442	-413 530	-362 587	-345 893
Avskrivningar	3	-14 097	-12 608	-14 814	-13 653
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-295 506	-299 980	-282 743	-278 490
Skatteintäkter	4	232 053	231 566	221 049	215 774
Statsbidrag och utjämning	5	71 314	75 886	76 434	71 336
Finansiella intäkter	6	85	645	359	326
Finansiella kostnader	7	-1 879	-1 671	-1 900	-2 171
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER		6 067	6 446	13 199	6 775
ÅRETS RESULTAT		6 067	6 446	13 199	6 775

Finansieringsanalys

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	Not	2016	2015	2014
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	8	6 446	13 199	6 775
Justering för av- och nedskrivningar		14 341	14 975	13 654
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	9	3 455	501	6 532
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		24 242	28 675	26 961
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-12 078	-9 683	663
Ökning/minskning förråd exploateringstillgångar	10	0	659	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-646	11 317	4 757
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		11 518	30 968	32 381
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	11	0	-504	0
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	12	-17 415	-18 920	-54 206
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0	7 126
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	13	-457	-3 886	-6 742
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-17 872	-23 310	-53 822
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nya lån	14	10 035	14 295	57 938
Amortering av skuld	15	-14 000	-18 185	-22 478
Ökning av långfristiga fordringar	16	1 697	1 282	0
Minskning av långfristiga fordringar	17	-85	-37	0
MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		-2 353	-2 645	35 460
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Likvida medel vid årets början		43 713	38 700	24 681
Likvida medel vid årets slut		35 006	43 713	38 700

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2016	2015	2014
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		251 795	247 665	241 329
Immateriella anläggningstillgångar		490	504	0
Nyttjandetillstånd	18	490	504	0
Materiella anläggningstillgångar		233 460	230 346	228 399
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	19	222 168	221 985	219 754
Maskiner och inventarier	20	11 292	8 361	8 645
Finansiella anläggningstillgångar		17 845	16 815	12 929
Aktier och andelar	21	10 585	9 275	5 109
Långfristiga fordringar	22	1 100	1 100	1 100
Bidrag till statlig infrastruktur	23	6 160	6 440	6 720
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		79 392	76 021	59 986
Förråd och exploateringsstillgångar	24	1 862	1 862	523
Fordringar	25	42 524	30 446	20 763
Kassa och bank	26	35 006	43 713	38 700
SUMMA TILLGÅNGAR		331 187	323 686	301 314
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
EGET KAPITAL, vid årets början	27	147 041	133 268	126 493
Årets resultat, inklusive justering	28	6 472	13 199	6 775
EGET KAPITAL, vid årets slut	29	153 513	146 467	133 268
- resultatutjämningsreserv	30	10 500	10 500	3 515
- övrigt eget kapital		143 013	135 967	129 753
AVSÄTTNINGAR		14 702	11 247	10 746
Pensioner och liknande förpliktelser	31	4 502	4 247	3 746
Andra avsättningar	32	10 200	7 000	7 000
SKULDER		162 972	165 972	157 300
Långfristiga skulder	33	85 736	88 090	90 735
Kortfristiga skulder	34	77 236	77 882	66 565
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		331 187	323 686	301 314
Panter och ansvarsförbindelser				
Borgensförbindelser		178 576	163 874	116 014
Borgen gentemot kommunens företag		0	0	1 280
Borgensåtaganden egna hem	35	77	101	234
Övriga förpliktelser	36	178 499	163 773	114 500
Ansvarsförbindelser		138 110	145 771	148 898
Pensionsförpliktelser intjänade före -98	37	138 110	145 771	148 898
- därav särskild löneskatt		26 964	28 460	29 070

Nothänvisningar

Belopp i tkr	2016	2015
1 Verksamhetens intäkter		
Nämndrelaterade intäkter	125 964	92 045
Ersättning pensionskostnad	20	20
Reservation för befarade kundförluster	1	1
Försäkringskassan, höga sjuklönekostnader	167	0
Provision långtidsbevakning	6	0
<i>Jämförelsestörande post:</i>		
Återbetalning AFA-medel	0	2 592
Verksamhetens intäkter	126 158	94 658

2 Verksamhetens kostnader		
Nämndrelaterade kostnader	-399 637	-358 163
Faktiska personalkostnader	-55 254	-47 661
Kalkylerade personalkostnader	56 729	50 564
Omställningsfonden	0	-146
Pensioner	-16 905	-14 031
Kalkylerade pensionskostnader	11 810	10 347
Löneskatt	-4 141	-3 320
F-skatt fastigheter	3	7
Periodiserad kostnad		
medfinansiering E20	-280	-280
Övriga kostnader	-5 855	96
<i>Jämförelsestörande poster:</i>		
Skadereglering industrifastighet	-2 400	0
Skadereglering i samband med översvämning 140820	-3 350	0
Partiell inlösen av ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	-3 105	0
Verksamhetens kostnader	-413 530	-362 587

3 Avskrivningar		
Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod, viss vägledning finns i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) förslag till avskrivningstider.	12 608	14 814

Från 2015 tillämpas komponentavskrivning för större, nya investeringar.

4 Skatteintäkter		
Årets preliminära skatteintäkter	232 490	221 241
Prognos årets slutavräkning	-1 162	242
Slutavräkning föregående år	238	-434
Summa	231 566	221 049

Belopp i tkr	2016	2015
5 Statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	58 727	56 812
Strukturbidrag	0	586
Bidrag för LSS-utjämning	6 604	5 537
Fastighetsavgift	10 029	9 949
Regleringsavgift/-bidrag	-193	-218
Kostnadsutjämningsavgift/-bidrag	-2 313	3 344
Kompensation höjning soc avg unga	0	424
Tillfälligt stöd för flyktingmottagning	3 032	0
Summa	75 886	76 434

Hela det tillfälliga statsbidraget för flyktingmottagning, 3 032 tkr, har överförts till 2016.

6 Finansiella intäkter		
Penningmarknadskonto	0	10
Räntor placerade medel	210	75
Övriga ränteintäkter	63	57
Borgensavgifter	372	217
Summa	645	359

7 Finansiella kostnader		
Räntekostnader, anläggningslån	-1 525	-1 765
Ränta pensionskostnad	-50	-62
Dröjsmålsränta (lev fakturor)	-11	-5
Ränta kvarskatt	0	-1
Avgift bankgirot	-85	-67
Summa	-1 671	-1 900

8 Årets resultat, före extraordinära poster		
Beloppet överförs från resultaträkningen, motsvarar resultat före extraordinära poster	6 446	13 199

9 Ej likvidpåverkande poster		
Skuldförändring och finansiell kostnad inklusive löneskatt på avsättning pensioner	255	501
Reglering av beräknad kostnad, översvämning 2014	3 200	0
Summa	3 455	501

10 Förändring förråd/exploateringsstillgångar		
Försäljning småhustomter/exploatering	0	659
Summa	0	659

Belopp i tkr	2016	2015
11 Förvärv immateriella anläggningstillgångar		
Tillstånd att nyttja föreningen Fiber, vatten och avlopp ek förening anläggning	0	-504
Summa	0	-504
12 Förvärv materiella anläggningar		
IT-investeringar	-1 212	-630
Inventarier/maskiner	-2 712	-162
Säkerhet/trygghetsåtgärder	-267	0
Centralskolan projektering/omb	-867	-5 478
Förskola kök förstudie	-2 102	-29
Maskinhall/varmlager	-38	-95
Återvinningscentral, förbättring	0	-87
VA/gata	-2 338	-2 481
Stallbyggnad	217	-2 742
Kartsystem	-283	-127
Tillgänglighetsåtgärder gata	-42	0
Gatubelysning	0	-179
Lekplatser	-60	-41
Lunneviskolan ventilation	-25	-1 191
Upprustning Jon Jesperssalen	0	-221
Förbättringar Skubbet	-62	-86
Resecentrum förstudie	-32	-49
Ugglan vändzon	0	-200
Kommunens Hus, kyla	0	-394
Åse Vistehallen, åtgärd tak	0	-60
Fritidsgård	-51	-19
Reningsverk, förbättring	-1 654	-35
Skogsgläntan	-104	-3 453
Gräsarmering golfmotellet	0	-68
Kommunens Hus, byte av tak	0	-265
Förvärv Hantverksstugan	0	-80
Utemiljö Nya Centralskolan	-236	-748
Förskola Ambjörngården	120	0
Åse Vistehallen anpassning	-241	0
Lillstuga Lunneviskolan	-226	0
Familjecentral	-198	0
Välfärdsteknologi	-228	0
Brännebacka södra	-1 970	0
Lekutrustning badet	-225	0
Centrumutveckling	-72	0
Planerat underhåll, mindre investeringar	-2 507	0
Summa	-17 415	-18 920

Belopp i tkr	2016	2015
13 Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		
Insats andelar Kommuninvest	0	-4 166
Andelar Göliska IT	-737	0
Återföring del av medfinansiering E20	280	280
Summa	-457	-3 886
14 Nya lån		
Konverterade lån	10 035	14 295
Summa	10 035	14 295
15 Amortering av skuld		
Amortering innevarande år	-3 965	-5 885
Inlösta lån	-10 035	-12 300
Återförda kalkylerade amorteringar innevarande år	4 195	4 195
Kalkylerade amorteringar nästkommande år	-4 195	-4 195
Summa	-14 000	-18 185
16 Ökning av långfristiga fordringar		
Anslutningsavgifter 85 % av totalinkomsten periodiseras	1 697	1 282
Summa	1 697	1 282
17 Minskning av långfristiga fordringar		
Årets återföring av periodiserade anslutningsavgifter	-85	-37
Summa	-85	-37
18 Immateriella anläggningstillgångar		
Nyttjandetilstånd	490	504
Summa	490	504
19 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Exploateringsmark		
Ingående bokfört värde, justeras		
ingående balans	3 069	3 069
därav anskaffningsvärden	3 069	3 069
därav ack avskrivningar	0	0
Försäljning	-1 708	0
Utgående bokfört värde	1 361	3 069
därav anskaffningsvärden	1 361	3 069
därav ack avskrivningar	0	0

RÄKENSKAPER

Belopp i tkr	2016	2015	Belopp i tkr	2016	2015
Förvaltningsfastigheter			Övriga fastigheter/anläggningar		
Ingående bokfört värde	131 038	130 603	Ingående bokfört värde	41 398	40 667
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>245 105</i>	<i>253 304</i>	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>65 622</i>	<i>62 771</i>
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-114 067</i>	<i>-122 701</i>	<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-24 224</i>	<i>-22 104</i>
Nyanskaffning	2 586	7 358	Nyanskaffningar	945	189
Pågående investering	2 300	173	Pågående investering	51	3 005
Försäljning	0	-30	Nedskrivning	0	-80
Årets avskrivning	-5 727	-7 066	Justering	0	-97
Utgående bokfört värde	130 197	131 038	Årets avskrivning	-2 210	-2 285
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>249 991</i>	<i>245 105</i>	Utgående bokfört värde	40 184	41 399
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-119 794</i>	<i>-114 067</i>	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>66 618</i>	<i>65 622</i>
			<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-26 434</i>	<i>-24 224</i>
Anläggningar/industriell verksamhet			Summa utgående bokfört värde	222 168	221 984
Ingående bokfört värde	15 662	13 733	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>437 188</i>	<i>426 534</i>
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>53 847</i>	<i>50 630</i>	<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-215 021</i>	<i>-204 551</i>
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-38 185</i>	<i>-36 897</i>			
Nyanskaffning	4 116	3 182	20 Maskiner och inventarier		
Pågående investering	0	35	Maskiner		
Årets avskrivning	-1 042	-1 288	Ingående bokfört värde	3 180	3 646
Utgående bokfört värde	18 736	15 662	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>7 581</i>	<i>7 419</i>
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>57 963</i>	<i>53 847</i>	<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-4 401</i>	<i>-3 773</i>
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-39 227</i>	<i>-38 185</i>	Nyanskaffning	2 711	161
			Årets avskrivning	-654	-627
Gator, vägar, gatubelysning			Utgående bokfört värde	5 237	3 180
Ingående bokfört värde	30 816	29 446	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>10 292</i>	<i>7 581</i>
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>58 891</i>	<i>55 873</i>	<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-5 055</i>	<i>-4 401</i>
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-28 075</i>	<i>-26 427</i>			
Nyanskaffning/netto	2 364	741	Inventarier		
Pågående investering	0	2 276	Ingående bokfört värde	5 118	4 825
Nedskrivning	0	-69	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>25 762</i>	<i>24 115</i>
Årets avskrivning	-1 491	-1 578	<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-20 644</i>	<i>-19 290</i>
Utgående bokfört värde	31 689	30 816	Nyanskaffningar	2 140	895
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>61 255</i>	<i>58 891</i>	Pågående investering	0	956
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-29 566</i>	<i>-28 075</i>	Avyttring/utrangering	-11	0
			Justering	0	-91
Hysesfastigheter			Årets avskrivning	-1 460	-1 467
Ingående bokfört värde	0	237	Utgående bokfört värde	5 787	5 118
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>0</i>	<i>618</i>	<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>27 902</i>	<i>25 762</i>
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>0</i>	<i>-381</i>	<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>-22 115</i>	<i>-20 644</i>
Nedskrivning	0	-206			
Årets avskrivning	0	-31			
Utgående bokfört värde	0	0			
<i>därav anskaffningsvärden</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			
<i>därav ack avskrivningar</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			

Belopp i tkr	2016	2015
Övriga inventarier		
Ingående bokfört värde	63	174
<i>därav anskaffningsvärden</i>	1 256	1 256
<i>därav ack avskrivningar</i>	-1 193	-1 082
Nyanskaffningar	225	0
Årets avskrivning	-21	-111
Utgående bokfört värde	267	63
<i>därav anskaffningsvärden</i>	1 481	1 256
<i>därav ack avskrivningar</i>	-1 214	-1 193
Summa utgående värde	11 292	8 361
<i>därav anskaffningsvärden</i>	39 675	34 599
<i>därav ack avskrivningar</i>	-28 384	-26 238

Leasing (kr)**Operationell leasing**

Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:

Inom 1 år	2 379 255	2 997 782
Senare än 1 år men inom 5 år	1 600 525	2 129 484
Senare än 5 år	0	0
	3 979 780	5 127 266

Finansiella leasingavtal vars avtalstid överstiger 3 år

Totala minimileaseavgifter	256 967	680 867
Framtida finansiella kostnader	-2 995	-15 203
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	253 972	665 664

Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:

Inom 1 år	142 832	411 693
Senare än 1 år men inom 5 år	111 140	253 972
Senare än 5 år	0	0
	253 972	665 665

Belopp i tkr	2016	2015
21 Aktier och andelar		
Grästorps Fjärrvärme AB	2 688	2 688
Naturgaskonsortiet, Skaraborg	6	6
Förenade Småkommuners Försäkring	2 000	2 000
Summa aktier	4 694	4 694

Stiftelsen Bergagården	10	10
Laxfond Väneren	20	20
Västergötlands turistråd	5	5
Grästorps Energi, reglering med Grästorps Fjärrvärme AB	10	10
Kommuninvest ek för	5 067	4 494
Göliska IT	737	0
RKHF Trygga Hem i Grästorp	42	42
Summa andelar	5 891	4 581

Summa aktier och andelar **10 585** **9 275**

22 Långfristiga fordringar

Långfristig fordran förlagslån		
Kommuninvest ek för	1 100	1 100
Summa långfristiga fordringar	1 100	1 100

23 Bidrag till statlig infrastruktur

Medfinansiering enligt beslut oktober 2014	7 000	7 000
Upplösning 1/25-del om året t o m år 2038		
Upplösning t o m 2016	-840	-560
Summa	6 160	6 440

24 Förråd

Virkesförråd	21	21
Exploateringsstillgångar	1 841	1 841
Summa	1 862	1 862

25 Fordringar, kortfristiga

Kundfordringar	3 687	3 589
Skatt- och statsbidragsfordringar	31 418	20 165
Övriga fordringar	7 419	6 692
Summa	42 524	30 446

26 Kassa, bank

Kassa, växelkassa	39	28
Plusgiro	168	78
Bank	34 799	43 607
Summa	35 006	43 713

Belopp i tkr	2016	2015
27 Eget kapital		
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	146 467	133 268
Justering ingående balans andelar Kommuninvest	574	0
Eget kapital efter justering	147 041	133 268
28 Årets resultat, enligt resultaträkning		
Justering av årets resultat	26	0
Årets resultat inklusive justering	6 472	13 199
29 Utgående eget kapital med hänsyn tagen till justering av årets resultat		
Rörelsekapital	2 156	-1 860
Anläggningskapital	151 357	148 327
Eget kapital	153 513	146 467
30 Resultatutjämningsreserv, RUR		
2013 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för en resultatutjämningsreserv.		
Ingående värde av resultatutjämningsreserv	10 500	3 515
Årets avsättning	0	6 985
Utgående värde av resultatutjämningsreserv	10 500	10 500

Belopp i tkr	2016	2015
31 Avsättningar		
Pensionsförpliktelser intjänade fr o m 1998 inklusive ränta		
Ingående avsättning	3 418	3 010
Ränteuppräknig	53	48
Basbeloppsuppräknig	-13	6
Årets utbetalningar	-140	-144
Intjänad PBF/PRF	330	444
Övrig post	-36	0
Intjänad förtroendevalda OPF-KL	11	54
Utgående avsättning	3 623	3 418
Ingående avsättning löneskatt	829	736
Ränteuppräknig	13	10
Basbeloppsuppräknig	-3	2
Årets utbetalningar	-34	-35
Intjänad PBF/PRF	80	108
Övrig post	-9	-5
Intjänad förtroendevalda OPF-KL	3	13
Utgående avsättning löneskatt	879	829
Summa avsättningar	4 502	4 247
Aktualiseringsgrad	98,0 %	98,0 %
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.		
Antal visstidsförordnanden		
Politiker	1	1
Tjänstemän	0	0
32 Andra avsättningar		
Medfinansiering enligt beslut oktober 2014	7 000	7 000
Översvämning 2014	3 200	0
Summa	10 200	7 000
33 Långfristiga skulder		
Ingående låneskuld	88 090	90 735
Nya lån/konverterade lån	10 035	14 295
Kalkylerad amortering innevarande år	4 195	4 195
Verklig amortering/inlösta lån	-14 000	-18 185
Kalkylerad amortering nästkommande år	-4 195	-4 195
Anslutningsavgift	1 696	1 282
Årlig återföring anslutningsavgift	-85	-37
Summa	85 736	88 090

Belopp i tkr	2016	2015
34 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	22 278	21 393
Förutbetalda intäkter	9 884	13 526
Räntor, upplupna	72	102
Övriga skulder	29 664	28 048
Semesterlöneskuld inklusive okompenserad övertid	15 338	14 813
Summa	77 236	77 882

35 Borgensåtagande egna hem

Motsvarar 40 % vid eventuell förlustförsäljning av återstående kapital inklusive ränta.

Statens Bostadsfinansierings AB	77	101
Summa	77	101

36 Övriga förpliktelser

Grästorps Energi ek för	15 313	16 207
Grästorps Energi AB	1 288	1 472
IK Gauthiod	1 034	1 264
Ekarnas Golfklubb	0	240
Grästorps Konserthus	100	100
Fiber, vatten och avlopp i Flo ek för	19 444	10 440
RKHF Trygga Hem i Grästorp	141 320	134 050
Summa	178 499	163 773

Grästorps kommun har i oktober 2008 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Grästorps kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 tkr och totala tillgångar till 338 153 309 tkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 141 088 tkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 138 217 tkr.

Belopp i tkr	2016	2015
37 Ansvarsförbindelser		
Pensionsåtaganden intjänade före 1998		
Ingående ansvarsförbindelse	117 311	119 828
Ränteuppräknig	1 016	1 075
Basbeloppsuppräknig	661	1 105
Försäkring IPR/partiell inlösen	-2 464	0
Gamla utbetalningar	-4 622	-4 926
Aktualisering	-222	-219
Övrig post	-891	153
Beräkning förtroendevald	357	295
Utgående avsättning	111 146	117 311
Ingående avsättning löneskatt	28 460	29 070
Ränteuppräknig	246	260
Basbeloppsuppräknig	160	268
Försäkring IPR/partiell inlösen	-598	0
Gamla utbetalningar	-1 120	-1 195
Aktualisering	-54	-53
Övrig post	-216	37
Beräkning förtroendevald	86	73
Utgående avsättning löneskatt	26 964	28 460
Summa	138 110	145 771

Kapital i överskotts-fonden hos KPA		
Pensionsförsäkring AB	997	864

Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser i balansräkning (not 31)	4 502	4 247
Pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen (not 37)	138 110	145 771
Summa totala pensionsförpliktelser inklusive löneskatt (återlån)	142 612	150 018

Inga placeringar avseende pensionsmedel finns.

Redovisningsprinciper

Redovisningen baseras på bokföringsmässiga grunder och följer god redovisningssed enligt reglerna i kommunal redovisningslag. *Undantag:* Kommunen har inte upprättat någon fullständig systemdokumentation över bokföringssystemet enligt 2 kap § 7.

Rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR) används där det är tillämpligt.

Undantag från rådets rekommendationer gjordes i följande fall:

Rekommendation 11.4. Materiella anläggningstillgångar av mindre värde skrivs av från det år (12 månader) då anläggningen tas i bruk eller är färdigställd. Detta är ett avsteg från rekommendationen som anger att all avskrivning ska ske vid den tidpunkt eller månad då anläggningen tas i bruk. Då detta endast avser tillgångar av mindre värde är skillnaden marginell och får ingen avgörande ekonomisk betydelse i redovisningen. Med hänsyn till anläggningens totala avskrivningstid bedöms detta inte utgöra något hinder. *Rekommendation 13.2.* Redovisning av hyres- och leasingavtal tillämpas inte. Samtliga leasingavtal redovisas som hyresavtal. Däremot lämnas upplysningar om leasingavtalens omfattning och löptider i nothänvisningarna. *Rekommendation 18.1.* Inkomst från anslutningsavgifter periodiseras mot investeringsutgiftens avskrivningstid. Av det totala beloppet för anslutningsavgifter periodiseras 85 procent medan 15 procent bokförs i driftredovisningen för att täcka uppkomna kostnader i samband med anslutningen. Vid lägre belopp, upp till 250 tkr, intäktsförs anslutningsavgifterna i sin helhet, då en periodisering över tillgångens avskrivningstid inte skulle vara meningsfull med hänsyn till beloppens storlek.

Tomtmark för exploatering som gjorts i ordning till försäljning klassificeras som omsättningstillgång. De anställdas fordran på kommunen i form av sparade semesterdagar och oregerad övertid skuldbokfördes och kostnaden redovisas på verksamhetsnivå. Den avgiftsbestämda delen av pensionerna bokfördes under kortfristiga skulder, med utbetalning i mars 2017. För den förmånsbestämda delen har kommunen en försäkringslösning. Intjänad pension före 1998 redovisas i sin helhet som ansvarsförbindelse

(blandmodellen). Beräkningsunderlaget för pensioner utgår från riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 07). Kostnaden för löneskatt på pensioner behandlas i redovisningen på samma sätt som pensionskostnaden. Den sammanställda redovisningen upprättades enligt förvärvsmetoden. På investeringar i materiella anläggningstillgångar som pågår över bokslutsdagen görs ingen avskrivning. Anläggningstillgångar togs upp till anskaffningsvärdet (utgiften minus eventuella investeringsbidrag) med avdrag för avskrivningar.

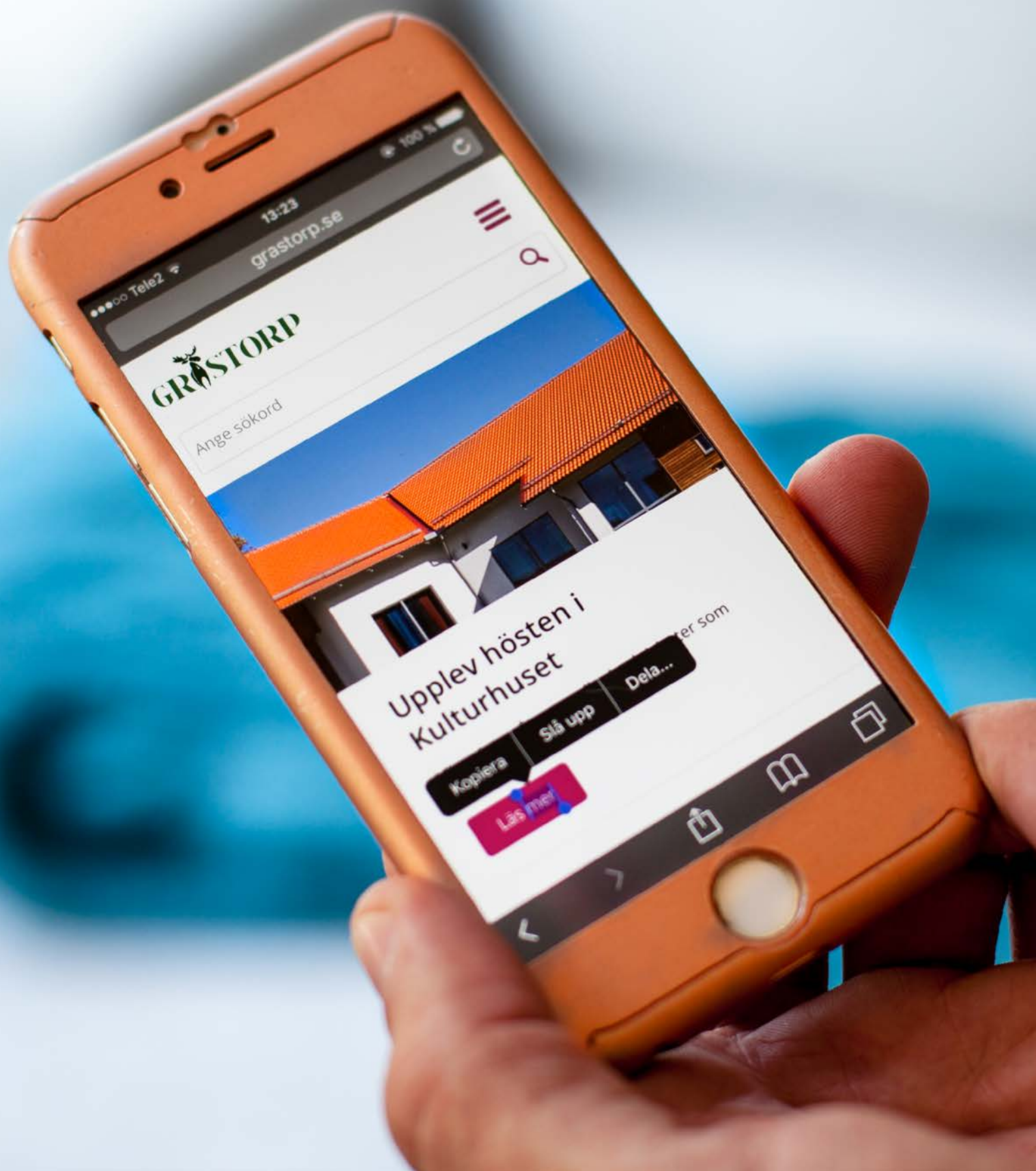
Avskrivningstiden för tillgångar beräknas efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. De generella avskrivningstider kommunen tillämpade i bokslut 2016, där komponentavskrivning inte tillämpades, framgår i tabellen.

I 2016 års bokslut tillämpades komponentavskrivning av större färdigställda objekt. Arbetet med att anpassa redovisningen till nya avskrivningsregler fortsätter genom en översyn av komponentindelning för nya pågående objekt. Någon översyn av äldre objekt är inte påbörjad. En anpassning av kostnaderna för planerat underhåll är helt genomförd till 2016, då dessa aktiverats i bokslutet.

Avskrivningstider	År
Inventarier	3–10
Fordon	10
Bostadshus	20–33
Idrottsanläggningar	20
Byggnader	20–33
Gator och vägar	33
VA-verk, ledningsnät	35

Känslighetsanalys (mkr)	Resultatpåverkan
Löneökning med 1 procent	-2,9
10 heltidstjänster	+/-4,9
Ökad upplåning med 10 mkr	-0,05
Ränteförändring med 1 procent	+/-0,8
Förändring av statsbidrag och utjämningsystemet med 1 procent	+/-0,8
Skattehöjning med 1 krona	+11,2

Allmän verksamhet

1 Sammanfattning

Allmän verksamhet –

Linda Esseholt, verksamhetschef

”De förtroendevalda genomförde ett strategiseminarium utifrån uppdaterad Grästorpsanalys. Detta var första steget i arbetet med verksamhetsplan och budget för 2017. På fullmäktige i april hölls en politisk debatt om inriktningen för budget och verksamhetsplan 2017. Budgetberedningen gav ett enigt förslag för rambudget till kommunstyrelse och fullmäktige. Kommunfullmäktige antog budgeten samt beslut om kvarstående skattesats.

Enligt medborgarundersökningen tyckte kommuninvånarna att Grästorp är en mycket bra plats att leva och bo på. De var mer nöjda med kommunens verksamheter jämfört med tidigare mätning.

Övergången till kommunalförbundet Göliska IT genomfördes med några få restnoteringar. Enligt statistik från Göliska IT uppskattar många att få IT-support på distans, men inte alla.

Grästorps hemsida blev modernare, enklare och mer funktionell. Genom Göliska IT fick kommunen ett mycket fördelaktigt avtal med ny hemsidesleverantör. Kostnaderna för arbetet blev förhållandevis låga tack vare kommunens egen kommunikatör.

Grästorps webb-TV utsågs till Bästa medborgardialog via filmmediet i en tävling som anordnades av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Sista avsnittet för året fick en toppnotering med dryga 20 500 visningar.

Grästorps värdschapsprojekt utvecklades till en kommun som jobbar med värdschaps i en lärande och innovativ organisation. Detta var temat för vårens personaldag.

Under 2017 fördjupas arbetet med verksamhetsidéen värdschaps med kunskap och hjärta i en lärande och innovativ organisation.

Webb-TV ska ha ett folkhälsotema för ett positivt och förebyggande hälsobudskap till kommuninvånarna. Det finns många nyanställda i verksamheten. Därför fokuserar vi på politiska mål samt nya arbetsformer och strukturer för att behålla den goda kvaliteten.”

1.1 Grunduppdrag och vision

Allmän verksamhets uppdrag är att ansvara för omvärldsbevakning, samhällsservice, information, marknadsföring, kvalitetsutveckling och arbetsmarknad. Tyngdpunkten ligger på processerna inom verksamhets- och ekonomistyrning, personal, information, ärendehantering, inköp och IT i hela kommunen. Den allmänna verksamhetens ansvar för personal, ekonomi och kvalitetsutveckling bidrar till stabilare ekonomi, nöjdare medborgare, framgångsrika ledare och engagerade medarbetare.

En grundläggande framgångsfaktor är att dialogen och samspelet mellan de förtroendevalda och tjänstemannaorganisationen fungerar väl. De förtroendevalda är tydliga med vad de vill åstadkomma och överläter till verksamheten att, med frihet under ansvar, genomföra uppdragen utifrån sin professionella roll.

Allmänna verksamheten bidrar till att förverkliga Grästorps vision genom samhällsplanering för ett attraktivt boende, varumärkesbyggande insatser och arbetet med näringslivsfrågor. Kommunens engagemang i Näringslivssamverkan Grästorp (NSG) innebär att samverkan mellan kommun och näringsliv hade en fortsatt god utveckling. Värt att nämna är också det framgångsrika arbetet inom verksamhetens arbetsmarknadsenhet. Såväl ungdomssatsningen som verksamheten i stort nådde återigen sina mål. Dessutom utökades verksamheten för att fler kommuninvånare ska slippa långtidsarbetslöshet och bli självförsörjande.

1.2 Ekonomiskt resultat

(tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Intäkter	14 593	12 830	11 935
Kostnader	50 783	49 010	44 764
Nettokostnader	36 190	36 180	32 829
Budget	37 320	35 979	32 950
Budgetavvikelse	1 130	-201	121

2 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

●	Målvärdet är uppnått
◆	Målvärdet är delvis uppnått
■	Målvärdet är inte uppnått

2.1 Kund/medborgare

2.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

	Mått	Utfall	Målvärde
— ◆	Nöjda kunder – chefer (skala 1–4)	3,62	3,7
↗ ●	Antal ärenden som kommit in via e-tjänster	151	150
— ●	Nöjda förtroendevalda (skala 1–4)	3,52	3,5
— ●	Hemsida relativt rikssnitt (Kommunens Kvalitet i Korshet)	85 %	78 %
↘ ●	Tjänstemäns attityder till företagande (företags-ranking)	8	50

Analys

Verksamhetens mått är valda för att undersöka hur interna kunder, de förtroendevalda och medborgarna uppfattar service och bemötande (vårdskap). En chefsenkät visade att man överlag är nöjd med både service och bemötande från verksamheten. Till skillnad från förra året fick respondenterna välja svar utifrån en fyrgradig skala. Graderingen var då femgradig. Resultatet gick därför inte att jämföra med föregående år. Målvärdet för 2016 var 3,7. Resultatet 3,62 visade att cheferna var nöjda med servicen. Flera förändringar gjordes: uppgradering av ekonomisystem, HR-system, schema- och bemanningssystem, två verksamhetsövergångar av IT samt säkerhetssamordning. Detta påverkade resultatet av undersökningen.

Få av medborgarna nyttjade e-tjänsterna, trots stort utbud. Analysen visade att det tar tid att lansera tjänsterna trots täta marknadsföringsinsatser. Eventuellt upplevde medborgarna att tillgängligheten var god, även via mer traditionella kanaler.

En enkät till förtroendevalda från 2015 visade att de var nöjda med nämndadministrationen. Vissa respondenter önskade tydligare förslag till beslut och tidigare tillgång till handlingar. De flesta var nöjda med att arbeta digitaliserat på läsplatta. Resultatet från enkäten ska användas som utgångspunkt i kommande utvecklingsarbete av nämndadministrationen.

I september lanserades den nya hemsidan. Den blev mer estetiskt tilltalande, mer lättillgänglig och fick en bättre struktur. Dessutom anpassar den sig automatiskt till läsplattor och smarta mobiler. I samband med bytet granskades och uppdaterades allt innehåll. En undersökning av kommunernas hemsidor genomfördes för första gången. Grästorp fick 85 procent av maxpoängen. 52 kommuner hade bättre resultat än Grästorp (22 procent). Det innebär att Grästorp hörde till de 25 procent bästa kommunerna i landet. 241 kommuner deltog i undersökningen.

Slutsats

Det ska vara lätt att komma i kontakt med kommunen och medborgarna ska kunna utföra enkla ärenden redan vid första kontakten. De ska kunna välja mellan fysiska besök på medborgarkontoret eller hemsidan och de e-tjänster som finns där.

E-tjänsterna ska utvecklas och marknadsföras på ett uthålligt sätt. De som använde dem var nöjda och förhoppningsvis kommer detta att sprida sig. Verksamheten ska hitta nya metoder och vägar för marknadsföring av e-tjänsterna.

Två verksamhetsövergångar; uppgraderingar av gamla IT-system och införandet av nya, medförde stora förändringar. Därför behövde allmänna verksamheten hitta nya rutiner.

2.2 Verksamhet

2.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Analys

Det fanns inga specifika nyckeltal för allmän verksamhets hälsoarbete. Utmaningen var att lägga in ett hälsoperspektiv i verksamheten. Det gällde bland annat samhällsplaneringsarbetet. Här var hälsoplaneraren en god resurs.

Översiktsplanen ska förenkla gång-, cykel- och kollektivtrafik. Naturliga mötesplatser ska underlätta

social gemenskap, där centrumutveckling är ett viktigt inslag.

Ett hälsotema på webb-TV förbereddes inför 2017. Detta ska bidra till folkhälsoarbetet i bred bemärkelse. Webb-TV hade cirka 1 000 tittare i veckan och är en bra kanal för att sprida goda exempel.

Verksamheten bidrar till hälsoarbetet genom att invånarna kan vara delaktiga och påverka i form av medborgardialog.

Slutsats

I all samhällsplanering ska hälsoperspektivet vara ett viktigt inslag. Det handlar exempelvis om att skapa en miljö som uppmuntrar till gång- och cykeltrafik och som ger plats för rekreation, rörelse och social gemenskap. Hälsoperspektivet är en del i utvecklingen av befintliga och framtida bostadsområden.

Den digitala arenan blir allt viktigare som kommunikationsplattform för kommuninvånarna. Därför ska hälsobudskapet kommuniceras via webb-TV.

2.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Analys

Barnperspektivet ska finnas med i samhällsplaneringen. Detta betyder att barn och ungdomar alltid ska komma till tals i alla planfrågor. Ungdomsrådet deltog i en workshop om centrumutvecklingen tillsammans med ett antal arkitekter. Ungdomsrådet deltog även i två workshops om en eventuell ungdomsgård

Slutsats

Inför kommande byggprojekt är det viktigt att ha med barnperspektivet och att få fler unga delaktiga. Det är viktigt att tänka ut hur kommunen kan locka ännu fler unga deltagare till olika evenemang. Att ge dem möjlighet att påverka är ett steg i rätt riktning. Nästa steg är att, med olika metoder, locka fler unga att vilja påverka.

2.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Antal nyproducerade boenden under året	38	20
 	Antal hushåll i kommunen	2 440	2 620

Utfallet för antal hushåll i kommunen är från 2014

Analys

Under 2016 tillkom 38 nya bostäder, vilket överträffade målvärdet för hela året med råge. Det fanns flera skäl till att byggandet kom igång efter många års stiltje. Kommunen är välskött med nöjda medborgare, vilket skapar framtidstro. Huspriserna gick upp – vilket i sin tur innebär ett betydligt mindre risktagande för de som bygger nytt. När Skogsglantan exploaterades fanns flera valmöjligheter. Två flerfamiljshus med respektive tio lägenheter färdigställdes under året. Kommunen bidrog med tio trygghetslägenheter i Åsevi äldreboende.

Slutsats

För fortsatt god utveckling är det viktigt att planera och exploatera nya bostadsområden. Översiktsplanen visade flera möjliga områden för bostadsbebyggelse. Minst ett av dessa bör detaljplaneras. Kommunen måste eventuellt ta större eget ansvar för att bygga flerfamiljshus och trygghetsboende.

2.2.3.1 Förbättra profileringen av Grästorp

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Antal publiceringar (lokalmedia)	3 146	1 500
 	Antal rikspubliceringar	1 226	1 500

Analys

Profileringen av Grästorp prioriterades. Den är viktig för att kommunen ska uppfattas som bra att leva och bo i. Förändringen i måttet antal publiceringar innebär att utfallet inte gick att jämföra med resultatet för 2015.

Kommunens webb-TV har utvecklats mycket. Antalet som gillar kommunens Facebook-sida var 1 340 och siffran ökar hela tiden. Nyheten om årets Grästorp-pare (Bodhall med Spökhuset) nådde ut till 13 000 användare, vilket var ett mycket bra spridningsresultat. Årets sista avsnitt med Bill Granath fick 20 500 visningar. Det blev webb-TV:s toppnotering för antalet visningar av ett avsnitt.

Grästorp uppmärksammades i riksmidier. Exempel på det var mobilförbudet på Nya Centralskolan, tjuvar som hoppade i ån Nossan och ett antal trafikolyckor.

Slutsats

Kommunen fortsatte att utveckla sina kommunikationskanaler som ska präglas av snabb och relevant information. Tvåvägskommunikationen behöver öka. På så sätt kan medborgarna påverka kanalernas innehåll och delta i fler diskussioner. En del av denna utveckling bör riktas åt digitala arenor.

2.3 Personal

2.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Nöjd medarbetar-index (NMI)	80	70

Utfallet är från 2013

Analys

Kommunens rekryteringar indikerade att Grästorp uppfattades som en attraktiv arbetsgivare. Ett stort antal ansökningar gav kompetent personal i samtliga nyrekryteringar. De som jobbat länge i kommunen fick erbjudande om nya och mer stimulerande arbetsuppgifter med kompetensutveckling. Det innebär att den samlade kompetensen på kommunkontoret ökade betydligt.

Medarbetarundersökningen från 2013 visade mycket höga värden. Dessa gällde förmodligen även för 2016. Ett orosmoment var besparingar som ökade arbetsbelastningen. I samband med omorganisationer minskade dock andelen oönskade deltider till något enstaka fall.

Slutsats

Medarbetarundersökningen från 2016 analyseras under våren 2017.

Den accelererande digitaliseringen innebär stora framtida utmaningar, där nya system kräver nya arbetsmetoder. Därför behövdes ökade resurser för kompetens- och organisationsutveckling. I december 2016 rekryterades en ny IT-strateg. Därmed kommer nya riktlinjer och mål för IT och digitalisering att komplettera de som redan finns.

2.4 Ekonomi

2.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Antal frigjorda timmar per år	346	450

Analys

Utvecklingen mot ökad samverkan med andra kommuner var tydlig. Det gällde främst inom de sex kommunerna i Västra Skaraborg (V6). IT-driften fördes över till Göliska IT. Det skapades även en gemensam organisation för risk- och sårbarhetsarbetet i Västra Räddningsnämndens regi. Det innebär minskad sårbarhet i områdena. Men eftersom personalen på kommunkontoret blev färre, ökade verksamhetens sårbarhet.

Kostnadsbesparingar genomfördes under de senaste två åren. Ett exempel är neddragningen med 1,3 tjänster. Byte av växelleverantör och konsolidering av växeln till samma system som övriga medlemskommuner i Göliska innebär en kostnadsänkning med cirka 100 000 kr. Pengarna användes som en del av sparbetet inför 2016. En gemensam upphandling av leverantör för support och operatör kan minska kostnaderna ytterligare.

Inträdet i Göliska IT innebär att kostnaderna sågs över. Kostnadsbesparingar på cirka 650 000 kr gjordes utan avkall på kvaliteten.

Slutsats

Hur nedbantat kan ett kommunkontor bli? Just nu finns ingen möjlighet att minska eller flytta mer verksamhet från kontoret.

Samverkan inom IT möjliggjorde nya investeringar. Ett exempel är E-arkiv, där stora delar av kostnaderna delas mellan fler kommuner. Om Grästorp hade infört E-arkiv utan samarbete skulle kostnaden bli mellan en och tre miljoner.

Genom samverkan skapades en effektiv organisation för EU-ansökningar. Organisationen gav ökade intäkter. Den framtida potentialen för EU-finansierad verksamhetsutveckling är stor.

En utredare anställdes inför 2017. Detta kommer att öka kvaliteten på utredningar och olika beslutsunderlag.

2.4.2 Hålla budget

	Mått	Utfall	Målvärde
➔	● Budgetavvikelse		Nej

Analys

Allmän verksamhet visade ett positivt resultat och verksamheten höll därmed sin budget med god marginal. Den positiva avvikelsen berodde på det goda arbete som gjorts på Kulturcaféet som visade ett resultat på 500 tkr. Färdtjänsten visade ett överskott, vilket berodde på att tjänsten inte nyttjades i den omfattning som budgeterats för 2016. Även övrig verksamhet visade ett överskott, vilket bland annat berodde på intäkter från Migrationsverket för gode män. Mindre avvikelser fanns även på andra budgetposter. Över lag hade verksamheten en budget med små marginaler. Stora utvecklingsinsatser kommer att behövas de kommande åren för anpassning till det digitala samhället. Detta kräver både ekonomiska och personella resurser. Även kostnader för samverkansprojekt med andra kommuner verkar öka. Några exempel är sex kommuner i Västra Skaraborg, Vänersamverkan och besöksnäringen på Hunneberg.

Slutsats

Den digitala utvecklingen och fortsatt samverkan i olika nätverk och andra sammanhang innebar ökade kostnader. Utvecklingsprojekten är dock kostnadseffektiva och kan på sikt innebära stor nytta för kommunen. Därför behöver projekten prioriteras även i kommande budgetar. Ett annat område som behöver prioriteras är förebyggande hälsoinsatser för att öka frisknärvaron i kommunen. Allmän verksamhet har ett uppdrag att arbeta med detta. Verksamheten har flera idéer för vilka insatser som skulle kunna gagna det fortsatta arbetet.

3 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

- Kvalitetsgarantin uppfylls
- Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
	Vi lovar att frågor via mail från medborgare besvaras inom två arbetsdagar.
	Vi lovar att synpunkter eller klagomål ska besvaras inom två veckor (avvikelse synpunktshantering).
	Vi lovar att startsidan på hemsidan ska uppdateras varje vecka.

Första och tredje kvalitetsgarantin visade inga avvikelser. Den andra kvalitetsgarantin rödmarkerades. Det berodde på ett ärende som föll mellan stolarna i samband med hemsidbytet. I övrigt var verksamheten bra på att hålla kvalitetsgarantierna.

4 Framtida strategier

Verksamhetsidéen Vårdskap i en lärande och innovativ organisation fortsätter att vara en ledstjärna. Allmän verksamhet har ett övergripande ansvar för att detta ska märkas i alla verksamheter. Förhoppningen är att inspirera andra organisationer i kommunen till att göra hela Grästorp till en värdska kommun.

Allmän verksamhet satsar på att förbättra profileringen av varumärket Grästorp. Det kräver att alla som verkar i kommunen kan enas om en grund som visar vad Grästorp ska stå för. Denna grund ska utgå från varumärkesplattformen. Ett annat prioriterat område är arbetet med nya detaljplaner. I kommunstyrelsens analys av medborgarundersökningen identifierades nyproduktion av bostäder som den viktigaste frågan för att skapa en positiv befolkningsutveckling. Målet är att det ska byggas minst 20 nya boenden per år under den kommande mandatperioden.

En omfattande centrumutveckling av hela stadskärnan planeras. Ett exempel på utvecklingen är att koppla ihop resecentrum och Kulturhuset på ett bättre sätt och därmed skapa förutsättningar för en populär samlingsplats. Södergatan blir en stadsgata genom att den tunga trafiken leds bort. Om kommunstyrelsen avsätter pengar för att genomföra hela eller delar av förslaget behövs ett planarbete.

En annan möjlighet är att satsa på landsbygden och ta vara på intresset att leva nära naturen. Landsbygden måste leva upp till nutidens krav för att vara attraktiv. Då behövs bredband och övrig infrastruktur.

Kommunen kommer att få svårt att rekrytera kompetent personal om inte Grästorps ungdomarna vidareutbildar sig. En fortsatt utflyttning som leder till brist på kompetens och minskade skatteintäkter är det största hotet inför framtiden. Samhällsutvecklingen verkar leda till snabbare växlingar mellan hög- och lågkonjunktur, vilket i sin tur innebär sämre förutsättningar för planering. Kommunens höga investeringstakt är också ett hot om den inte leder till ökad befolkning.

Till en attraktiv kommun hör ett blomstrande näringsliv. Grästorp ska fortsätta att vara en aktiv och drivande part i Näringslivssamverkan Grästorp (NSG), med fokus på företagsutveckling, etableringservice och besöksnäringen.

Intressenterna på Hunneberg och i Grästorps kommun samverkar för att göra Hunneberg till en exportmogen destination.

En huvuduppgift för allmän verksamhet är att utifrån kommunfullmäktiges mål utveckla personalpolitiken i hela kommunen. De viktigaste målen rör kompetensförsörjning, lönebildning, kompetensutveckling och karriärmöjligheter, jämställdhet och mångfald. Det personalpolitiska arbetet utgår från kommunfullmäktiges övergripande mål: Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera och behålla den kompetens som verksamheterna kräver.

Samverkan med kommunerna i Västra Skaraborg är en mycket positiv utveckling. Nya utvecklingsområden kommer att diskuteras. Samverkan med de sex kommunerna i Västra Skaraborg gör att Grästorp kan arbeta med karriärutveckling på ett helt annat sätt än tidigare. Samverkan är ett viktigt medel för ökad effektivitet, minskad sårbarhet och större utvecklingsprojekt. Ett exempel är införandet av E-arkiv där fem kommuner i Västra Skaraborg samverkar. Det finns många andra tänkbara områden, till exempel miljöstrategi, energirådgivning och utveckling av e-tjänster.

5 Nyckeltal och verksamhetsmätt

	År 2016	År 2015	År 2014
Kommunledning och revision (tkr)	2 214	2 390	2 096
- kostnad per invånare (kr)	378	423	372
Allmän kommunadministration, inklusive IT	15 995	14 644	14 066
- andel av kommunens bruttokostnad (%)	3,87	4,04	4,07
Färdtjänst (tkr)	1 059	1 183	1 412
- kostnad per invånare (kr)	185	210	251
Räddningstjänst (tkr)	5 180	4 977	4 798
- kostnad per invånare (kr)	905	882	852
- antal uttryckningar	153	112	133

Allmän verksamhet

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2016		Redovisat 2016	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
00.	Kommunledning och revision	3 160	87	3 202	139
03	Allmän kommunadministration	13 086	1 142	13 383	2 054
04	Ekonomiadministration	3 620		3 686	
06	Personaladministration	1 090	0	955	109
07	Fysisk planering	385	285	571	280
08	Särskilda servicefunktioner	2 569	450	2 875	467
09	Övrig gemensam verksamhet	3 002	75	4 192	1 072
11	Arbetsområden och lokaler	2 046		2 046	
13	Arbetsmarknadsåtgärder	13 053	10 657	11 922	10 033
17	Konsumentpolitisk verksamhet	35		34	
28	Bostadspolitiska åtgärder	1 200		1 039	
36	Kollektivtrafik	75		144	
78	Färdtjänst	1 539	70	1 165	72
88	Räddningstjänst	5 167		5 180	
89	Totalförvar, övriga samhällsskyddande åtgärder	421	362	389	367
SUMMA	Allmän verksamhet	50 448	13 128	50 783	14 593

Sammanställning

	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget	50 448	13 128	37 320
Redovisning	50 783	14 593	36 190
Resultat	-335	1 465	1 130

- Budgetresultatet var svagt positivt.
- IT-driften fördes över till Göliska IT.
- Profileringen av Grästorps prioriterades.
- En organisation för EU-ansökningar skapades.

Teknisk verksamhet

1 Sammanfattning

Teknisk verksamhet –

Mattias Svensson, teknisk chef

”Under 2016 övertogs verksamhetsdriften av Lunnevidbadet, vilket gick långt över förväntan. Brännebacka etapp 2 med tolv tomter exploaterades. Det var ett mycket viktigt jobb utifrån kommunens mål.

Ridklubben i Grästorps stall blev klar. Kommunens vatten- och avlopps nät sanerades och förbättrades. Den löpande driften utvecklades utifrån fokus på effektivitet och energibesparingar.

Under 2017 blir projektet Förskola och skola den största utmaningen. Vissa organisationsförändringar kommer att ligga högt på dagordningen. Vi planerar också för de fem sista villatomterna på Brännebacka. Dessa är de sista detaljplanerade tomter som kommunen äger.”

Bokslutet för tekniska verksamheten visade en positiv avvikelse mot budget.

1.1 Grunduppdrag och vision

Tekniska verksamheten ska nå högsta möjliga kvalitet utifrån ekonomiska och personella resurser. Verksamhetens uppdrag utfördes enligt anvisningarna. Tekniska verksamheten behöll sin nivå inom samtliga enheter.

Kostenheten lagade mat från grunden, erbjöd alternativa rätter till barn och unga samt prioriterade ekologiska inköp av livsmedel. Andelen ekologiska inköp var 24 procent.

Enheten Gata, park, vatten och avlopp (VA) vårdade skogsområden och grönytor på ett tillfredsställande sätt. Driften av vägnätet, där även gatubelysning och snöröjning ingår, utfördes enligt plan. Enheten arbetade med förebyggande underhåll på ledningsnätet samt fortsatt VA-sanering.

Exploateringsområdet Brännebacka etapp 2 projekterades och gjordes klart under hösten. Fastighetsenheten förvaltade objekten enligt plan utifrån de medel som tilldelades via investeringsplanen. Under våren gjordes en upphandling för om- och tillbyggnad av skola och förskola. En entreprenör valdes ut och fick uppdraget. Planeringen av projekteringen startade under hösten. En ny enhet startades och är i full drift: Grästorps camping och Lunnevidbadet.

1.2 Ekonomiskt resultat

	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Intäkter	61 953	57 292	54 759
Kostnader	88 848	86 725	87 146
Nettokostnader	26 895	29 433	32 387
Budget	28 303	29 539	31 753
Budgetavvikelse	1 408	106	-634

2 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

- Målvärdet är uppnått
- ◆ Målvärdet är delvis uppnått
- Målvärdet är inte uppnått

2.1 Kund/medborgare

2.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

	Mått	Utfall	Målvärde
↗ ●	Medborgarnas betyg på renhållning relativt rikssnittet (skala 1–100)	71	67
→ ●	Medborgarnas betyg på vatten och avlopp relativt rikssnittet (skala 1–100)	79	79
↗ ●	Webbinformation till medborgare relativt rikssnittet	89 %	85 %

Analys

En ny medborgarundersökning genomfördes under våren. Verksamhetens goda resultat berodde förmodligen på att arbetet med värdskap prioriterats under lång tid.

Verksamhetens arbete med ökad tillgänglighet för de interna kunderna blev bättre. Det mejlbaserade systemet för felanmälan användes i mycket högre utsträckning, jämfört med 2015. Därmed kunde verksamheten rätta till felen på ett mer strukturerat sätt och under kortare tid. Detta innebar förbättrad kvalitet.

Lunnevidbadet och verksamhetsdriften togs över av Tekniska verksamheten. Inträdesavgifterna sänktes och öppetiderna fördubblades, vilket överensstämde med prioriterade mål. De sänkta avgifterna och ökade öppetiderna var den största bidragande orsaken till

det höga antalet besökare (12 500 badgäster). Verksamhetens hälsosatsning leder sannolikt till bättre hälsa och ett rikare liv för kommuninvånarna.

Utan tillskott av medel var det svårt att utöka öppettiderna på återvinningscentralen. Verksamheten hade få lösningar att välja mellan. Frågan ställdes tidigare till medborgarpanelen och ingick i summering samt resultat av översynen. Panelens svar bildar underlag för det framtida arbetet.

Mättet *webbinformation* gjordes på ett helt nytt sätt. Resultatet för 2016 gick därmed inte att jämföra med tidigare mätningar. Inom *gator, vägar och miljö* fick Grästorps kommun 51 poäng av 57 möjliga, vilket innebär ett utfall på 89 procent. Siffrorna visade att Grästorps hemsida erbjöd all nödvändig information inom verksamhetsområdet. Enligt undersökningen saknade hemsidan information om trafikstörningar samt kartor över gång- och cykelvägar.

Slutsats

Tekniska verksamhetens översyn och resultat av utökade öppettider på återvinningscentralen leder förhoppningsvis till rätt åtgärd. Motionslingan *Skubbet* rustades upp och förädlades ännu mer för möjligheter till bättre hälsa och ökad trygghet. Detsamma gällde *Forsbällspromenaden*. Åtgärderna följde inriktningsdokument för motionslingorna i Grästorp. Verksamheten behöver bli bättre på informationsspridning, trots det goda resultatet i undersökningen. Information på hemsida samt intranät måste vara uppdaterad och inaktuell information ska avlägsnas. Fler synpunkter från medborgare och kunder behövs. Därför ska nya frågeställningar formuleras till medborgarpanelen.

2.2 Verksamhet

2.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Analys

När verksamheten övertog Lunnevidadet ökade utbudet av friskvårdsaktiviteter inom bad och vatten.

Verksamheten arbetade med familjecentralen genom att upphandla en arkitekt som skapade ett underlag för prissättning och redovisning till politikerna under 2017. En familjecentral överensstämmer mycket bra med prioriterade mål inom förebyggande hälsoarbete.

En skateramp och en starbarzanläggning sattes upp på Centralskolans område. Det ger fler möjligheter till fysisk aktivitet för både elever och allmänhet.

Slutsats

Ett mål är att varje friskvårdsaktivitet fylls med engagerade deltagare som i sin tur lockar fler att medverka. Bra marknadsföring samt ordning och reda behövs för att lyckas.

Det finns samsyn kring familjecentralens innehåll och hur den ska se ut. Arbetet ska redovisas med tydlighet för trygga beslut, både vad gäller innehåll och kostnader.

2.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

2.2.2.1 Förbättra barns och ungas fysiska uppväxtmiljö

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Matlagning från grunden	94 %	80 %

Analys

Teknisk verksamhet förbättrade utemiljön för barn och ungdomar. De fick även ett rikare fritidsutbud genom den nya stallbyggnaden på Ridklubben i Grästorp.

Utvecklingsarbetet med kost- och skolpersonalen fokuserade på miljö, mat och klimat för kunder och elever. Måltiden ska vara en prioriterad stund på dagen.

Ett förfrågningsunderlag och lokalprogram för om- och tillbyggnad av skola F–3 och förskola togs fram i samarbete med skolan. Anbudsförfarandet gick planligt och Bygg Dialog fick projekteringsuppdraget. Produktion med kontrakthandlingar, politiska beslut och budgetering fortsätter under 2017.

Kommunens lekplatser behöll befintligt skick och utbud.

Strövområden gjordes mer tillgängliga genom gallring. Ny gatubelysning utanför Nya Centralskolan och bakom Diskusvägen installerades, vilket innebär en tryggare vistelse.

Slutsats

Verksamheten ska nå de beslutade målen med stöd av aktiviteter och åtgärder enligt analysen. Resultatet ska bli bättre för att öka Grästorps attraktionskraft och förbättra de ungas uppväxtmiljö.

Verksamheten prioriterar om- och tillbyggnaden av skola och förskola. Projekteringen ska överensstämma med politikernas riktlinjer samt skolans lokalprogram.

2.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Analys

Exploateringen av Brännebacka etapp 2 blev klar och tomterna började säljas. Verksamheten ska stödja kommande husbyggare samt planera anpassningsarbeten. Framgångsfaktorer är hög servicenivå med flexibla och kompetenta medarbetare samt korta beslutsvägar. Verksamheten fokuserade på kund och värdskap.

Slutsats

Husbyggena i Skogsglantan gav ett lyckat resultat. De återstående förberedelserna genomförs 2017.

Brännebacka ska planeras och projekteras eftersom det finns ytterligare fem detaljplanerade tomter på området.

2.2.3.1 Förbättra utemiljön i kommunen

	Mått	Utfall	Målvärde
↗ ●	Medborgarnas betyg på gator och vägar relativt rikssnittet (skala 1–100)	56	55
↗ ●	Medborgarnas betyg på gång- och cykelvägar relativt rikssnittet (skala 1–100)	59	55
↗ ●	Medborgarnas betyg på kommunens miljöarbete relativt rikssnittet (skala 1–100)	65	56

Analys

Medborgarundersökningen visade att resultatet förbättrats sedan den förra undersökningen (2013). Medborgarna tyckte att kommunens utemiljö blev bättre. Mycket arbete gjordes för att skogspartier och offentliga miljöer ska upplevas som inbjudande och trygga. Gator och vägar asfalterades enligt planering och tilldelade medel. Säkrare och bättre gång- och cykelvägar skapades med hjälp av bidrag från Trafikverket.

Ny asfalt lades på Nygatan och ett stort projekt på Jon Jespersgatan genomfördes. Ventiler byttes ut och ledningssystem rättades till inför asfältläggningen.

Slutsats

Verksamheten fortsätter att arbeta med de offentliga miljöerna och att behålla skogspartier i fint skick. Gator och vägar kommer att få ny asfalt med stöd av tilldelade investeringsmedel. Utökade investeringsmedel till VA-gata kan förbättra måttresultaten ännu mer.

2.2.3.2 Skapa bättre förutsättningar för kommunalt vatten och avlopp på landsbygden

	Mått	Utfall	Målvärde
→ ●	Antal nya VA-abonnenter utanför verksamhetsområdet (per år)	76	50

Analys

Utvecklingen av kommunalt vatten och avlopp (VA) på landsbygden inleddes 2014. Arbetet pågår fortfarande med ett mycket lyckat resultat. Intresset är väldigt stort för kommunalt VA via förening. Åtgärder för att minska ovidkommande vatten till reningsverket genomfördes. Reningsverket underhölls för utökad kapacitet.

En ansökan om vattenskyddsområde på vattentäkten i Ryda skickades till länsstyrelsen.

Arbetet med en VA-plan inleddes 2015. Det redovisades under 2016 och VA-policy beslutades av kommunfullmäktige. Planen ska bli vägledande i frågeställningar och planeringar inom VA-området.

Slutsats

Landsbygdens möjligheter att få kommunalt vatten och avlopp ska öka. VA-sanering fortsätter, parallellt med att verksamheten erbjuder vatten och avlopp till landsbygden. Målvärdet för 2016 var 50 nya abonnenter, vilket uppfylldes när föreningen Fiber, vatten, avlopp i Flos etapp 2 kopplades på. Målvärdet för 2017 är 50 nya abonnenter.

2.3 Personal

2.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

	Mått	Utfall	Målvärde
↗ ●	Nöjd medarbetar-index (NMI)	80	70

Utfallet är från 2013

Analys

Tekniska verksamheten upplevdes som en attraktiv arbetsgivare. Grunden för antagandet är den tidigare utförda medarbetarundersökningen, samt verksamhetens egna analyser i samband med medarbetarsamtal. Resultatet berodde på stort engagemang, tydlighet, lyssnande och tillgänglighet. Tekniska verksamheten tog till vara medarbetarnas kompetens och engagemang. Tekniska verksamheten är en innovativ och lärande organisation där kollegialt lärande är en viktig del. Detta arbete genomsyrade hela organisationen.

Tekniska verksamheten genomförde en hälso-profilerings. Cirka 80 procent av personalen valde att medverka. Resultatet redovisades och aktiviteter för bättre hälsa genomfördes. I framtiden ska området prioriteras högre, eftersom god hälsa genererar nöjd personal med färre sjukskrivningar som följd.

Sårbarheten inom verksamheten minskade eftersom personal till viktiga funktioner rekryterades. Pensionsavgångar inom de närmsta åren är dock en fortsatt utmaning.

Slutsats

Personalförsörjningen är ett fokusområde av naturliga skäl. Ny personal med nya idéer är positivt och vidareutvecklande. Att vara en fortsatt attraktiv arbetsgivare är viktigt för verksamhetens framtid, och även för att behålla resultatet enligt den senast utförda medarbetarundersökningen.

Resultatet från hälsoprofileringen ska förbättras till uppföljningen. Profileringen ska genomföras en gång per år.

2.4 Ekonomi

2.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

	Mått	Utfall	Målvärde
↘	Andel inköpta ekologiska livsmedel	24 %	26 %
↘	Kommunens byggnaders normalårskorrigerade energiförbrukning (kWh/kvm, år)	198	171
↘	Årets energisparåtgärder (kWh/år)	205 000	213 000

Analys

2020 års nationella mål innehåller en energibesparing på 20 procent från och med 2009. 2016 års utfall för energisparåtgärder i Grästorps lag nästan i linje med de nationella målen. Det finns förutsättningar att nå målen. En av flera möjligheter är minskad energiförbrukning vid om- och tillbyggnad av skola och förskola.

Slutsats

Ökad effektivitet ska prioriteras eftersom det ger både ekonomiskt och tidsmässigt mervärde.

2.4.2 Hålla budget

	Mått	Utfall	Målvärde
→	Budgetavvikelse	Nej	

Analys

Bokslutet för tekniska verksamheten visar ett positivt resultat för andra året i rad efter en historik av negativa avvikelser sedan 1993. Detta beror på ett mycket noggrant ekonomiarbete på alla plan inom verksamheten, vilket medför en god ekonomisk kontroll. Resultatet på +1,4 mkr har sina förklaringar i lägre elkostnader, cirka 400 tkr på grund av nytt rörligt elavtal, lägre kostnader för arbetsbilar/fordon, cirka 300 tkr, samt att vi styrde ekonomin mot ett nollresultat. Den ekonomiska styrningen grundades av höstens stora osäkerheter kring lönekostnader (nytt lönesystem), avskrivningskostnadernas storlek med mera.

Slutsats

Ekonomin kommer även fortsättningsvis att ligga högt på prioriteringslistan eftersom verksamheten ser att det ger utdelning och mer utrymme för att kvalitetshöjande åtgärder skapas. Förhoppningen är att kunna hålla nere kostnaderna ytterligare utan att minska kvaliteten. Genom att arbeta med mer planerat och förebyggande arbete påverkas ekonomin i positiv riktning. Elavtalets rörliga pris måste noggrant följas upp framöver då detta kan komma påverka ekonomin som vi på ett positivt sätt kände av under 2016 då det som tidigare benämnts men också kan svänga negativt för ekonomin. Arbetsbilarna/fordonen ska också noggrant följas upp så att detta inte kommer som en överraskning då dessa behöver bytas upp och har tjänat sin tid.

3 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

- Kvalitetsgarantin uppfylls
- Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier

- Snöröjningsarbete ska påbörjas vid snödjup som överstiger 6 centimeter där kommunalt ansvar gäller.
- Gräsklippning ska ske när grässets längd överstiger 7 centimeter.
- Efter larm och jour-/beredskapstid ska insats vara påbörjad inom 30 minuter.
- Säkerhetsbesiktningar av lekplatser ska utföras i egen regi vid minst två tillfällen per år.
- Alla matgäster ska kunna äta sig mätta på en näringsriktig måltid.
- Obligatorisk ventilationskontroll (OVK) genomförs på alla kommunens fastigheter.

4 Framtida strategier

Verksamhetens framtida aktiviteter och strategier ska främja kommunfullmäktiges övergripande mål. Teknisk verksamhet måste arbeta målinriktat för att vara det naturliga valet när det gäller stöd och hjälp inom de olika kompetensområdena. Verksamheten ska signalera tydlighet, professionalitet, ödmjukhet, lyhördhet och hög kompetens. Strategier behöver utformas för effektivisering och utveckling. För att nå visionerna och arbeta fram strategierna är delmål och mål nödvändiga. De olika målen ska finnas som aktiviteter inom verksamheten.

5 Nyckeltal och verksamhetsmått

	År 2016	År 2015	År 2014
Antal anställda	50	48	54
varav män	18	16	25
varav kvinnor	32	32	29
Personalkostnad	23 241	22 011	24 037
Personalkostnad i % av verksamhetens kostnader	28	25	26
Gator inklusive p-platser och GCM-vägar m ²	271 000	271 000	268 000

Teknisk verksamhet

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2016		Redovisat 2016	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
05	Teknisk administration	4 356	3 702	4 455	3 484
08	Särskilda serviceverksamheter	5 583	5 221	5 152	5 100
11	Särskilda servicefunktioner	6 672	6 303	5 799	6 295
15	Personal fastighetsavdelning	2 796	2 550	7 030	6 236
21	Markförsörjning	157	55	145	115
27	Tillhandahållande av bostäder	176	500	87	621
31	Kommunala vägar	4 494	110	4 827	126
32	Arbetsmaskiner externa arbeten	2 122	1 050	2 356	1 665
33	Enskilda vägar exklusive tätortsvägar	360		344	
34	Personal förråd	6 034	4 837	6 485	5 354
36	Resecentrum	276	68	277	74
41	Parkverksamhet	1 470		1 635	
42	Fritidsanläggningar	8 897	736	9 286	1 694
44	Övriga fastigheter	151	234	178	234
54	Vattenförsörjning och avloppshantering	6 466	6 630	6 619	7 297
56	Avfallshantering	4 328	3 955	4 550	4 031
63	Skolbarnsomsorg (kost)	360		360	
64	Grundskola (fastigheter och kost)	16 755	13 439	17 706	13 709
72	Förskoleverksamhet (fastigheter och kost)	6 191	1 599	5 643	1 614
78	Jon Jespers restaurang	5 360	3 780	5 569	4 035
88	Räddningsstation	333	265	345	269
SUMMA	Teknisk verksamhet	83 337	55 034	88 848	61 953

Sammanställning

	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget	83 337	55 034	28 303
Redovisning	88 848	61 953	26 895
Resultat	-5 511	6 919	1 408

Bildningsverksamhet

1 Sammanfattning

Bildningsverksamhet –

Lisa Ekberg, tf skolchef

”Årets största händelser under 2016 var Grästorps andraplacering i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) öppna jämförelser bland niondeklassarna, förstelärarsatsningen i samarbete med Högskolan Väst och EU-projektet på Ambjörnsgården.

Jon Jesperenheten är en ny organisation för ensamkommande barn och ungdomar. Vi är stolta över enheten som har rutiner för mottagande, studiehandledning och modersmålsundervisning. Eleverna trivdes och hade hög närvaro där teamwork och samarbete mellan lärarna var en framgångsfaktor. Eleverna erbjöds att läsa åtta ämnen som gav dem möjligheter att söka till ett yrkesprogram på gymnasiet. Sex elever praktiserade en gång i veckan på exempelvis Hemköp, biblioteket och fritids. Detta var en bra metod för integrering.

På lärcentra finns SFI (svenska för invandrare). En vårdutbildning för 26 vuxnelever startades. Eleverna hade inte valt att studera om kommunen inte erbjudit utbildningen. Detta gynnar kommunen eftersom det just nu är brist på yrkeskompetens inom vård.

Verksamhetens IKT-arbete (Informations- och Kommunikationsteknik) intensifierades för att möta framtida behov. IKT-gruppen undersökte vilka utbildningar och investeringar som ska göras. Verksamheten uppnådde målet med 1–1-verksamhet där samtliga elever och personal hade egna datorer.

Pedagoghunden Freya gjorde sitt populära inträde i skolans värld för extra anpassningar vid Lunneviskolan.

Bildningsverksamheten 2017: Satsningen på IKT fortsätter. Två av kommunens konferenslokaler (Central och Kulturhuset) ska utrustas med webbkamera för konferenser och utbildningar på distans. Detta höjer utbildningsnivån i Grästorp. Lärarna ska få kompetensutveckling med stöd av IKT-gruppen.

Förstelärarna ska samarbeta med Högskolan Väst för att stärka ledarskapet i klassrummet.

Kommunens kulturskola ska erbjuda kurser i dans, bild, drama och programmering.

Kartläggningsmetoden Planering, Resultat, Initiativ och Organisation, PRIO startades för att effektivisera och höja kvaliteten i verksamheten.”

Sammanfattningsvis:

- Bildningsverksamheten höll budgeten.
- Jon Jesperenheten för ensamkommande barn organiserades.
- En vårdutbildning för 26 vuxnelever startades.
- Satsningen på IKT fortsatte.

1.1 Grunduppdrag och vision

Bildningsverksamheten arbetar med två visioner:

Värdskap med hjärta och kunskap

Kommunen stärker värdskapet samt den lärande och innovativa organisationen.

Skola 2020 – en modern skola i framtiden

Grästorp utvecklar kollegialt lärande, digital lärandemiljö och entreprenöriellt lärande.

Bildningsverksamheten arbetade även med olika delmål för de prioriterade perspektiven som gäller kund och medborgare, verksamhet, personal och ekonomi. Verksamheten jobbade även med ett nationellt uppdrag som innehåller flera läroplaner. Plattformen Stratsys används för uppföljning av de kommunala målen. Den kompletterades med en modul för att parallellt följa upp de nationella målen. Detta skapade en tydligare röd tråd mellan huvudman och de nationella mål som förskola och skola arbetar med.

Vision, kommunala mål och nationella mål integrerades i verksamhetsplanen för 2017.

1.2 Ekonomiskt resultat

(tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Intäkter	21 492	10 852	11 636
Kostnader	140 800	128 119	121 938
Nettokostnader	119 308	117 267	110 302
Budget	119 980	118 742	111 196
Budgetavvikelse	672	1 475	894

2 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

●	Målvärdet är uppnått
◆	Målvärdet är delvis uppnått
■	Målvärdet är inte uppnått

2.1 Kund/medborgare

2.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

	Mått	Utfall	Målvärde
↘	■ Nöjda vårdnadshavare skola/förskola (enkät)	69 %	85 %

Analys

Mätningen 2015/2016 visade att 80,75 procent av vårdnadshavarna på Lunneviskolan var nöjda med verksamheten. Detta innebar en minskning jämfört med tidigare år då siffran var 85,5 procent. Även Nya Centralskolan redovisade ett lägre resultat: 57,75 procent jämfört med 81,2 procent året innan. Målvärdet låg på 85 procent och uppnåddes inte på någon av skolorna. På Backenenheten genomförde Skolinspektionen en föräldraenkät för samtliga förskolor i Grästorps. I jämförelse med andra kommuner blev Grästorps sammantagna resultat på förskolorna över genomsnittet i Sverige. Mätningen gjordes i skala 1–10.

Slutsats

Verksamhetens skolor hade låg måluppfyllnad vad gäller nöjdhet. Resultatet behöver förbättras inför 2017. Nya forum för att utveckla samarbetet mellan skola och hem ska utformas.

2.1.1.1 Kunder, medborgare och besökare möts av kulturella, idrottsliga och kreativa aktiviteter samt en aktiv turismverksamhet

	Mått	Utfall	Målvärde
↗	● Antal besökare på onsdagar i Kulturhuset per år	1 822	1 550
—	— Andel föreningar som är nöjda med samarbetet med kommunen	90 %	

Analys

Kultur

Antal besökare på onsdagar i Kulturhuset

Kulturhuset hade 1 822 besökare på onsdagskvällar, vilket var cirka 180 fler än förra året. Tillfällena var dock något fler under 2016. Konceptet började bli invant och besöksantalet ligger på 55–60 i snitt per onsdagskväll.

Andel föreningar som är nöjda med samarbetet med kommunen

Enkätundersökning gjordes men sammanställningen är ej klar.

Besöksnäring

Besöksnäringstrategin med tillhörande aktivitetsplan gjordes tidigare än vanligt. Aktiviteterna gjordes under sommaren.

Fyra turistvärdinnor arbetade under två sommarveckor vid Tre Älgar och Viggen. Utvärderingen visade att värdinnorna fick ett fåtal frågor. Besökarna var positiva till att möta en guide och inte bara en informationstavla.

Bibliotek

Biblioteket kom i mål med Stratsys inför 2017. Statistik har dock förts under en längre tid. Biblioteket låg i fas mot uppsatta mål. Antal besökare minskade eftersom allt fler använder digitala tjänster. Därmed minskade efterfrågan på bibliotekets tjänster gradvis.

Slutsats

Kultur

Antal besökare på onsdagar i Kulturhuset

Besökarantalet blev högt, vilket var glädjande. Arrangemang valdes inte utifrån mängden besökare. Verksamheten prioriterade att erbjuda ett varierat utbud där något passar alla.

Eftersom även andra delar i verksamheten behöver analyseras kommer följande mått att finnas med i verksamhetsplanen 2017:

Besöksnäring

- Antalet besökare på hemsidan
- Antalet gästnätter för juni, juli och augusti

Antalet gästnätter blev 2 778. Beräkningen gjordes manuellt. Eftersom 2016 var det första året som gästnätterna noterades, kommer siffrorna att kunna jämföras och analyseras i förhållande till resultatet för 2017.

Utvärderingen av turistvärdinnornas insatser visade att fokus bör ligga på Viggen under 2017. Vårdinnorna fick få frågor på Tre Älgar. Däremot fortsätter Tre Älgar att vara en av kommunens infopoints.

Bibliotek

- Antal tillfällen för bibliotekets litterära stimulans för barn och unga
- Antal besökare vid biblioteket, både virtuella och fysiska
- Antalet utlånade medier

Nya arenor för besökare var popup-bibliotek och annan uppsökande verksamhet. Här möter biblioteket sina kunder och gäster på platser där många vistas.

2.2 Verksamhet

2.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Analys

En mindfulnessutbildning genomfördes, 22 medarbetare gick utbildningen. Deltagarna var positiva och upplevde att de hade nytta av utbildningen både i arbete och privatliv. Satsningen på verktyget PRIO försenades på grund av personalbrist.

Slutsats

Nya mått kring förebyggande hälsoarbete ska bestämmas till verksamhetsplanen 2018. Samordnarna för Team Agera, elevhälsa, familjecentral och tidiga insatser ska ta fram nya mått och aktiviteter. Ett folkhälsoråd kommer att skapas i samarbete med folkhälsoplaneraren och samordnarna. Syftet är att deltagarna ska kunna planera aktiviteter samt utvärdera mått tillsammans.

Hela verksamheten kommer att skattas med modellen PRIO. Syftet är att kartlägga arbetsmiljö, se över inre arbetsorganisation samt utveckla den lärande organisationen. Metoden stämmer väl överens med visionen. Kartläggningen ska visa vad som måste göras för att minska stress och arbetsbelastning samt åtgärder för att öka frisknärvaron.

2.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

2.2.2.1 Barn och elever möts av en utmanande pedagogisk miljö med trygghet och lust att lära

	Mått	Utfall	Målvärde
↘ ●	Elevens syn på skolan och undervisningen i åk 5 (KKiK)*	91 %	90 %
↘ ■	Elevens syn på skolan och undervisningen i åk 8 (KKiK)	76 %	85 %

*Kommunens Kvalitet i Korshet

Analys

Under våren genomfördes en nationell enkät för eleverna i årskurs 5 och årskurs 8. Den gjordes även 2015. Då var 92 procent av eleverna i årskurs 5 nöjda, jämfört med årets resultat på 91 procent. 87 procent av eleverna i årskurs 8 var nöjda i jämförelse med årets resultat på 76 procent. Det var en svag nedgång för eleverna i årskurs 5, men fortfarande mycket bra siffror. Medelvärdet i Sverige var 86 procent. För eleverna i årskurs 8 var nedgången större och där behöver verksamheten arbeta mer för att öka trivselen.

Framgångsfaktorer var kompetent personal och Team Agera, resurs för pedagogisk personal. Verksamheten tog del av ny forskning och använde nya metoder för att utveckla arbetssätt kring såväl trivsel som skolresultat. Dessa behöver utvecklas ytterligare under 2017 och implementeras på samtliga enheter.

Slutsats

Verksamheten var nöjd med siffrorna för 2016. Nästa steg är att hålla i och hålla ut för att introducera ny personal i rutinerna. Verksamheten vill behålla det goda arbetsklimatet och de goda studieresultaten.

2.2.2.2 Alla elever når målen i samtliga ämnen och stimuleras till toppresultat

	Mått	Utfall	Målvärde
↗	Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	92,6 %	100 %
↗	Meritvärde åk 9	234	225
↘	Resultat nationella prov åk 3, svenska	78 %	100 %
↘	Resultat nationella prov åk 3, matematik	35 %	100 %
→	Resultat nationella prov åk 6	100 %	100 %

Analys

Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet

Läsåret 2015/16 gick 62 elever ut nian. 92,6 procent av dem var behöriga till yrkesgymnasium. 2016 låg rikssnittet på 85,6 procent. Grästorps rankades högt jämfört med rikssnittet. En framgångsfaktor kan vara den förebyggande elevhälsan som innebär att elever med svårigheter upptäcks i ett tidigt skede och får snabba insatser av speciallärare i varje arbetslag. Grästorps har en skola där alla elever blir sedda. God kompetensutveckling för personalen, lyckade rekryteringar och närvarande personal och skolledning bidrog också till de goda resultaten.

Meritvärde årskurs 9

Från och med vårterminen 2015 räknas 17 ämnen med i meritvärdet i rikssnittet. I Grästorps låg meritvärdet läsåret 2015/2016 på 234. Läsåret 2014/2015 låg meritvärdet på 219. I Grästorps räknades 17 ämnen med, även vad gäller föregående läsår. Meritvärdet för 2015/2016 höjdes, jämfört med 2014/2015.

Resultat nationella prov årskurs 3

Elevernas resultat i matematik utifrån nationella provet på Lunneviskolan visade ett mycket lågt resultat. Därmed blev det totala resultatet för F-3 lägre i sin helhet än riket i stort. Matematikresultatet i Grästorps har sedan länge visat lägre siffror än i svenska. Endast 19,5 procent av eleverna på Lunneviskolan klarade alla delprov. Så lågt har resultatet aldrig varit. Orsakerna var flera. En organisatorisk förändring gjorde att insatser och uppföljningar föll mellan stolarna. Arbetslagets organisation granskades i efterhand. Pedagogerna bör arbeta mer för att bygga goda relationer. Uppföljning av resultat och insatser för enskilda elever var bristfälliga. Därmed fick eleverna inte rätt individuellt stöd och utmaningar.

Resultat nationella prov i årskurs 6

100 procent av eleverna hade provbetyget A-E under läsåret 2014/2015. Detta gällde även läsåret 2015/2016.

Verksamheten arbetade systematiskt med kompetensutveckling och insatser för att utveckla undervisning och bemötande. Personal med hög kompetens rekryterades, vilket gav en förhållandevis god resursfördelning. En tydlig kulturförändring med ett styrkebaserat och systematiskt förhållnings-sätt märktes på alla nivåer i verksamheten.

Slutsats

Verksamheten fortsätter det systematiska kvalitetsarbetet med mer analys samt metoder för utvärdering. En organisation ska utvecklas utifrån värdskap samt lärande och innovation. Verksamheten fortsätter att utveckla kollegiala samtal samt aktionsforskning. Aktionsforskning handlar om att pröva och utvärdera idéer tillsammans. Detta utvecklar den innovativa organisationen. Verksamheten organiserades om för effektivitet och för att dela på rollerna i utvecklingsarbetet.

Verksamheten ska skapa och stärka kollegialt lärande, använda aktionsforskning, utveckla ledarskap, systematik och kontinuitet samt metoder för vardagligt arbete.

2.3 Personal

2.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Nöjd medarbetar-index (NMI)	69	70

Utfallet är från 2013

Analys

Bildningsverksamheten i Grästorp hade lättare att rekrytera jämfört med flera av grannkommunerna. Det beror förmodligen på att kommunen och verksamheten har ett gott rykte med tydlig värderiktning och positiv kultur.

Verksamheten satsade mycket på fortbildning. All personal utbildades i systematiska och styrkebaserade metoder.

Slutsats

Verksamheten vill vara en attraktiv arbetsgivare dit kompetenta medarbetare söker sig. Varumärket ska därför stärkas ännu mer för att attrahera och behålla personal. Digitalisering av personalutbildningar, personalintroduktion, strategier och rutiner förenklar för nyanställda.

2.4 Ekonomi

2.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Analys

En omorganisation skapade effektivitet. Nya enheter harmoniserade med tilltänkt ombyggnation av Lunnevi och Backen. Det administrativa stödet utvecklades. Leasingavtalen för datorer räknades igenom för att säkerställa att resurser användes effektivt. Företaget Optiplan såg över kommunens skolskjutsavtal för att rätt kriterier ska finnas med i nästa upphandling.

Slutsats

Särskolan kommer eventuellt att ”ta hem” elever som går i andra kommuner. Detta innebär en effektivisering men är framförallt en förändring med stora mänskliga värden. Verksamheten strävar efter en skola där alla barn är välkomna på samma arena. Avtalen med digitala aktörer ska ses över. Just nu finns flera avtal med produkter som inte används i den utsträckning som är tänkt.

2.4.2 Hålla budget

	Mått	Utfall	Målvärde
 	Budgetavvikelse	Nej	

Analys

Bildningsverksamheten höll budgeten för 2016. Situationen kring budgeten var dock både komplex och rörig. 10–12 miljoner bestod av statsbidrag på olika sätt. Några av statsbidragen var permanenta, andra var osäkra medan några har varit säkra och sedan blivit osäkra. Därför fanns mer personal än vanligt utifrån budgetram. Personalen finansieras av statsbidragen, men risken finns att en stor del av dessa försvinner under 2017. Verksamheten bytte ekonom vid tre tillfällen under 2015–2016. En del budgetuppföljningar släpade därför efter och budgetarbetet försenades. Dock hade verksamheten god ekonomi under hela 2016. Läget är därför under kontroll.

Slutsats

Nästa års budget är en utmaning av flera skäl. Flyktingsituationen och ökade lärarlöner är två orsaker. Även kostnaderna för gymnasiet ökar successivt varje år. 30 nyanlända och nyinflyttade barn finns numera i verksamheten, vilket är roligt men de medför även ökade kostnader.

3 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

- Kvalitetsgarantin uppfylls
- Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
●	Minst två gånger per termin får vårdnadshavare information om sitt barns utveckling (föräldraenkät).
■	Garanterad förskoleplats inom fjorton dagar.
●	Skola, förskola och fritids präglas av trygga miljöer där kränkningar och mobbning aktivt motverkas.
■	Skola, förskola och fritids präglas av trygga miljöer där kränkningar och mobbning aktivt motverkas (andel likabehandlingsärenden där elever och föräldrar känner att de fått hjälp med situationen).
●	Kulturhuset skapar förutsättningar för kreativt lärande och kulturella möten (bedömning).
●	Näringsriktiga skolmältider.

Hög beläggning på förskolorna och återkommande överinskrivningar gjorde det svårt att nå kvalitetsgarantin om garanterad förskoleplats inom två veckor. Att ha två veckors garanterad förskoleplats, mot lagstadgade fyra månader, var svårplanerat för verksamheten. Brist på lokaler var ett av skälen.

Något mått för likabehandlingsärenden där elever och föräldrar känner att de fått hjälp med situationen fanns inte. Verksamheten saknade verktyg för att ta fram sådana värden.

Under 2017 börjar nybyggnation av förskolan. Det ger bättre förutsättningar att garantera förskoleplats inom fjorton dagar.

Elevhälsan fick ett verktyg för att mäta nöjdhet hos elever och vårdnadshavare i kränkingsärenden. Värdena ska utvärderas och analyseras för att utveckla likabehandlingsarbetet. Därmed blir det lättare att uppfylla lagkravet för ett målinriktat arbete att motverka kränkande behandling av barn och elever.

4 Framtida strategier

Verksamheten arbetar vidare med kommunala och nationella mål. Verksamheten har två visioner för genomförande:

Värdskap med hjärta och kunskap

Kommunen stärker värdskapet samt den lärande och innovativa organisationen.

Skola 2020 – en modern skola i framtiden

Grästorps utvecklar kollegialt lärande, digital lärandemiljö och entreprenöriellt lärande.

Tidiga insatser Team Agera arbetar med tidiga och förebyggande insatser för de yngsta kommuninvånarna.

Familjecentral Utveckling av familjecentralen tillsammans med de andra verksamheterna.

PRIO Verksamheten ska kartlägga arbetstid och organisation med hjälp av verktyget PRIO. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, tog fram verktyget som baseras på idéerna i en McKinsey-rapport. Den sammanställer vad som kännetecknar de bästa skolsystemen i världen.

IKT-strategi Arbetet med att implementera informations- och kommunikationsteknik, IKT, intensifieras.

Kollegialt lärande Förstelärare leder lärare för att stärka ledarskap i klassrummet med metoden kollegialt lärande.

Gemensam kompetensutveckling Hela bildningsverksamheten arbetar med kompetensutveckling inom samma område för att öka möjligheter till samarbete och kollegialt lärande.

Kulturskola startas med kurser i dans, bild, drama och programmering.

5 Nyckeltal och verksamhetsmått

Mått	År 2016	År 2015	År 2014
Antal elever per lärare	13,6	13,6	13,5
Antal barn per årsarbetare ¹	5,2	5,4	5,2
Medeltal gymnasieelever ²	190	189	197
Medeltal gymnasieelever med språkintrödnad i Grästorps	33	0	0
Medeltal grundskoleelever	638	618	622
Medeltal förskolebarn	273	260	266
Snittkostnad per gymnasieprogram/elev ³ , kr	102 461	99 012	98 948
Antal elever musikskolan	87	86	92

Exklusive resursteam och fritidshemmens samverkan.

¹ Antal barn per heltidstjänster inom förskola och familjedaghem per den 15 oktober. Exklusive kök, lokalvård, vaktmästeri och förskolechef

² Antal gymnasieelever i friskolor och andra kommuner

³ Snittkostnad på elevernas programkostnader för gymnasieskola (exklusive skolbuss och inackorderingstillägg)

Bildningsverksamhet

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2016		Redovisning 2016	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
40	Kultur- och fritidskontor	1 501		1 633	65
43	Turistverksamhet	149		116	
44	Fritidsverksamhet	2 601	280	2 061	394
45	Stöd till fritidsverksamhet	967	0	784	5
46	Biblioteksverksamhet	3 403	15	3 392	67
47		246		245	
48	Stöd till kulturverksamhet	158	0	227	0
49	Övrig kulturell verksamhet	494	50	423	6
60	Gemensam administration	1 485	0	1 512	0
62	Skolformsövergripande aktiviteter	2 275	50	3 314	266
63	Skolbarnsomsorg	155	1 698	233	1 772
64	Grundskolan	62 906	1 975	66 232	6 449
65	Ungdomsutbildning, gymnasieskola	22 574	3 125	24 185	4 390
66	Vuxenutbildning	1 752	1 150	1 687	1 388
67	Särskola	3 459	0	5 451	17
69	Musikskola	1 239	535	1 415	634
72	Förskoleverksamhet	27 489	3 995	27 890	6 039
SUMMA	Bildningsverksamhet	132 853	12 873	140 800	21 492

Sammanställning

	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget	132 853	12 873	119 980
Redovisning	140 800	21 492	119 308
Resultat	-7 947	8 619	672

Social verksamhet

1 Sammanfattning

Social verksamhet –

Hans Ekensskär, verksamhetschef

”Grästorps hemtjänst gjorde en fantastisk resa med ökat kvalitetsresultat och nöjdare kunder som resultat. Allt tack vare medarbetarnas goda insatser. Även inom området funktionshinder och personlig assistans fick verksamheten mycket goda resultat enligt kvalitetsmätningen. Social verksamhet införde ny teknik genom digitalisering. Resultatet blev positivt för våra kunder, brukare och medarbetare.

En av de stora utmaningarna inför 2017 blir att införa Individens behov i centrum, IBIC, inom social verksamhet. IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt. Det utgår från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i det dagliga livet. Handläggare och utförare använder internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF, som gemensamt tankesätt och språk. Målet är att individen får sina behov beskrivna på ett likvärdigt sätt i hela landet och att individen får möjlighet att stärka sina egna resurser för aktiviteter och delaktighet. Andra utmaningar är att fortsätta vårt kvalitetsarbete för nöjda kunder.”

Sammanfattning

- Social verksamhet redovisade ett överskott.
- Kvaliteten inom hemtjänst ökade.
- Funktionshinder och personlig assistans visade goda resultat i kvalitetsmätningen.
- En familjecentral planerades i samverkan med primärvård, skola och Team Agera.

1.1 Grunduppdrag och vision

Social verksamhet stödjer bland annat barn och föräldrar med olika svårigheter. Verksamheten ger även omsorg till funktionsnedsatta och äldre. En viktig del i arbetet med barnen är att samverka med skolan och andra berörda verksamheter. Att erbjuda stöd och hjälp i ett tidigt skede är en viktig faktor. Framtidens krav och behov tillgodoses med ny teknik och nya boendeformer. Det ger förutsättningar för jämlikhet i äldres levnadsvillkor samt för personer med funktionshinder.

1.2 Ekonomiskt resultat

(tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Intäkter	892 785	66 535	50 652
Kostnader	197 080	170 514	151 304
Nettokostnader	107 802	103 979	100 652
Budget	108 556	105 138	100 876
Budgetavvikelse	754	1 159	224

2 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

- Målvärdet är uppnått
- Målvärdet är delvis uppnått
- Målvärdet är inte uppnått

2.1 Kund/medborgare

2.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

	Mått	Utfall	Målvärde
	 Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende (Öppna jämförelser)	90 %	90 %
	 Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten (Öppna jämförelser)	89 %	90 %
	 Andelen nöjda brukare inom bostad med särskild service LSS (egen mätning med enkätverktyget Pict-O-Stat)	84,62 %	75 %
	 Andelen nöjda brukare inom daglig verksamhet LSS (egen mätning med enkätverktyget Pict-O-Stat)	80 %	80 %
	 Andelen nöjda brukare med personlig assistans LSS (egen mätning)	90 %	80 %
	 Andelen nöjda kunder (IFO) – ekonomiskt bistånd (egen mätning)		80 %

Analys

För måtten *Nöjda brukare med särskilt boende* (SÄBO) och *Nöjda brukare med hemtjänst* gjordes en nationell mätning via Socialstyrelsen. Resultatet presenterades i Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada) under rubriken *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen*. Resultatet redovisades även i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) Öppna jämförelser. Måttet för *Nöjda brukare med särskilt boende* (SÄBO) visade grönt värde och hemtjänst fick gult värde. Enligt Öppna jämförelser gällde gult värde de 50 procent av kommunerna som låg mitt emellan de 25 procent som hade bäst värde (grönt) och de 25 procent med sämst värde (rött). Inom SÄBO har man under lång tid arbetat målmedvetet med fokus på kunden, vilket påverkade resultaten. Inom hemtjänsten startades detta arbete relativt nyligen med fokus på kontinuitet och bemötande. Det var mycket positivt att hemtjänsten vände trenden från rött till gult värde.

Inom området *Bostad med särskild service* (LSS) redovisades ett mått för 2015 (grönt värde). Denna mätning görs vartannat år och nästa mätning äger rum under 2017. Ingen av frågorna svarade direkt på måttet *Nöjda brukare*. Därför baserades resultatet på svaren på följande frågor:

- Hur känner du dig när du är hemma? *Glad*: 84,62 procent.
- Vet personalen vad du behöver hjälp med? *Ja*: 84,62 procent.

Målvärdet bygger på ett samlat värde för båda frågorna i den gemensamma enkäten för hela Skaraborg (72,31 procent respektive 72,45 procent).

Grästorps kommun genomförde brukarundersökningen för *daglig verksamhet* med enkätverktyget Pict-O-Stat. Något färre personer än tidigare deltog, totalt 10 brukare.

Svaret på frågan *Hur känner du dig när du är på jobbet?* användes som indikator på nöjdhet. Där svarade 8 av 10 att de kände sig glada. Resterande 2 personer svarade inget särskilt. 70 procent svarade att det inte, eller endast ibland, är lugnt på jobbet. LSS-verksamheten har arbetat länge med brukarfokus och goda levnadsvillkor enligt LSS-lagstiftningen.

Verksamheten sökte efter nationell statistik för *nöjda brukare med personlig assistans*. Någon relevant statistik hittades inte. Verksamheten skapade därför en egen enkät för den aktuella målgruppen. Svaren och statistiken visade vad kunderna och brukarna ansåg om kommunen som assistanssamordnare. Enkäten visade även förbättringsområden. Alla som hade Grästorps kommun som assistansanordnare fick möjlighet till en muntlig intervju. Intervjun berörde trygghet, inflytande, bemötande, helhetsintryck/nöjdhet samt önskemål om forum för brukare. Lägst enskilda värdet kring helhetsintryck/nöjdhet var 7,5 på en skala där 0 var lägsta och 10 högsta värdet. Personlig assistans fick totalt nöjdhetsmättet 90 procent, vilket var mycket bra.

Myndighetsenheten planerade en enkät för *kundnöjdhet avseende ekonomiskt bistånd* (bemötande och tillgänglighet) men hittade inte någon bra modell där resultatet kunde jämföras nationellt. SKL tog fram en helt ny modell kring kundnöjdhet. Verksamheten ska använda den under 2017.

Slutsats

Verksamheten arbetar hela tiden med förbättringar. Syftet är att öka kundnöjdheten. Målet är att tillhöra de 25 procent bästa i Sverige till en rimlig kostnad. Det gäller både äldreomsorg, funktionshinder och övrig socialtjänst.

Hemtjänstenheten inledde ett stort kvalitetsarbete under 2014/2015. Den tydliga handlingsplanen gav positiva resultat, vilket även gällde personlig assistans.

2.1.1.1 Kvalitetssäkring utifrån insats och patientsäkerhet

	Mått	Utfall	Målvärde
	 Antal godkända genomförandeplaner (intern uppföljning)	17	30
	 Andel SoL-utredningar* som genomförts med stöd av IBIC ÄBIC**	30 %	30 %

* Utredningar enligt socialtjänstlagen

** Socialstyrelsens arbetsätt Individens behov i centrum samt Äldres behov i centrum

Analys

Resultatet för antal *godkända genomförandeplaner* var inte tillfredsställande i tidigare mätningar. Vissa delar visade dock tydliga förbättringar. Verksamheten ställde höga krav på hur planen ska se ut för att bli godkänd. Det påverkade sannolikt resultatet.

Största bristerna vid granskningarna:

- *Många planer följdes inte upp inom föreskriven tid, från 14 dagar eller mer.*
- *Detaljerad beskrivning av hur insatsen ska genomföras saknades ofta, vilket gav utrymme för tolkningar. Målet var oftast luddigt beskrivet – till exempel ”klara sig självständigt”. Vissa beskrev målet med begrepp som ”bibehålla, fortsätta, upprätthålla”.*
- *En del planer belyste bara några få områden – fanns inga behov på de andra områdena?*
- *En plan lyfte mest det brukaren gör själv, inte vad personalen ska göra.*
- *Många planer var oavslutade.*

Verksamheten väntade länge på den nya versionen av IBIC-modulen. Den levererades i slutet av 2015 i en myndighets- och utförarvariant. Verksamheten skrev därför ett antal SoL-utredningar i testversionen med stöd av IBIC. Därmed uppfylldes måttet.

Slutsats

Utifrån resultaten lades en plan för utvecklingen 2017. Införandet av IBIC påverkade verksamheten i stort och därför måste ursprunglig plan göras om. Därmed ingår utbildning i IBIC och nya genomförandeplaner enligt den nya modellen. En projektledare ska göra en ny utbildningsplan där erfarenheterna från höstens granskning vävs in. Alla enheter ska arbeta utifrån IBIC i slutet av hösten 2017. Massiv personalutbildning och social dokumentation krävs.

”Äldre personer ska få hjälp och stöd utifrån sina individuella behov, inte utifrån utbudet av existerande insatser. För att beskriva individens behov och mål behövs ett gemensamt språk och ett systematiskt arbetssätt. Socialstyrelsen har därför tagit fram Aldres behov i centrum. ÅBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt med strukturerad dokumentation av behov, mål och resultat i handläggningen, genomförandet och uppföljningen av vård och omsorg av äldre. Socialstyrelsen har vidareutvecklat ÅBIC till att även omfatta vuxna med funktionsnedsättning för att få stöd i det dagliga livet (SoL, LSS) och för att beskriva anhörigas behov och situation. Det vidareutvecklade arbetssättet heter Individens behov i centrum (IBIC).”

2.2 Verksamhet

2.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Analys

”En god hälsa” svarar de flesta när de får frågan om vad som är viktigast här i livet. Riktade insatser behövs för en jämlik hälsa. Forskningen visar att ju tidigare individen får stöd, desto bättre förutsättningar finns att klara uppväxten. Därför planerar kommunen en familjecentral i samverkan med primärvård, skola och det multiprofessionella samarbetet inom *Team Agera*. Den demografiska utvecklingen visar att antalet äldre ökar och man lever längre. Detta påverkar framtida vårdbehov. Det förebyggande hälsoarbetet, riktat till äldre, är ett prioriterat område. Det är av avgörande betydelse för att öka äldres livskvalitet samt minska behovet av vårdinsatser.

Slutsats

Syftet med familjecentralen är att nå föräldrar och barn med stöd i ett tidigt skede. Team Agera och övriga aktörer samverkar i arbetet. En arkitekt har gjort olika skissförslag för att utforma lokalen på bästa sätt. Familjecentralen ska kombineras med ett seniorcenter. Resultatet presenteras för politiskt beslut under våren 2017. Visionen är en gemensam plattform för flera åldersgrupper.

2.2.1.1 Utveckla hälsoperspektivet för äldre

	Mått	Utfall	Målvärde
↗ ●	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – gott hälsotillstånd, andel (%)	34 %	30 %

Analys

Resultatet (grönt värde) innebar en positiv utveckling och återgång till resultatnivåer från tidigare år. Även en egen, intern mätning genomfördes bland personer med hemtjänst. *Trots att många hade en sviktande hälsa bedömdes den egna hälsan vara ganska god.*

Många seniorer var aktiva och delaktiga i föreningar. Det påverkade hälsan positivt. I framtiden borde det innebära att mätningen visar ett positivt resultat.

Måttet: *Antalet 65-åriga och äldre som bedömde att deras allmänna hälsotillstånd var mycket eller ganska gott, dividerat med samtliga som var 65 år och äldre i ordinärt boende med hemtjänst.*

Slutsats

Utöver nationella mått fortsatte verksamheten att göra egna mätningar utifrån äldres hälsoperspektiv. Verksamheten ville utvärdera stöd för anhöriga, dagverksamhet och volontärverksamhet. Fokus låg på kvinnors hälsa utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

2.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

	Mått	Utfall	Målvärde
→ ●	Andel gemensamma fokusplaner mellan socialtjänst och förskola/skola	50 %	50 %

2.2.2.1 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Analys

Arbetet med fokusplaner fortsatte. Antalet gemensamma ärenden minskade betydligt. Det kan bero på samverkan med Team Agera som fångade upp många barn i riskzonen.

Slutsats

Verksamheten fortsatte att följa utvecklingen av ärenden mellan Team Agera och socialtjänsten. Därmed blev det tydligare hur resurserna skulle fördelas och vilka effekter insatserna fick för den enskilde.

2.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Analys

I juni flyttade kommunen in i det nyrenoverade Åsevi. Fastigheten består av särskilt boende, korttidsboende, trygghetslägenheter samt lokaler för verksamhet inom funktionshinder. Projekteringen gjordes i samverkan mellan kommunen och Riksbyggen via en kooperativ bostadsrättsförening, Trygga Hem i Grästorps.

Slutsats

Prognoser visade att behovet av bostäder för seniorer ökade. Kommunen bevakade denna fråga för att möta framtida behov med hjälp av olika bygginresser. Grästorps kan projektera egen byggnation genom Trygga Hem eller privata alternativ.

2.3 Personal

2.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

	Mått	Utfall	Målvärde
↗ ◆	Nöjd medarbetar-index (NMI)	69	70
→ ■	Andel personal som har önskad sysselsättningsgrad NMI	62 %	90 %
— ●	Andel medarbetare som har haft tid för reflektion i arbetet	50 %	50 %
↘ ●	Antal personer som fått praktik i social verksamhet som en arbetsmarknadsåtgärd under året	6	6
→ ●	Andel nöjda praktikanter och studenter under året	100 %	95 %

Analys

Nöjd medarbetar-index (NMI) år 2010 visade att verksamhetens lägsta resultat fanns inom områdena organisationsklimat och ledarskap. Ledningsgruppen arbetade aktivt med dessa områden under flera år. Ett kvitto på insatserna var NMI-resultatet för 2013 som visade en kraftig förbättring, jämfört med mätningen 2010. Höga resultat redovisades inom flera enheter, men även låga resultat där hemtjänsten fick lägst värden. Det fanns förklaringar till hemtjänstens resultat: en stor förändringsprocess som väckte starka reaktioner.

Andelen personal med *önskad sysselsättningsgrad* var ett nytt mått i verksamhetsplanen 2016. Samtidigt fanns statistik från medarbetarundersökningen 2013. Frågan som ställdes då var: *Vilken sysselsättningsgrad skulle du VILJA ha i din grundanställning?* 62 procent svarade *då samma som idag*, det vill säga ha *önskad sysselsättningsgrad*.

Andelen medarbetare som hade *tid för reflektion i arbetet* var också ett nytt mått för 2016. Här redovisades ett grönt värde. Det är viktigt att tydliggöra vad som menas med reflektion – innebörden kan skilja sig mycket mellan olika personer.

Personer som fick *praktik som en arbetsmarknadsåtgärd* överträffade målvärdet, vilket var positivt. Verksamheten ville gärna ta emot praktikanter. Kommunikation mellan arbetsmarknadsenheten, arbetsförmedlingen (AME/AF) och social verksamhet fungerade väl. De samverkade för kreativa och bra lösningar.

Verksamhetens mätning av *nöjda praktikanter* visade ett mycket positivt resultat. De praktikanter och studenter som arbetade inom social verksamhet kände sig väl omhändertagna med ett gott bemötande och bra innehåll. Det var ett händelserikt år med flera utmaningar, bland annat inom integration och ensamkommande barn. Kommunen lyckades att hantera utmaningarna på ett otroligt bra sätt.

Slutsats

Nöjd medarbetar-index (NMI) år 2013 analyserades av ledningsgrupp och personal under 2014. Handlingsplaner utifrån aktuella förbättringsområden arbetades fram gemensamt och följdes hela tiden upp. 2015 gav alla enheter information till social verksamhets utskott utifrån NMI. De visade vilka styrkor och utvecklingsmöjligheter som finns. En ny NMI-mätning gjordes 2016 och redovisas under våren 2017.

Ambitionen var att medarbetare ska erbjudas *önskad sysselsättningsgrad*. Ett pilotprojekt för ökad sysselsättningsgrad inom LSS planerades. Det ska ge mer kunskap om konsekvenserna av ökad sysselsättningsgrad.

Tid för reflektion i arbetet är oerhört viktigt. Människor ska inte behöva bli sjuka på grund av en ohälsosam arbetsbelastning. De nya föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) som började gälla i mars 2016 reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning och arbetstid. Föreskrifterna är anpassade till dagens arbetsliv. De förtydligar vad arbetsgivare och arbetstagare ska göra inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet som alla arbetsgivare har ansvar för. NMI-undersökningen visade hur arbetsmiljön såg ut inom de olika enheterna, om det till exempel fanns kreativitet och delaktighet. Vad gäller *ökad frisknärvaro* fanns ett samband mellan bra arbetsmiljö och god ekonomi. Arbete och analys ska pågå hela 2017 och involverar alla enheter.

Studenters och praktikanter kompetens behöver förvaltas på bästa sätt. De kan bli framtida kollegor.

2.4 Ekonomi

2.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

	Mått	Utfall	Målvärde
↘	◆ Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare relativt rikssnittet (VKV)	863 105	865 000
↗	◆ Kostnad hemtjänsten äldreomsorg, kr/brukare relativt rikssnittet (VKV)	264 398	270 000
↘	● Kostnad individ- och familjeomsorg relativt rikssnittet, kr/invånare (VKV)*	2 586	4 316
↘	◆ Kostnad äldreomsorg relativt rikssnittet, kr/invånare 65 år och äldre (VKV)	60 254	62 500
↘	◆ Kostnad insatser för personer med funktionsnedsättning (LSS) totalt exklusive ersättning från Försäkringskassan relativt rikssnittet, kr per invånare 0–64 år (VKV)	8 183	7 756

* Vad kostar verksamheten i Din kommun, rapportserie från SKL (2015)

Analys

Kostnaderna för *särskilt boende äldreomsorg* ökade jämfört med föregående år. Statistiken byggde på ett månadsnitt under året av antal individer. Förklaringen till kostnadsökningen var att kommunens äldreboende förlorade många av sina brukare via dödsfall på kort tid (2015). Personalstyrkans storlek var dock oförändrad. Personalen behövdes för brukare och kunder med speciella behov under motsvarande tidsperiod. Effekten blev att kostnaden per plats ökade. Kostnaden för 2015 höll sig dock fortfarande inom gult, det vill säga medel relativt rikssnittet.

Kostnaderna för *hemtjänst äldreomsorg* fortsatte att sjunka men låg fortfarande på gul (medel). Enheten arbetade för lägre kostnadsnivåer och att behålla kvaliteten.

Kostnaderna för *individ- och familjeomsorg* relativt rikssnittet visade grön nivå kontra riket. Enheten ökade något, bland annat på grund av kostnader för institutionsplaceringar.

Kostnaderna för *äldreomsorg* ökade totalt kontra riksnittet. Trots lägre kostnad inom hemtjänst så drar särskilda boendet upp kostnaden. Det totala resultatet blev gul nivå jämfört med riket.

Kostnaden för insatser för personer med *funktionsnedsättning* ökade. Det kompenstrades dock med ersättning från Försäkringskassan. God tidsplanering för personalen påverkade ekonomin. Insatserna med kommunal assistans ökade.

Ovanstående mått redovisar endast kostnader och säger inget om verksamhetens kvalitet eller effektivitet. Nya kostnadsåtgärder redovisas under 2017. Då analyseras kommuners nyckeltal på nationell nivå.

Slutsats

Verksamheten arbetade för att sänka kostnader, samtidigt som kvaliteten behålls eller ökar. Målet var *grönt värde* inom alla delar – att vara bland de 25 procent bästa i riket vad gäller kvalitet och resurser. Samtidigt är det viktigt att definiera kvalitet och effektivitet. Åtgärderna för hemtjänsten under 2013–2015 gav positiva ekonomiska resultat. Äldreboendenas kostnader var rimliga. Förutsättningen är dock god beläggning. Det väckte oro när Försäkringskassan gav avslag på personlig assistans och hänvisade till kommunen.

Förbättringar och kompetensutveckling ska hela tiden göras för att nå målbilden. På så sätt behålls god kvalitet och hög kompetens i verksamheten. De kommande åren ska verksamheten, både i samverkan och på eget initiativ, söka EU-medel för att finansiera planerna.

2.4.2 Hålla budget

	Mått	Utfall	Målvärde
➔ ●	Budgetavvikelse	Nej	

Analys

Ekonomisk uppföljning för social verksamhet redovisade ett överskott på årsbasis. Det berodde främst på intäkter från Migrationsverket som gällde ensamkommande flyktingbarn och -ungdomar.

Slutsats

Verksamheten arbetade kontinuerligt med att följa upp beslut, insatser och kostnader. Besluten och insatserna låg i nivå med gällande rättspraxis.

3 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

- Kvalitetsgarantin uppfylls
- Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier
■ Vi garanterar att när du tackat ja till erbjudande om genomförandeplan görs denna tillsammans med dig inom 30 dagar. Planen följs upp minst var sjätte månad.
● Vi garanterar att du vid kontakt med socialsekreterare erbjuds en besökstid inom tio arbetsdagar.
● Vi garanterar att när du skickat in en komplett ansökan om försörjningsstöd får du ett skriftligt beslut skickat till dig senast inom sju arbetsdagar.
— De individer inom äldreomsorgen som har en beslutad insats från hemtjänsten erbjuds en skydds rond i hemmet.

Kvalitetsgarantin som erbjuds en *genomförandeplan inom 30 dagar* uppfylldes inte inom alla enheter. Verksamheten gjorde en ny strategi kring genomförandeplaner och IBIC. Den ska gälla från och med hösten 2017 efter utbildning. Alla enheter arbetar fram tills dess med genomförandeplaner enligt gamla modellen. Olika sätt testas för bättre och tydligare struktur kring genomförandeplaner inom IBIC.

Kvalitetsgarantin om *skydds rond i hemmet* var inte aktuell.

4 Framtida strategier

Social verksamhets nästa utvecklingsfas hämtar inspiration från Skottland. Där har man, med skolan som bas, förstärkt verksamheten med socialtjänst och hälsovård för att arbeta proaktivt med barn och unga. Idag står socialtjänsten inför många utmaningar som kräver nytänkande och utveckling. Kan Skottland ge ledtrådar hur man kan arbeta förebyggande? Tankar finns att söka EU-medel. I samverkan med Högskolan Väst och Socialdepartementet/Utbildningsdepartementet tar verksamheten flera steg framåt för att arbeta proaktivt med barn och unga.

En utmaning är att erbjuda god äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. *Allt fler i befolkningen når en mycket hög ålder.* Äldres förmåga att exempelvis städa, handla och laga mat förbättrades. Men samtidigt rapporterar allt fler äldre att de har hälsoproblem och besvär. Vård och omsorgen för de äldre gjorde en stor omstrukturering. Behov av platser i särskilt boende minskade kraftigt. Dock kommer behovet att öka efter år 2020. Antalet platser på sjukhus minskade medan genomströmningen av äldre patienter på sjukhus ökade. Det ställer höga och ökade krav på en mer avancerad eftervård. Detta erbjuds idag genom korttidsboende eller i det egna boendet. Den grupp som ökar markant är *de mest sjuka äldre*. De har många funktionsnedsättningar på grund av åldrande, skada eller sjukdom. Kommunen behöver arbeta *strukturerat* för att möta en ökande äldre befolkning. En av de viktiga strategierna är att arbeta förebyggande med hälsa.

Ny teknik med E-Hälsa och digitalisering är katalysatorn för nytänkande inom sjuk- och äldreomsorg. Inom äldreomsorgen kan ny teknologi underlätta för många av de tyngre arbetsuppgifterna. När tekniken används på rätt sätt får kommunerna besparingar som kan finansiera en värdigare vård för de allt fler äldre. Det gäller att öka kunskapen om den nya tekniken, både bland brukare och medarbetare.

Självklart kräver den nya välfärdstekniken investeringar. Kommunerna måste också rusta för att kunna erbjuda flera former av boenden – så kallade *trygghetsboenden och seniorboenden* – för de som inte har behov av full service. De satsningar kommunen redan gjort räcker inte, utan Grästorp måste fortsätta byggprocessen för att möta framtidens utmaningar på bra boende. Denna strategi kan påverka inflödet till kommunens äldreboenden, men även minska transporter för hemtjänstens personal. Sammantaget kan det påverka trygghetsaspekten och kostnadsläget positivt. Under åren 2017–2020 kommer cirka 40 procent av social verksamhets personal att gå i pension. Det ställer höga krav på *nyrekrytering av personal med olika kompetens* och krav på kommunen som attraktiv och innovativ arbetsgivare. Kommunen är därför engagerad i bland annat *Vård- och omsorgscollege, samverkan med arbetsförmedling och värdskap*. Det gäller att hålla ut, arbeta konsekvent och marknadsföra Grästorp som en bra arbetsgivare och kommun. Kanske ska kommunen undersöka intresset för att driva olika verksamheter i intraprenadform.

5 Nyckeltal och verksamhetsmätt

	Ar 2016	Ar 2015	Ar 2014
Försörjningsstöd, nettokostnad tkr	1 037	1 653	1 503
Socialpsykiatri, antal insatser daglig sysselsättning	17	22	18
Antal behandlade hemtjänst-ärenden under året	309	367	393
Antal personer som har hemtjänst under året	148	156	170
Särskilda boendeformer, antal lägenheter	60	60	60
Öppenvård, antal insatser barn och familj	42	59	65

Social verksamhet

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2016		Redovisning 2016	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
03	Integrationsenheten	1 361	1 361	1 989	1 989
70	Gemensam verksamhet	9 020	427	12 885	898
75	Särskilda individuellt inriktade insatser	25 950	13 058	44 551	35 294
76	Insatser enligt LSS	50 238	24 593	50 847	24 638
77	Särskilda boendeformer	47 544	6 229	49 717	8 870
78	Stöd i ordinärt boende	37 791	17 680	37 091	17 589
SUMMA	Social verksamhet	171 904	63 348	197 080	89 278

Sammanställning

	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget	171 904	63 348	108 556
Redovisning	197 080	89 278	107 802
Resultat	-25 176	25 930	754

Miljö- och byggnämnd

1 Sammanfattning

Miljö och bygg –

Linda Esseholt, samhällsbyggnadschef

”Hemsidan är ett allt viktigare verktyg för information, ärendehantering och uppföljning. I september lanserades en ny hemsida. Informationen uppdaterades och sökfunktionen blev betydligt bättre än tidigare.

Samarbetet mellan kommunen och miljö- och livsmedelsinspektörerna i Lidköping ökade genom verksamhetssystemet Miljöreda. Övergången till kommunalförbundet Göliska IT innebar flera förändringar av administrationen.

Att det går att lämna in bygglovsansökningar 24 timmar om dygnet tar tid att lansera. Under året gjordes ett tiotal ansökningar via hemsidan.

Med handläggare och övrig personal i normal tjänst erbjöd kommunen bra och snabb service och hade god marginal till lagstadgade tidskrav. Grästorps egna tidsgarantier var oftast tillräckliga. Via mail och muntligt var responsen positiv. Kundenkäten är ett skriftligt omdöme till årsredovisningen.

Sedan några år tillbaka har kommunen ingen tomtkö. Intresset för att bygga nya enbostadshus ökade, vilket visades av antalet intresseanmälningar och försäljning av tomter. Intern information inför medborgarnas förfrågningar samt uppdatering av hemsidan är viktigt, särskilt om personal inte finns på plats. Trycket på Miljö och bygg var högt, men enheten levererade ändå hög service. Enheten är mycket sårbar eftersom vi inte kan erbjuda fullgod service vid semesterledighet.”

- Miljö- och byggnämnden klarade året med en ordentlig marginal till budgeterade nettokostnader.
- Intresset för att bygga nya enbostadshus ökade.
- Antalet bygglovsansökningar ökade.
- Ett tiotal bygglovsansökningar gjordes via hemsidan.
- Miljö och bygg lanserade en ny hemsida med bättre sökfunktion.

1.1 Grunduppdrag och vision

Miljö- och byggnämnden ansvarar för tillsyn och ärendehandläggning utifrån miljöbalk, livsmedelslag, strålskyddslagen samt lag om foder och animaliska biprodukter. Miljö-Hälsa gör främst inspektioner för att kontrollera att företag och organisationer följer lagen. Miljö-Hälsa ska även ge råd och förmedla upplysningar

till allmänheten, samt samarbeta med myndigheter, organisationer och enskilda. Miljö- och hälsoskyddsarbetet styrs främst av ramlagstiftning och nationella miljö kvalitetsmål. Miljö- och hälsoskyddschefen, alternativt miljö- eller livsmedelsinspektören, deltar i aktuella fall vid genomgång av ärenden under miljö- och byggnämndens sammanträden.

Planarbete, byggnation och trafik

Arbetet som bygglovsingenjör/byggnadsinspektör utfördes av tjänstemän från Lidköpings kommun i början av 2015. På grund av interna problem kunde de inte längre erbjuda tjänsten. Grästorp lyckades lösa situationen genom ett samarbete med Essunga kommun. På så vis kunde verksamheten fortsätta, vilket var mycket värdefullt med tanke på den byggboom som rådde under året. Kommunen uppfyllde därmed lagkraven och gav information samt råd till enskilda personer och verksamhetsutövare. Bygglovsingenjör/byggnadsinspektör deltog även i miljö- och byggnämndens sammanträden för att redovisa aktuella ärenden inför beslut. Trafikinspektören finns fortfarande i Lidköpings kommun.

1.2 Ekonomiskt resultat

(tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Intäkter	1 414	1 210	884
Kostnader	1 442	1 321	1 363
Nettokostnader	28	111	519
Budget	849	834	805
Budgetavvikelse	821	723	286

2 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målvärdet är uppnått
	Målvärdet är delvis uppnått
	Målvärdet är inte uppnått

2.1 Kund/medborgare

2.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

2.1.1.1 Allmänheten ska få god service och information inom nämndens ansvarsområde

	Mått	Utfall	Målvärde
	 Fullgod hemsida-information	96,88 %	80 %

Analys

Hemsidan blev ett allt viktigare verktyg för information, ärendehantering och uppföljning. Under 2016 lanserades en ny hemsida för att förbättra sökfunktioner och ge enklare navigation. Undersökningen *Fullgod hemsidetest* gjordes på ett helt nytt sätt, vilket innebär att siffrorna inte är jämförbara med tidigare mätningar. I undersökningen finns ett avsnitt som heter *Bo och bygga*. Där fick Grästorps kommun 72 poäng av 75 möjliga, vilket innebar ett utfall på 96 procent. Det visade att Grästorps hemsida hade all nödvändig information för byggfrågor. Det enda som fattades på hemsidan enligt undersökningen var presenterade brukarundersökningar för allmänheten.

Grästorps kommun hamnade på plats 26 i Svenskt Näringslivs rankinglista. Det var ett något sämre resultat än fjolårets plats 21, men innebar fortfarande en mycket god placering. Kommunen låg bland de tio bästa utifrån delfrågorna; tjänstemäns attityder till företagande och tillämpning av lagar och regler. Grästorps bedömning var att miljö- och byggnämndens tjänstemän på ett påtagligt sätt bidrog till det fina resultatet. Användandet av e-tjänster ökade inte, trots fler ansökningar.

Slutsats

Resurserna för att uppdatera sidorna för Miljö & Bygg/Bo var begränsade. De insatser som gjordes gav ändå ett synligt resultat. 2016 byttes hemsidan ut, vilket självklart innebar en genomgång av innehållet. Placering av informationen i en tydligare struktur kan förenkla navigeringen för användarna. Införandet av e-tjänster slog inte igenom och ingen ökning märktes. Påminnelse om möjligheten finns på aktuella blanketter. Det verkar ta tid att lansera erbjudandet att lämna in ansökningar 24 timmar om dygnet.

2.1.1.2 Administrationen ska vara smidig angående miljö- och byggfrågor

	Mått	Utfall	Målvärde
	 Nöjd kund-index Bygg (skala 1–5)	4,5	4
	 Nöjd kund-index Miljö och hälsa (skala 1–5)	4,5	4

Analys

All kommunikering av miljö- och hälsoskyddsärenden mellan handläggare i Lidköping och Grästorps kommun sker nu digitalt. Checklista för alla inblandade upprättades och testades med framgång. Egen delegation för livsmedels- respektive miljöinspektörer innebär att flera steg kan hoppas över och den digitala kontakten med Grästorps blir omedelbar.

Med en erfaren bygglovsingenjör/byggnadsinspektör på plats fungerade handläggningen av bygglovsärenden bra.

Kvalitetsgarantin på två veckors handläggnings-tid fungerade och överträffades med bibehållen rätts-säkerhet. Det statistiska underlaget i kundenkäten var litet för byggärenden. Men här blev utfallet jämnt på en hög nivå.

Slutsats

Med handläggare och övrig personal på plats i normal tjänst erbjöd kommunen bra och snabb service och hade god marginal till lagstadgade tidskrav. Det finns goda förutsättningar för att kommunen även kommande år ska kunna hålla en lika hög nivå.

2.2 Ekonomi

2.2.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

	Mått	Utfall	Målvärde
	 Bedömning av ständiga förbättringar	Ja	

Analys

Grästorps kommun har ingen tomtkö sedan några år tillbaka. Intresset för att bygga nya enbostadshus ökade. Stort fokus låg därför på intresseanmälningar och försäljning av tomter. Intern information inför förfrågningar om att få köpa specifik tomt samt uppdatering av hemsidan är viktigt, särskilt om personal inte finns på plats och kan besvara frågorna.

Slutsats

För att effektivt och med bibehållen kvalitet kunna administrera ärenden vid till exempel sjukdom är det viktigt att ständigt uppdatera rutinbeskrivningarna. Det gäller både för möjlighet att ge hjälp vid tveksamheter men också för att ta vara på idéer om andra arbetssätt.

2.2.2 Hålla budget

	Mått	Utfall	Målvärde
➔ ●	Budgetavvikelse	Nej	

Analys

Miljö- och hälsoskyddsarbetet styrs i huvudsak av ramlagstiftning och nationella miljö kvalitetsmål. Utifrån myndighetsnämnden inom miljö- och byggnämndens ansvarsområde bestod den största utgiftsposten av timdebitering för tillsyn och ärendehantering, enligt livsmedelslagen och miljöbalken.

2016 beviljades bygglov för byggnation av ett antal enbostadshus. Här tillkom ett stort antal till- och ombyggnader samt till- och nybyggnader av industri-lokaler. Vissa kostnader för ledning och administration belastade även andra konton utanför miljö- och byggnämndens budget. Miljö- och byggnämnden klarade året med en ordentlig marginal till budgeterade nettokostnader.

Slutsats

Miljö- och byggnämndens budgeterade intäkter på bygglovssidan är helt beroende av inkomna ansökningar. Miljö och bygg tog emot ett ökat antal ansökningar på ett effektivt och rättssäkert sätt.

3 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

- Kvalitetsgarantier uppfylls
- Kvalitetsgarantier uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier

- Vi lovar att kvittens på inkomna ansökningar ska skickas ut till sökande med vändande post.
- Vi lovar att handläggningstiden för komplett inlämnade ansökningar angående miljö- och byggärenden som beslutas i nämnd normalt inte ska överskrida sex veckor.
- Vi lovar att handläggningstiden för komplett inlämnade ansökningar angående byggärenden som beslutas med delegation normalt inte ska överskrida två veckor.
- Vi lovar att handläggningen för komplett inlämnade ansökningar angående miljöärenden som beslutas med delegation normalt inte ska överskrida tre veckor.
- Vi lovar att besvara inkommande mail till miljoochbygg@grastorp.se inom två arbetsdagar.

Kvalitetsgarantin höll inte i ett ärende. 12 juli kom en skrivelse om delning av tomt. Ärendet fanns på dagordningen först 15 september. Därmed passerades de föreskrivna sex veckorna. Ett ärende kan vara komplext och kräva mer tid för ett bra beslutsunderlag.

I övrigt nådde verksamheten alla uppsatta kvalitetsgarantier.

4 Framtida strategier

För medborgare och företagare är det viktigt att miljö- och byggverksamheten fungerar väl. I såväl medborgarundersökningar som Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet, är bemötande och effektiv hantering av bygglov och andra sökta tillstånd av stor betydelse för hur allmänhet och företagare upplever sin kommun. Nämnden fastställde sina mål utifrån dessa parametrar. Grästorp ska ha en bra rådgivning och en rättssäker process utan onödiga förseningar. Oavsett hur det går i ett tillstånds- eller kontrollärende ska kunderna och invånarna alltid kunna räkna med ett professionellt bemötande.

Miljö-Hälsa är aktiv inom ramen för Miljösamverkan Västra Götaland (MVG). Det ger förutsättningar att behålla en hög kompetens, ett effektivt nyttjande av personalresurser samt skapar en enhetlig tolkning av lagstiftningen inom regionen.

Miljö-Hälsas arbete inom kommunerna Lidköping, Götene och Grästorp ger liknande möjligheter som MVG-arbetet på lokal nivå. Miljö-Hälsa prenumererar på en rättsdatabas samt en e-tjänst där nyheter förmedlas för att kunna hålla hög nivå på rättssäkerheten. Inom miljö- och byggnämndens ansvarsområde finns goda möjligheter att utveckla kvantitet och kvalitet på e-tjänsterna. Detta får inte innebära att invånarna i Grästorps kommun upplever att det bara är hemsidor och digitala blanketter som gäller. En telefonkontakt eller personligt möte är viktigt för att kunna nå målen vad gäller nöjda kunder och medborgare. God service och information kräver en uppdaterad hemsida som är nåbar hela dygnet. Men det behövs även ett mycket bra och professionellt bemötande vid en personlig kontakt. En ny,

schablonbaserad ersättningsmodell aviserades från miljökontoret i Lidköping. Den baseras bland annat på antalet invånare och verksamheter i stället för timdebitering som innebär mycket administration.

5 Nyckeltal och verksamhetsmått

	År 2016	År 2015	År 2014
Antal diariéförda ärenden	158	290	282
Tillsynsobjekt livsmedel	50	49	50
Tillsynsobjekt lantbruk	131	129	129
Antal tillsynsobjekt miljöfarlig verksamhet	41	60	49
Antal delegationsbeslut totalt	331	311	271
Bygglov	54	57	37
Parkeringsstillstånd	11	23	30

Miljö- och byggnämnden

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2016		Redovisning 2016	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
07	Fysisk planering	1 059	310	790	897
38	Övriga trafiksäkerhetsåtgärder	40		26	0
81	Hälsoskydd	450	390	626	517
SUMMA	Miljö- och byggnämnd	1 549	700	1 442	1 414

Sammanställning

	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget	1 549	700	849
Redovisning	1 442	1 414	28
Resultat	107	714	821

Revisorerna i Grästorps kommun

datum 2017-04-06

Till
Fullmäktige i Grästorps kommun
organisationsnummer: 212000-1595

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Grästorps kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Däremot bedömer vi att kommunstyrelsen bör tillse att det upprättas mätetal till samtliga prioriterade mål och mått.

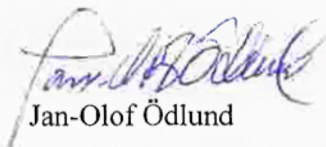
Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

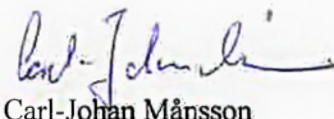
Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016.

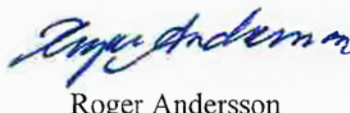
Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

Carl-Johan Månsson har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av miljö- och byggnämnden.

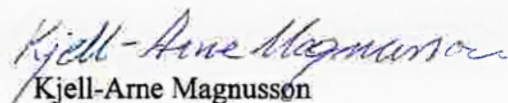
Grästorps kommun den 6 april 2017

Jan-Olof Ödlund

Carl-Johan Månsson

Roger Andersson

Ann-Charlotte Carlsson

Kjell-Arne Magnusson
(I revisionen fram till och med 2016-11-30)

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

- Bokslutsrapport
- Delårsrapport
- Löpande granskning
- Årlig grundläggande granskning
 - Granskning av verkställighet, hantering och återrapportering av kommunfullmäktiges beslut
 - Granskning av övergripande styrdokument
- Granskning av ärendehantering och protokoll
- Förstudie av säkerhet och krisberedskap

Postadress:
Grästorps kommun
467 80 Grästorp

Besöksadress:
Kommunens Hus
Jon Jespersgatan 28
467 31 Grästorp

kommun@grastorp.se
www.grastorp.se
Växel: 0514-580 00
Fax: 0514-580 05

Grästorps kommun
